

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

*Sjung om
studentskans...*
ÅRGÅNG 1929

STUDENTNUMMER

ÖR INNEHÅLLET:

STUDENTEN OM HUNDRA ÅR
av Professor Em. Linderholm

#

NÄR MIN POJKE OCH FLICKA
TAR STUDENTEN....
av Annie Åkerhielm, Nanna Lundh-
Eriksson och dr Ruben G:son Berg

#

SKOLA DE KUGGAS ?
Svar på en brännande fråga

#

Studentnovell av MARGIT PALMÉR.
Studentkåseri av BANG. Bilder från
förr och nu, teckningar av Chatham
m. fl.

F.ö. "På te hos the upper ten"
av Gurli Hertzman-Ericson
Den nyttiga sidan, mode-
bilder m. m.

#

K R Ö N I K A

OM KVINNAN OCH HENNES DADDA OCH OM NYHETER FRÅN PERSIEN

Det är en förfärlig massa år sen jag blev student. Jag hör inte till den generationen, som fick gå hem från examen med mössan i en papperspåse, men nog betraktades vi en smula som underliga djur. Föret är aldrig lätt i portgången, men minst av allt för kvinnor. Vi ha så många manliga daddor, som oroa sig för vår skull. Och för vår, alltid i omedelbar fara svävande kvinnlighet.

De unga studentskorna av i dag få lov att vara studentskor. Det är numera varken märkvärdigt eller okvinnligt. Det är inte ens pikant, det är bara helt naturligt. Och se'n flickan tagit studenten får hon bli vad hon vill och kan: läkare, advokat, polissyster eller Nobelpristagare. Som yrkeskvinna är hon accepterad.

Men därmed är det icke sagt att hon är accepterad som människa. Den manliga överlägsenheten vill icke gärna se i kvinnan något annat än ett komplement till mannen. Hon är ingenting i sig själv. Hennes handlingar, hennes kläder, hennes tro äro inspirerade av mannen.

Förr i världen, ja! Men inte nu?

Jo nu. Man tror inte det är sant, men det är sant. I en stor tidning läser jag ett skriverseri av Den store Rikskåsören, vilket heter Kvinnan och hennes överman.

Det är en artikel om rösträtten i England. Kåsören fastslår att kvinnan, »som ju gör allt för mannen, klär sig för honom, flyttar till och med midjan för att behaga honom och bereda honom omväxling», hon kommer också att rösta till hans behag.

En engelsk tidning har konstaterat att de unga flickorna inte alls förefalla entusiastiska och inte ens förberedda inför valet.

Påståendet har hörts förr. »I valet mellan en ny hatt och rösträtt» väljer en »riktig» kvinna enligt de flesta herrars åsikt hatten.

Intervjuer med unga flickor bekräfta saken.

För min del tycker jag, det vore nästan hemskt, om en helt ung flicka hade mera intresse för politik än för dans och flirt, och lika hemskt skulle jag tycka, om pojkar satte politiken före sport, dans och andra för deras ålder lämpliga sysselsättningar.

Men att ta ungdomens naturliga sorglöshet och nöjesbehov som ett bevis för, att vuxna medborgare icke ha andra tankar i hjärnan än kläder och nöjen, det är det maskulina psyket förbehållet.

Därför att en ung tös ger katten i rösträtt och på förfrågan svarar, att hon gör det, eller att hon kommer att rösta som sin själs för ögonblicket älskade, konstruerar man att vuxna kvinnor icke skulle ha behov av rösträtt. Icke vilja förbättra någonting i detta förtjusande samhälle, där dock de och deras barn måste bo.

Unga och lyckliga flickor fråga icke efter

rättighet att inverka på lagarna. Alltså göra inga andra kvinnor det heller. Det är manlig logik.

Idrottspojkar och unga glada män i allmänhet ha föga intresse för politik. Alltså, om vuxna män ha politiskt intresse är det uppkonstruerat, tillgjort eller ett surrogat för värdigare ting?

Jag tror att ynglingen av i dag är mera renhårig mot sin kvinnliga kamrat än hans kära pappa var mot sin tids »fruntimmer». Och jag hoppas att flickorna »svara med att icke begära en undantagsställning — vare sig på piedestal eller nere i en grop — utan den ställning i samhället som tillkommer varje pliktrogen medborgare.

*

Förresten, trots allt motstånd och alla mer eller mindre blanka hugg, nog går kvinnosaken, som är barnens och framtidens sak, framåt. Hör bara:

Kvinnorna i Persien ha vunnit sin första seger i kampen för frigörelse. De få nu promenera offentligt tillsammans med sin man. En hustru åt gången.

Medge att det är flott?

Nu får en hustru visa sig — d. v. s. djupt beslöjad förstås — med sin man både på gator, restauranter och konserter. Själva polismästaren har synts promenera en av sina fyra hustrur på stadens huvudgata.

Prästerna och de mera konservativa herrarna äro förtvivlade. Hur skall slika eftergifter för kvinnligt frihetsbegär sluta? Vad är meningen med det nya påhittet? Har mannens lycka främjats? Hade inte kvinnan det utmärkt bakom stängda haremsluckor? Vad skall inte nu komma! Kanske revolt mot slöjan, kanske protester mot månggifte?

De stackars persiska herrarna riva sina skägg och svärja på att den nya reformen icke kan föra med sig något gott. För dem. Och alltså är av ondo.

*

Jag såg ett fotografi i tidningen i dag. Det var 530 stycken gamla hembiträden, nej, jag säger tjänarinnor, som fick motta belöningar av »Sällskapet för dygdiga och trogna tjänarinnors belönande».

Studenter

— manliga och kvinnliga, gamla och unga, nybakade, blivande och kuggade —

ägnas i huvudsak detta nr av Idun, som innehåller aktuella och spirituella, tankeväckande och sakrika, vackra och rörande artiklar om studentens lyckliga da'r.

En massa söta gummor. En gumma var champion, hon hade tjänat samma husmoder i 54 år! Men de andra vore inte långt efter.

Gamla goda kvinnor, som tjänat hos slakten och slaktens barn och barnbarn i en hel mansålder! Ampra gummor ibland, men trogna som guld. Som villigt skulle gå i döden, icke bara för husbondfolket, och all dess släkt intill tredje och fjärde led, utan thesslikes för dess duktyg, silver och koppar.

Jag tänker på en sån där gammal tjänarinna — den där säkert nu flyger omkring med vita vingor och städar i himmelrik eller räknar in änglarnas tvätt — och i mina öron ringer »du goda och trogna tjänare».

De gamla trotjänarinnorna äro i utdöende? Inte så säkert. Äro inte också våra hembiträden, eller hemkonsulenter eller vad de nu vilja heta, ofta av samma ädla trogna ras. Hängivna i sitt arbete för andra. Ett arbete som, må vara att det är kvinnans allra kvinnligaste och ljuvligaste jobb, i alla fall, oss husmödrar emellan, icke alltid är så förtvivlat skrattretande. Eller lätt. Utan ofta tungt och tråkigt och svårt. Och otacksamt.

Ett hembitråde skrev för icke länge sedan till mig och var ledsen över att jag gått illa åt hembiträdenas kunskaper i svenska. (I Idun). Och bad mig om ett vänligt ord.

Kära då, jag vet nog att månget hembitråde skriver svenska bättre än någon av de aderton, men när hon gör det, är det icke precis på grund av skolundervisningen, utan därför att biträdet självt är begåvat, har ambition och lust att lära. Är vaket och piggt och byggt vidare på den knappa folkundervisningen.

Förresten: Hell er, I Jungfrur, som med glatt sinne bonar vår parkett och lagar vår lilla mat! Ingen kan, i högre grad än jag, ha vördnad för er, när ni sköta ert jobb som ett jobb skall skötas. Med ögon, öron och alla sinnen. Ni äro hemmens älskliga änglar och trevna tomtar, när ni äro som ni ska. Och när ni en gång bli ersatta med »Den elektriska pigan», som redan lär ha gjort sitt inträde i amerikanska hem, kommer vi att sakna er ofantligt. Mycket mer än vi tro.

»Missnöjd husmor», som nu klagat på er i de dagliga tidningarnas spalter, kommer att under signaturen »Vän av gamla tider» sjunga ert lov. Och hon kommer i stället att jämlra sig över den elektriska slampen, var säker på det.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

O M H U N D R A Å R !

TANKAR KRING STUDENTEXAMEN

Av

Bort med matematikraseriet — vi försumma språken.

Begränsa ämnena — men lär dem grundligare.

NI HAR FRÅGAT MIG, VAD JAG HAR för mening om studentexamen.

Ja, visserligen har jag sen många år en mening om den och skolstudierna i läroverken, men kan någon förnuftig människa säga, vad det skulle tjäna till att säga någonting i den frågan? Lika gärna kunde man söka ta ned månen eller förmå Kungl. Järnvägsstyrelsen att ge oss rimliga tågtider mellan Uppsala och Stockholm!

Men då jag förmodar, att eder tidning också har en och annan bit till lagom förströelse och jag alltid tycker det är roligt göra folk en liten glädje, så skall jag säga några ord i saken.

Jag tror, att det bland akademiska lärare inom de teologiska och juridiska fakulteterna samt inom den humanistiska sektionen av den filosofiska fakulteten gör sig gällande den erfarenheten, att det nuvarande skolstudiet icke ger en för universitetsstudierna tillfredsställande förberedelse särskilt i de klassiska språken.

Inom mitt ämne, som är kyrkohistoria, är detta synnerligen kännbart. Studenterna ha numera med sin svaga latinkunskap svårt att följa med den lärda, mestadels latinska, stundom grekiska, jag menar på latinska och grekiska ord byggda internationella terminologien, liksom det ofta klickar i fråga om uttalet.

Vidare kan man knappast hålla seminarieövningar, där grekisk eller latinsk text ingår, emedan skolutbildningen däri är för klen. Därmed är man för dessa övningar avstängd från den största delen av kyrkohistorien.

Motsvarande svårigheter givas naturligtvis även i historia och närliggande ämnen.

Hur skall då bot rådjas?

Ja, naturligtvis kunna inte alla sättas att läsa latin och grekiska. Det behöver jag ej säga, förresten. Vi ha ju långan tid haft en reallinje.

Olyckan var matematikraseriet vid selskiftet och i allmänhet den bestämda oviljan mot det humanistiska. Dessa båda saker ha vi verkligen fått hårt plikta för i vår svenska bildning.

Det hade ej behövt gå så, om matematikivrrarna, som trodde sig kunna göra pojkar-na logiska med det där matematikläsandet, en ganska kuriös historia, unnat även det humanistiska leva, jämt e matematiken. Men det var det, de inte gjorde.

Så kom kompromissandet till för de obegåvades skull. Resultat: latinlinje utan latin, reallinje utan matematik! Sköna reformer!

Hur man för ögonblicket ställt till, övergår mitt vetande. Hela skolväsendet är ju underkastat en sådan omvandling, att det är svårt för den, som icke är skolrektor, att överblicka det.

Min egen mening har länge varit denna: minska mångläseriet och koncentrera ämnena! Därtill kom jag en gång för ett 20-tal år sen vid mitt provår. Inred speciella

E. Linderholm

Professor Em. Linderholm, Uppsala, skisserar här ett reformprogram för studentexamen — en utopi över situationen om 100 år — och man tar med intresse del av hans synpunkter.

lärorum ej blott för de naturvetenskapliga, utan även för de humanistiska ämnena! Pojkarna äro i regel någorlunda flyttbara, och behöva ej med absolut nödvändighet sitta och tråka ett helt år i ett och samma nakna rum. Tror jag åtminstone.

Hacka ej sönder ämnena så onaturligt — med kanske en timme i veckan — ett rent nonsens — utan koncentrera ämnena, så att pojkarna få ett resultat och gå sedan vidare — med någon kort repetition mot slutet av varje läsår!

Börja skolan med eller låt mellanstadiet ha flera ämnen och koppla sedan av det ena efter det andra i lämplig klass och koncentrera de sista åren mer och mer på de för varje linje och den blivande livsuppgiften viktigaste ämnena, så att ungdomen får lära sig något ordentligt åtminstone i några få ämnen.

Jag hyllar alltså linjesystemet. Men jag antar, att linjerna ej böra bli för många. Ty det är omöjligt att förvandla redan studentexamen till en yrkesexamen, som pojken eller flickan kan direkt få sitt levebröd av. Det går inte, och det förstör allmänbildningen.

Jag har tänkt mig tre linjer: 1) den humanistiska, 2) den naturvetenskapliga (eller kortare: den teknologiska kanske) och 3) den merkantila.

Låt varje linje mera renodlas mot slutet, men lägg dessförinnan t. ex. t. o. m. andra gymnasieringen en bredare, mera allmänbildande grund! Koppla sedan av vissa ämnen, så att till sist återstår blott huvudämnena jämte nödiga språk och religionsundervisning.

Det sista ämnet håller jag på, blott det kunde medges vettiga läroböcker, som inte avse det omöjliga försöket att smuggla i

ungdomen hela den gamla dogmatiska bråten. Låt i de båda sista gymnasieringarna ämnet behandlas i föreläsningar utan läxor. Men kasta inte bort det, utan reformera det i stället! Det behövs alltför väl.

På den humanistiska linjen skola de klassiska språken och i allmänhet språken dominera. Inskränk historia och litteraturhistoria. Det kan man bättre läsa vid universitetet eller ute i livet.

Vi försumma språken för mycket. Svensken kan läsa, men icke tala de tre kulturspråken, när han blir student. Han kan i regel knappt säga en mening, om och när han träffar en utlänning. Detta är våra skolors grundliga generalfel. Och en svår brist i hela vår kultursamfärdsel, som måste övervinnas. Att vi måste lägga om undervisningen i levande språk, det är självklart, men svårt nog — det inser jag också.

Men kan man de levande språken, så jämnas vägen både vid universitetet, där det mesta måste läsas på främmande språk, och ute i livet.

Att den naturvetenskapliga linjen icke skall belastas med för mycket humaniora är klart. Men för nödig allmänbildning måste dock sörjas och likaså för även här lika nödvändiga språkkunskaper.

Den merkantila linjen måste naturligtvis inrättas efter sitt mål ute i livet, kanske mer än de båda förra. Icke så mycket matematik kanske. Icke latin och grekiska. Det är klart. Men de moderna språken, med utbyte här och där mot ryskan, i något läroverk finskan och polskan. Synnerligast i Stockholm.

Yttermera geografi, (som här bör krävas, men på de andra linjerna liksom botaniken minskas till ett minimum) bokföring, stenografi och — hör och häpna! — maskinskrivning, och språkövningarna lagda åt handelsspråket. På denna linje kanske det kunde bli möjligt att vinna sådan utbildning, att en avlönad plats ganska fort kunde vinnas.

Sätt slutligen till en skolkommitté med några praktiska karlar och inte bara skolmän, som dyrka var och en sitt heliga ämne och tro, att världens väl och ve och all bildning hänger just på deras ämne.

Sätt dit folk, som älska och beundra varje ämne och gärna skulle vilja ägna hela sitt liv åt det — som jag åt matematiken — emedan egentligen allt är hänförande intressant, bara man kommer in i det, men folk som också förstå, att livet är kort och att ungdomen är till för att leva över studentexamen, och att därför en begränsning av ämnena är nödvändig.

Och så mindre klemighet med de ämnen som äro kvar! Så det blir kläm och pli och slutligen ett ordentligt resultat. Det skadar inte att det blir allvar med skolarbetet.

Detta är min mening om studentexamen. Och så kommer den på ett ungefär att bli om 100 år!

Begär alltid **Kobbs Thé** *och godtag ej något annat om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.*

KONTROLLANT: DOKTOR J E ALÉN

Bland årets nybakade märkas flera författarbarn och därför har Idun vänt sig till deras föräldrar och bett dem skildra sina tankar och intryck kring sin pojkes, resp. flickas, studentexamen. Det är också en både vacker, angenäm och värdefull läsning som författarinnorna Annie Åkerhielm, Nanna Lundh-Eriksson och dr Ruben G:son Berg haft älskvärdheten nedskrivna för Idun.

— där de härliga lagrarna gro...

Föräldraparet känner sig som fågelparet.

Varför är studentexamen en märkesdag för livet?

Därför att den är själva den stora dubbel-dörren ut till livet, som med en vid alla dess andra ingångsdörrar okänd festivitas öppnas för de unga. Barndomen, som ju på sätt och vis räcker ända dit, eftersom skolan räcker dit, är bara en förgård till det riktiga livet. I mitt tycke är det fullt korrekt att säga att en människa blir ung, ty att vara barn är icke detsamma som att vara ung, om det senare ordet får ha sin hela begreppsvidd och sitt hela stämmings-innehåll.

Gossarna stå längtande innanför de stängda dörrarna, lyssna till sorlet och rösterna därutifrån, kika genom nyckelhålet eller se ut genom fönstren, kritisera vad de se och säga »så skall inte jag göra», eller »det skall jag också försöka». Och så slås livets dörrar upp liksom den gamla välkända skoldörren — de två äro i den stunden identiska — och gossarna storma ut med den frigivnes hela jubel och äro, i samma stund de tagit språnget över tröskeln, män. Detta är studentexamens evigt unga och nya saga.

Gossarna, har jag sagt här ovan. Ty för flickorna kan det aldrig bli fullt detsamma, redan av det skäl att de så ofta träda i äktenskap kort efteråt och sedan ej ha något direkt praktiskt gagn av sitt studentbetyg. Ej heller kan man säga att en flicka blir kvinna i samma stund hon tagit studentexamen, ty de orden höra till ett helt annat begreppsområde.

Fordom betydde studentexamen bara inträdet i en annan förgård till livet — universitetet. Därinne i Pallas Athenes fridlysta gård rådde först riktigt den eviga

NÄR MIN POJKE

NÅGRA STUDENT-

ungdomen och den eviga sorglösheten; ja själva de sorger som hörde dit kunde skifta mellan tragik och romantik och humor och till och med burlesk, men hade aldrig vardaglighetens gråhet. Där ljud gaudeamus igitur från morgon till afton eller rättare från afton till morgon, där regnade skämt och upptåg, det ena tokigare än det andra, där blomstrade intellektualismen och avgjordes i hetsiga debatter alla mänsklighetens stora frågor. Skola vi vara uppriktiga hade den världen även en viss krydda av övermod: de latinkunniges frimureri gentemot den icke latinkunniga världen. Huru som helst rådde där en atmosfär som icke hade sin like annorstädes, vi se stundom fläkten av den draga föryngrande över äldre herrars leende ansikten, vi förnimma dem i Alt Heidelberg och den Hostrupska studentkomedi som i dessa dagar gått över vår scen, i många andra verk och framförallt i våra egna oförlikneliga »Gluntar».

Nu ha de heliga lundarnas sus förstumrats; de gamla vårdträden ha fallit för yxan som alla andra vårdträd i våra dagar, och där de stått har blivit allmänt torg eller allmän promenadplats eller rent av fabrik. Den bittra förvärvstanken möter de unga redan vid skolans tröskel och följer dem till högskolan som en obeveklig studierektor, som oavlatligt manar: raska på, raska på!

En del ha ju åtminstone en bekymmerfri sommar framför sig, många ha inte ens det, utan nytt arbete tar omedelbart vid. Men för dem alla komma åtminstone själva examensdagen och de närmast följande med sin koncentrerade feststämning att stå i minnet som en lysande solitär.

Och föräldrarna! De ha trofast delat sorg och glädje med de unga under den långa väntetiden, och de som själva genomgått samma skärseld ha därvid på nytt upplevat sina ungdomsminnen. Även för dem har examensdagen länge varit »den stora dagen» — kanske till sin innebörd närmast som den dag då sinnet åter skall få ro. Inte för att ej de flesta unga ännu en god tid komma att göra anspråk både på deras omsorger och deras kassa. Men en etapp är ovedersägligen tillryggalagd. Föräldraparet måste känna något av vad fågelparet känner när det första gången ser ungen sträcka ut i stadig flykt: så där ja, nu har vi gjort vårt!

Annie Åkerhielm.

Det finns en skattkammare.

Åter står jag framför skolporten för att ännu en gång taga emot en dotter i vit studentmössa, och än en gång är jag med i skaran av bidande och väntande fränder och vänner, inte utan att hela tillställningen är examen lika mycket för mig som för min dotter. Vi ha båda var på sitt håll knogat och arbetat för att nå den här dagen. Vi ha i stunder av trötthet och nedstämdhet tröstat oss med att en dag skulle allt plugg och alla bekymmer vara glömda och livet le emot oss båda så strålande som aldrig förr, och glädjen skulle för oss vara dubbel, för att den var delad. Min tös arbetade sig uppför ett brant berg och drömde om att äntligen en dag nå toppen och skåda ut över all världens härlighet, belyst av det strålande solsken, som den vita mössan kan sprida över tillvaron. Och den dagen skulle också jag vara med.

Visst veta vi båda, mest naturligtvis den i livet erfarna, att den vita mössans skimmer inte tränger fullt så långt som man i längtans och förhoppningarnas dagar tror. Men det är som hade man den där minnesvärda, aldrig glömda och aldrig återupplevda strålande dagen fått ett ärligt handslag av livet självt. som hade man dittills trevat sig fram över en stubbåker, men nu hoppat över diket och sällat sig till den stora skaran av medvandrare på den breda landsvägen genom jordelivet.

Så kommer den långa arbetsdagen.

Men även då erfar man samma lyftande känsla, om man ger sig ro att tänka efter. Man har nämligen kommit i beröring, om än ytligt, med andliga skatter och andens stormän, och man har, om än dunkelt, känt, att de värden, som äro bestående, äro oändlighetens och den eviga tillvarons. Det klandrade mångläseriet, som föregår studentexamen, har i alla fall låtit oss ana att det finns en skattkammare, ur vilken det står oss fritt ösa. Och så en vacker dag, med blommor och strålande sol, står man vid det

Dr Ruben G:son Berg med sin nybakade son.

OCH FLICKA TAR STUDENTEN...

FÖRÄLDRAR SKRIVA OCH BERÄTTA

Nanna Lundh-Eriksson och hennes nybakade dotter.

drömda målet, och livet, det stora, härliga, ger en ett varmt och stadigt handslag, innan det slungar en ut på allfarsvägen.

Det egendomliga är, att det där handslaget följer livet igenom, hur växlingarna än komma och gå. Hur gammal och grå och bruten man än blir, så kommer tanken på den dag, då man jublande och glad satte den vita mössan på sitt huvud och sjöng om en »ljusnande framtid», att vara som en varm hälsning, som en uppmuntran att allt fortfarande med frejdigt mod sträva fram på en arbetsfylld väg.

Det sades någon gång för längesedan, att studentexamen var nyckeln till en god framtid. Den tiden är förbi, om det nu någonsin har varit så. Nyckeln till framtiden ligger i helt annat. Men den vita mössan ger oss möjligheter att passa in nyckeln till framtiden i rätta nyckelhålet och öppna rätta grinden till det verksamhetsfält vi drömt oss. Satte vi den inte rätt, var det vårt eget fel, livet gav oss möjligheterna.

Och där jag står i skaran av de bidande och undrande, och väntar på att ett fönster däruppe i skolan skall öppnas och ropet »nu komma de» skall ljuda ut över gatan, och min egen tös skall visa sig i porten, ljus och glad och strålande som försommardagen själv, forma sig tankarna till en hyllning och ett jublande tack till det starka, härliga, givande och krävande livet, som givit min dotter detta tillfälle, kanske det enda, att känna den fullkomliga lyckan av att stå vid ett mål och vara segrare.

Nanna Lundh-Eriksson.

För 35 år sen som nu.

Min studentexamen ägde rum i Nyköping 1894, för snart trettiofem år sedan. Inalles voro vi femton stycken i den högsta klassen. Av dem voro endast fem Nyköpingspojkar med hem i staden, åtta voro sörmlänningar, två hade kommit från andra landskap något år förut. De hade förgäves frestat examens-

lyckan på andra håll förut och gjorde nu en sista kraftansträngning — bägge voro för säkerhets skull inackorderade hos lektorer vid läroverket, och av dem kuggades ändå den ene.

Nyköping var i regel missgynnad, där kom studentexamen vanligen sent. 1894 dröjde det till den 11 och 12 juni. Läroverket hade redan haft examen den 7 juni, alla andra lärjungar hade redan försvunnit, de flesta lärarna likaså, och bara vi och våra lärare stannade kvar. Förargelsen var allmän, och stämningen ganska svag. Det var en utomordentligt varm och vacker tid, full sommar med fyllig grönska och rik blomsterprakt. Nyköping låg torrt och dammigt trots den ständigt brusande ån med dess vattenfall. Det var svårt att härda ut. De sista lektionerna hade vi bakom oss, den tid som återstod till examen skulle brukas till ytterligare repetitioner, men det var odrägligt. Förhärdelse och fatalism härjade i våra led. Naturligtvis fanns det några, som flitade, somliga på grund av oro och svaghetskänsla, somliga däremot av flit och plikt-känsla. Man hade ju också ärelystnad, ville ha överbetyg i det eller det ämnet, kanske rent av högsta betyget. De få ibland oss, som ämnade sig till Uppsala, trodde, att det var av stor betydelse där, om studentbetygen voro lysande, i fall man behövde stipendier t. ex., vilket sedan visade sig vara ett fullkomligt misstag.

För egen del var jag i åtskilliga veckor ovanligt oduglig till läsning. Jag spelade krocket med några flickbekanta och deras schweiziska lärarinna. Så greps jag av examenstanken, gick in och läste en timme. Sen måste jag ut igen, sökte Person och läste högt några av de mest beundrade styckena i Frödings »Nya dikter», som nyss kommit ut och som jag köpt. Tillsammans hemsökte vi en tredje, han var ute. Då skildes vi, och jag gick upp till Lukas. Han läste Livius för brinnande livet och ämnade läsa så länge det var möjligt. Jag kände mig orolig, gick hem och började plugga. Det dröjde inte länge, förrän årtalen i historien, dem jag förresten aldrig kunnat minnas, dansade runt i mitt huvud. Det var en ren lättnad, när Gustav Tåhlin, bryggarson från Karlstad, steg in och slog sig ned.

»Har du bråttom?»

»Jag ids inte läsa.»

»Det var bra. Jag kan heller inte läsa mera nu. Vad ska det tjäna till? Inte kan di här sista dagarna räd- da mej, om allt vad jag har läst förut inte räcker. Hör du, jag har börjat på med ett lustspel, ett riktigt. Första akten är färdig. Vill du höra på den?»

Naturligtvis ville jag höra på. Den befanns riktigt bra, och så tä-

gade vi till någon annan av kamraterna, som också vart delaktig av samma första akt — jag vet inte, om någon mer skrevs färdig.

Natten kom, och nu skulle det arbetas. Men då var jag sömnig. Under hela terminen med dess många repetitioner hade vi frestat olika metoder för att hålla oss länge vakna, men med dåligt resultat. Att sitta med nakna fötter i en balja med kallt vatten hade befunnits otrevligt och medfört snuva. Det var bättre köpa för fem öre snus och ta en stor pris, när man började slumra till. De häftiga nysningarna voro kraftiga väckare, men efter tjugutretti, allt tätare framkonstruerade nysningar kände man sig mycket stött och förargad. Alltså övergick man till resonemang med sig själv: »Du måste plugga. Kanske får du fråga just på det och det. Du kan bli knorvad för att du inte repeterar frihetstiden. Läs!» Men självet svarade: »Det vore väl ändå märkvärdigt, om jag skulle bli kuggad. Jag har haft utmärkta betyg de sista terminerna. Mina skrivningar var bra. När alla gick igenom i fjol, och så många har gått igenom år efter år, som har varit mycket dummare än jag, varför skulle jag inte gå igenom? Jag hinner inte repetera allting, och det är en slump vad vi får fråga på. Det lönar sig inte att läsa. Jag går och lägger mig.»

Så gick dag efter dag, och de föreföllo underligt många och långa. På kvällen söndagen den 10 kommo censorerna. Rektor Sven Wägner var nere vid stationen och mötte dem. Det var inte några elaka och fruktade utan snälla: professor Simon Boëthius, domprosten Warholm och en tredje, vars namn jag inte minns.

Den stora dagen var inne. Den dova, ruvande stämningen var bortblåst, nerverna

(Forts. sid. 600.)

Ur skolan ut i livet.

I STUDENTSKANS VÅR

MODERNA VÄXLA OCH VI MED DEM.

Det har sitt kuriösa intresse att konstatera hur de första studenterna i vårt land sågo ut — för att inte tala om dem, som erövrade vita mössan bara för ett par decennier sedan! Kännas de igen på bilderna här, alla dessa studentkor, som sedan blivit berömda damer i vårt land och vår stad?

Nybakad studentskegrupp från år 1890. Årkebiskopinnan Anna Söderblom, f. Forsell, ses stående n:r 2 från höger. Framför henne d:r Nonny Lundberg, f. von Schultzenheim.

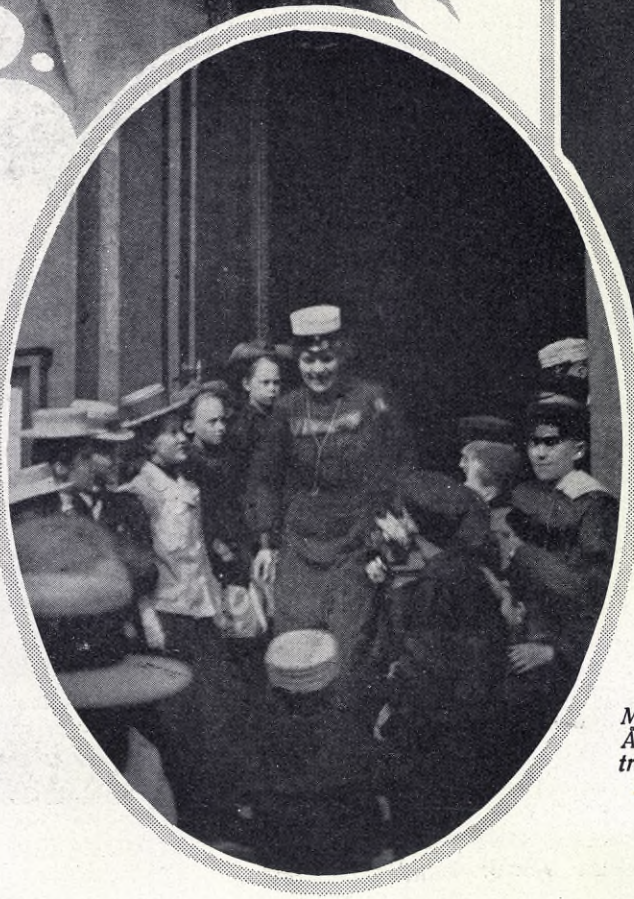
En söt studentska 1908: fru Brita Juhlin Dannfelt, f. Gentele.

Fru Signe Trygger, f. Söderström, maka till excellensen Trygger, tog studenten 1886.

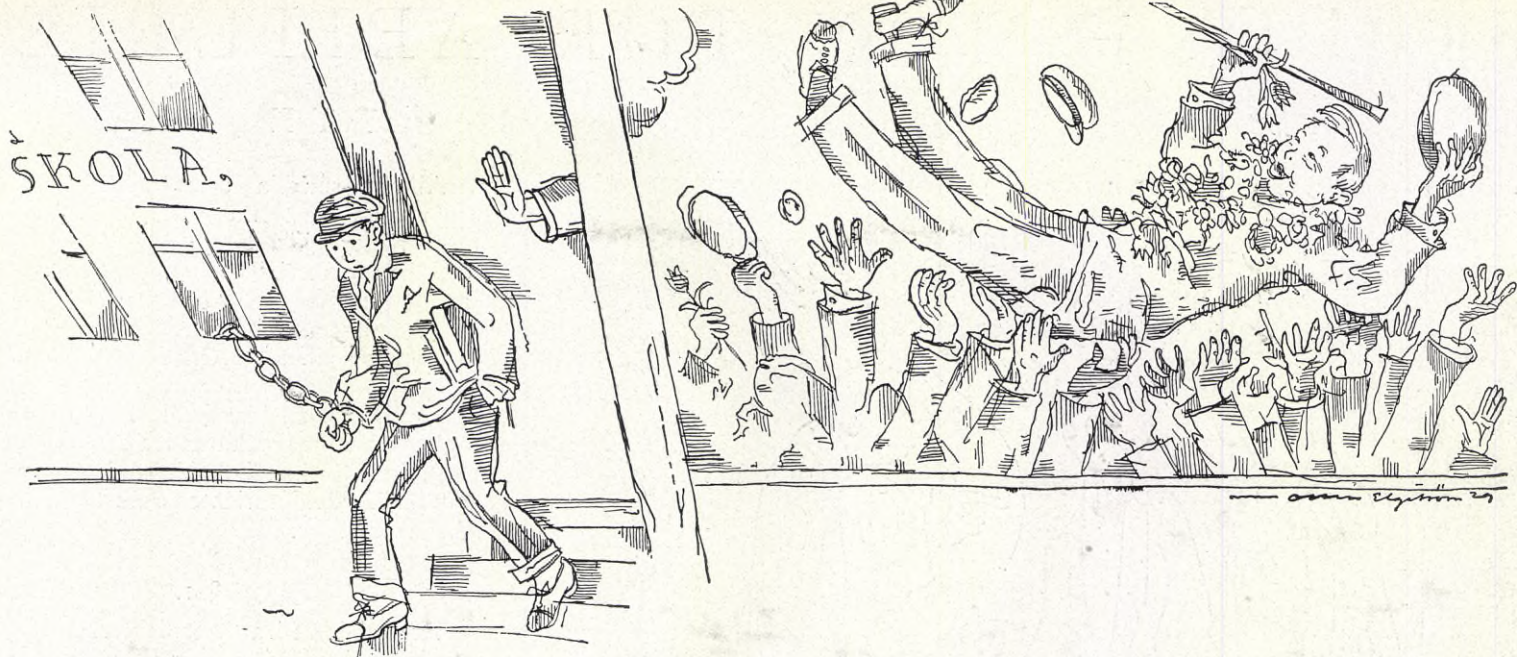

Som en liten ask sitter den vita mössan på studentkan 1904, Marianne Mörner, som nu är fil. d:r, lektor vid Djursholms samskola och sökande till en ledig lektorstjänst vid läroverk i Göteborg.

D:r Andrea Andreen-Svedberg, årgång 1905.

Mollie Faustman (Vagabonde) lämnar Åhlinska skolan som nybakad 1901 och triumfvägen kantas av beundrande skolflickor i matroshattar.

S K O L A D E K U G G A S ?

Svaga elever borde inte tillåtas gå upp i den muntliga examen, säga några.

SÅ LÄNGE STUDENTEXAMEN FINNS till i sin nuvarande form, så länge det står glans omkring den vita mössan, faller också slagskuggan skarpt över de där andra, de, som måste gå bort i mörkret och inte befunnos värdiga. De båda företeelserna hänga ihop, hyllningen och festen för de som lyckas, tystnaden och ensamheten för de misslyckade. Det ligger naturligtvis mycken överdrift på båda hållen. En absolverad studentexamen betyder inte, att man hamnar varken omedelbart eller senare, »där de härliga lagrarna gro». En kuggning innebär lika litet, att den stackars gossen eller flickan aldrig någonsin kommer fram i livet. Men det förefaller en åskådare, som har skärselden med studentexamen bakom sig, som om proceduren behövde humaniseras. Varför skola syndarna, som man absolut vet inte komma att klara sig i det muntliga ändå alltid tillåtas att gå upp? De avrådas av sina lärare visserligen. Ibland inträffar det oväntade, att den klena i kunskaper råkar i examenshumör och slår världen med häpnad. Men är nu också detta riktigt? »Mogenheten» skall väl ändå inte vara så klen att ett intyg på den endast kan uppnås genom en lycklig slump?

Vad säga några intresserade föräldrar och sakkunniga i fallet?

Lägg om systemet!

Fru Fanny Alving, själv student, har varit med om att se sina tre barn taga studentexamen och har också genom sitt äktenskap fått så att säga en djupare pedagogisk inblick. Men någon vän av studentexamen i dess nuvarande form är hon inte.

— Nog borde systemet ändras, säger fru Alving. Det är förfärligt synd om alla, som blir kuggade i muntan. Men det finns väl flera sätt att förekomma sådana obehagligheter. Jag tycker, att de borde vara strängare mot barnen i nederskolan, så att inte de obegåvade kunde komma upp i ringarna. Ett ännu radikalare medel vore att avskaffa studentexamen i dess nuvarande form och införa inträdesprövning till universitetet i stället. Ingen vit mössa vid skoltidens slut, ingen fåfänga med den, inga

Åtminstone för Stockholms vidkommande ser kuggningsprocenten i årets studentexamen ut att vara ganska stor och när man ser den förstämning och förödelse, som en kuggning i »muntan» sprider omkring sig bland målsmän och kamrater, frågar man sig om inte denna kuggning ändå är en onödig och inhuman kvarleva från studentexamens barndom. Idun har låtit frågan gå vidare till några sakkunniga och studentföräldrar.

dumma föräldrar, som driver de arma barnen fram till studenten, fastän deras begåvning ligger åt ett helt annat håll, bara för att deras son eller dotter skall bli student. Studentexamen endast för de studiebegåvade, inte för de andra. Då blev det inte så många tragedier i samband med studentexamen som nu.

Frövningen i ungdomsåren kanske är nyttigare än framgång.

Domänkamrer Mårten Granqvist, ledamot av stadsfullmäktige, har en annan syn på studentexamen, som han på det hela taget håller fast vid.

— Jag kan varken förorda systemets avskaffande eller föreslå något annat i stället, svarar kamrer Granqvist. Det finns exempel på styva pojkar, som inte klarat sig i muntan och klena läshuvuden, som det gått bra för. Censorernas mening om en pojkes kunskaper kan ibland gå stick i stäv mot lärarnas, och censorerna sitta ju inte där förgäves, de måste ha makt och myndighet att fria eller fälla. Nu finns det förstas pojkar, som blivit hackkycklingar i skolan, liksom det finns kelgrisar, och ingendera parten bör undanhållas spänningen och risken av den muntliga studentexamen. Om man tar bort den och ersätter den med skolbetyg, då har man också tagit bort en del av festen vid skollivets avslutning.

En kuggning kan för övrigt vara minst lika nyttig i de åren som framgång, om bara föräldrarna äro förståndiga. Vilka pojkar komma fram i livet? Inte alltid skol-ljusen, utan snarare de, som haft att kämpa med svårigheter i tidiga år, som fått arbeta och lärt sig inte ge tappt. Men Gud nåde den kuggade, om inte föräldrarna taga saken förståndigt. Då är det först riktigt synd om honom.

Spänningen och risken ge glans och fest åt den vita mössans dag, mena andra.

Privatskolans privilegium.

Kommerserådet Martin Jansson, som i många år suttit i styrelsen för Lyceum för flickor, ger en intressant inblick i den skolans system.

— På över 40 år har bara en enda elev kuggats i Lyceum, säger kommerserådet Jansson. Men en gång är ingen gång. Vid Lyceum tillämpa vi den regeln, att om en elev inte anses lämpa sig för fjärde ringen, kommer hon inte upp där. Efter tredje ringen kan hon då gå över i åttonde klass och få sitt avgångsbetyg, som ger henne normalskolekompetens. Och normalskolekompetens är i några fall lika efterfrågad som studentexamen vid tillsättandet av platser.

Bromsa i tid!

Teol. doktor Nils Algård, sedan flera år kristendoms lärare vid Beskowska skolan, skulle helst vilja sätta yxan till roten.

— Beskowska skolans ställning som privatläroverk ger den en viss frihet, säger doktor Algård. Sålunda tar man till regel att den elev, som fått villkor till fjärde ring får endast komma upp som extra elev. Han kanske är efter i något ämne och bör då få tillfälle att taga igen det under sista skolåret, men märker lärarna, att han är svag, blir han naturligtvis kraftigt avrådd att gå upp i studentexamen även om han klarat skrivningarna.

Men med nuvarande system kommer man aldrig ifrån dragkampen mellan kollegiet, respektive klassföreståndaren, som känna sina elever, och censorerna. Man kan med gott samvete inte beröva pojken hans chans, han kan vara av den typ, som i ett plötsligt påkommet examenshumör klarar sig mot all förmodan. Eller läraren vet, att pojken är mogen, men hans nervositet vid muntliga förhöret gör censorerna betänksamma. Ville man avstånga en pojke efter skrivningen, så har han den utvägen att gå upp i den muntliga examen på annat håll, då hans skriftliga prov står kvar för all framtid. Nej, gör om hela systemet, sluta med korvstoppningen av kunskaper och lägg an på praktiska linjer, säger doktor Algård.

Ill. O. Elgström.

TAKT OCH TON FÖR ABITURIEN-

KORT HANDBOK I SÄTTET ATT UPP-

— — frågor i strödda ämnen — — —

SCENEN EN SOFFA I EN PARK EN gryning i maj. Fonden Djurgårdsbrunnsviken, ridån en häggberså. Personer: Han, studentmössan på högra örat, handen förstrött lekande med lagerkransen i rockuppslaget, silverkryckan om halsen, blicken i det blå. Hon, röd Garbohatt, aftondräkt, vänder lekfullt ut och in på handskarna.

Hon: Tänk vad du är begåvad —

Han (lätt): Jaa —

Hon: — som klarade dig.

Han (högt uppifrån): Kära barn, det var väl ingenting. Det var så enkelt så —

Hon: Ja—a. (Paus.) Men du var väldigt nervös —

Han (tar loss blicken, sätter den på henne): Var jag? Nervös? Sällan. En stor vuxen karl —

Hon: Nej, men jag tänkte att du —

Han: — vuxen karl skulle vara nervös för den där lilla bagatelllexamen? Kära barn. —

Hon (blitt): Din mamma sa, att du var så nervös, så du kunde inte få på dig smokingkragen —

Han: För den var för trång, ja. För resten hade jag ont i en tumme.

Hon (lika blitt): Och du skar dig, när du rakade dig —

Han (argt): Det gör jag varenda gång jag rakar mig. Så det. Jag var lugn som en ko.

Hon: Kunde du något, då?

Han (värdigt): Nej. Ingen man med självaktning kan något i studentexamen. Det hela går ut på att verka som om man kan något. Om man till exempel kommer upp på Karl X:s polska krig, så snuddar man lätt vid polska krig i allmänhet — ingen människa kan lära sig Karl X:s polska krig — och så drar man en djärv linje till deras samband med Karl XI:s finansplaner, förutsatt att man kan något om det, eller också backar man elegant

Några goda råd, visserligen inte så allvarliga men lika välmentade för det gives här abiturienten-studenten och hans omgivning av en ung författarinna, som själv provat studentexamens skärseld.

till Kristina och då är man strax inne på påvedömet, och man skall väl vara en torsk om man inte kan säga något om påvedömet. Där visar sig den verkliga intelligensen —

Hon (stillsamt storögd): Ja, men ponera, att censor vill höra något om Karl X:s polska krig?

Han: Åh, censorn —

Hon: Betyder han ingenting då?

Han: Joo, för dom som har svaga betyg och så där —

Hon: Hade du svaga betyg?

Han: Um —. Det vore fint att ha en gramfon här —

Det finns ingen tid på året då det glöms så ljuvligt som det glöms i maj. En färsk students minnen är någonting för sig. I samma minut han upptäcker hur man gör för att inte lägga krokben för sig själv med en käpp, så faller hans stormiga förflutna ur minne och medvetande. Han tror bergfast, att det ansikte, som blickade emot honom i spegeln på examensmorgonen, var rosigt och inte gröngrått, att han log glatt mot lärare och censorer, att han frankt ledde förhöret till något känt område, och inte stammade och tystnade och hostade och ville gå hem. Och hon tror, att handen med pudervippan i fasta drag flög över ansiktet på rasterna och inte skakade och spillde bredvid, att hon frejdigt åt sin lunch på frukostrasten och inte lekte förstrött med en grön ärta, att hon glatt samtalande med medoffren under kollegieväntan och inte tittade glasartat mot dörren.

Alltså: spridda delar av Sveriges ungdom tuta just nu med blåa ansikten och inga röster gälla hyllningsfanfarer till våren och den egna härligheten. Kasta de någon gång i en jubelpaus en blick över axeln mot det förgångnas själanöd, så är det en kylig och oförstående blick: äsch, det var välan ingenting —. Inte desto mindre ingår väl nästa vår med den flyddas kval. För att bereda en del genomförbara lättnader meddelas härmed ett utkast till handbok för studentexamen, riktat såväl till abiturienten som till hans dystra dagars upphov.

§ 1.

Angående förarbetet iakttages: abiturient torde benäget avhålla sig från att läsa in fyra års kurs i sju ämnen natten före examen. Studiesättet är tröttande och inverkar menligt på abiturients förmåga att dagen därpå tillgodogöra sig lärares mimiska vägledning.

§ 2.

I samband därmed: föräldrar och målsmän torde lämpligen icke giva sitt barn lätt orienterande frågor i strödda ämnen vid dess sista svärsvalda måltid i hemmet. Såsom: när slöts freden i Knäred, du kan väl relativitetsteorin, min gosse, och böj subjunktiv, pluskvamperfektum av acquérir. Därav upptäcker barnet, förutom att det inte vill ha mera biff, att det inte vet, när eller var någon fred slöts, att det försummat den högre matematiken och att det borde läst bättre på franskan. Ni, o målsman, dödar föräldrakarleken i dess hjärta, modet i dess barm, sansen i dess huvud och muskulaturen i dess knän.

§ 3.

Det viktigaste: föräldrar, målsmän och avlägsnare släktingar torde vänligen icke känna på sig eller ha aningar. Om abiturientmodern två dagar före examen känner på sig att abiturienten kommer upp på 1800-talets religiösa rörelser, så medför detta mindre att gossen förkovrar sig i 1800-talets religiösa rörelser än att han i sitt medvetandes djupaste irrgångar trasslar bort det lilla han eventuellt anar i ämnet. Och ringer hans moster på Äppelviken examensdagens morgon och meddelar, att en aning i hennes inre tillråder närmare forskande i orsakerna till franska revo-

Medtag inte hårda smörgåsar — — —

Affärsmän och industriidkare, som genom annonsering önska nå Nerikes och Örebro läns befolkning böra i eget intresse i första hand anlita

NERIKES-TIDNINGEN

Tidning för Örebro stad och län.

Postupplagan tre gånger större än någon annan daglig tidning i Örebro län. Främst i folkets förtroende! Främst som annonsorgan!

TER OCH DERAS ANHÖRIGA

FÖRA SIG UNDER STUDENTDAGARNA

lutionen, så tågar han iväg och ser inte upp utan blickar i sitt tomma inre efter orsakerna till franska revolutionen och lägger sig följaktligen under Ringlinjen och ev. blommor kunna sändas till sorgehuset. Bor han fem trappor upp och åker hiss ned för att skona sina skräckskramlande kotor och hans syster ropar ned i hisstrumman: Jompa — o — jag känner att det blir Nationernas Förbund — så trycker han på stoppknappen för att tänka på Nationernas Förbund, varpå hissen stannar och inte går att få igång och examen uppskjutes till nästa år, då han vuxit ur smokingen.

§ 4.

Angående skrivningarna: medtag inte hårda smörgåsar på matematikskrivningen. Detta med tanke på nästan. Människan är så beskaffad, att hon hör inte själv att hon låter som hon låter när hon äter hårt bröd. Och kan man vanligen inte räkna underliga tal, så kan man definitivt inte räkna underliga tal, när det äts hårt bröd inom ens närmaste vänskrets. Vi spolia broderns i olyckan framtid, när det gives franska brön?

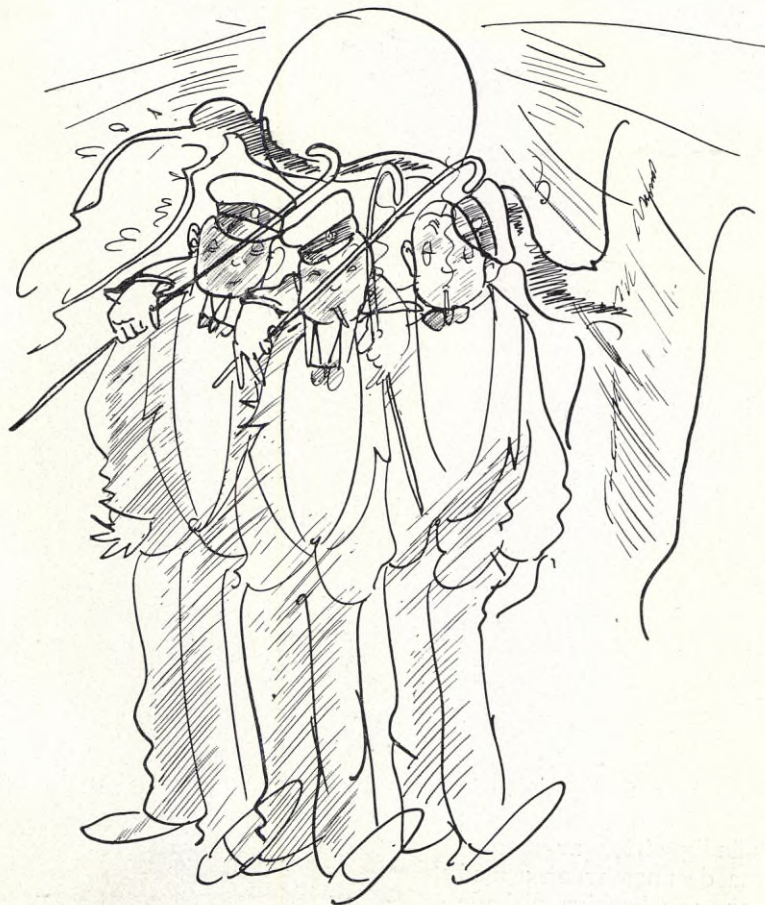
Har abiturienten pilsner att dricka, så upp- tages korken i stillhet. Även det av människokärlek. Tar någon ut kvadratrötterna ur ett tal av det världsfrämmande utseende, som blott studentexamen föder, och en kork smacker upp ur en buteljals, så tappar han taget i roten och ser den aldrig mer. Alldeles fränsett ljudets nedslående symbolik: andras korkar, di går ur —

§ 5.

Själva examinationen lämnas åt abiturientens egen förmåga att se hyckleriskt begåvad ut i ansiktet, dymedels fördöljande, att han grubblar mer över hur många personer, som rymmas på en lastbil, än över lancettfiskens ryggmärgsanlag. Angående hemforslingen, förutsatt att dess tidigare stadier överlevas, endast detta: abiturienten tillåte under inga omständigheter en översvallande vänskrets att bära honom uppför fem trappor med huvudet — hans — neråt. Hindrar rädslan och en av sinnesrörelse krympt smokingkrage honom att muntligen resonera om saken, så till-

— uppför fem trappor med huvudet neråt —

Man lägga sig aldrig.

låte nöden, att han sätter lackskorna i släkt och vänner. Är han tilläventyrs hon och definitivt väluppfostrad, så tittar hon stumt hjärtskärande på den av bärarna intuitionen säger henne vara påverkbar. Efter en natts studier och sju timmars inkquisition känner sig han resp. hon i varje fall som om han hade huvudet nedåt, men det enligt papper mogna sinnet för estetik bör ju någonting säga.

§ 6.

Abiturient, f. d., uppehålle benäget i tamburen det svallande umgänget med fagert snack, tills hans moder och mostrar och eventuella husassistent hunnit tvärs över farstun och lånat glas till de tjugufem flåsande hembärare, som inte beräknats. Det kommer alltid tjugufem söndersjungna hembärare mer än beräknat. Små små skolbarn, som hängt halv- vägs under bilhjulen av allmän kordialitet, sommarvänner från året gossen provade till fyran, flammor i pinsam kronologi och diverse andra gestalter ur det förflutnas dunkla hörn. Alla törstiga.

§ 7.

För festandet behövs inga råd och följs i varje fall inga goda. Blott ett par små medel mot dess två naturnödvändiga minus: föräldrar och baksmälla.

Medtag alltid två nycklar, när ni åker nedför ledstången i värvällen, thy kan ni med fast röst bejaka frågan i hisstrumman: har Karl nycklar? Tillsä dock väl att det är två dörrnycklar. Det finns intet så sagolikt glädjemättat för en nyutslagen knopp i lunden med lagerbärsblana som två dörrnycklar klockan tre på morgonen. En god son och taktfull dotter skrämma under inga omständighe-

ter sina snälla föräldrar med telefonsignaler mitt i natten.

För den, vars naturliga ingivelse vid firande av lyckliga tilldragelser allt för starkt mättas av genom förtryck alstrad fantasi, utstakas nedanstående gränser:

Färsk Student kaste icke smörgås med ny guldklocka på Djurgårdsbrunnsviken.

F. S. försöke icke tredje morgonen efter examen å apotek begära acetylsalicylsyre- pulver.

F. S. sätte icke delikatesshandlares skylt utanför flickskola.

F. S. sätte icke, i den mån det är görligt, med käpp krokben för eho honom möta månde.

F. S. väcke icke avlägsen bekant i Djurgårdsvilla vid soluppgången för att bedja om vichyvatten.

F. S. försöke icke välla Jenny Lind nedför grön sluttning.

F. S. tute icke i främmande parkerat bilhorn i tätt bebyggd stadsdel.

F. S. fråge icke mötande morgontidig person om invånarantalet i Melbourne.

Mot baksmällan blott ett medel: man lägga sig aldrig. Man klive direkt ur aftontoaletten i promenaddräkten eller ur fracken i den nya ljusgrå. Sömn betraktas för första och sista gången i tillvaron med rätta som ett påhitt.

Med detta generationsbeprövade arrangemang kväves även målsmäns ovana att, när man nyss glidit ur sidenskorerna eller smokingflugan, sticka in huvudet och fråga om inte Karl, resp. Greta, vill ha frukost? *Vill ha frukost!* — när det enda man vill ha är en ny röst och nya fötter.

BANG.

Ill. G. Chatham.

O, så gott!

MAMSANA

(Tomtens majspreparat)

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter. Pris 65 öre.

DEN LILLA STADEN MED DE STORA MÄNNEN

NÅGRA BILDER FRÅN DEN IDYLLISKA STUDENTSTADEN JENA.

Die Gäss'chen in Jena sind dunkel und krumm,
Doch die Augen der Mädel sind hell.

Entusiastiskt, stormande brusar studentsången fram under de gamla målade valven. Vi sitta hos "Zeise", rådhuskällaren vid torget i Jena. Runt omkring oss studenter, — i röda mössor, i svarta med blå och vita band, i gröna, i gula mössor — "Landmannschaft", "Turnerschaft", "Sängerschaft" och allt vad de heta. Vilket sorl! Man pratar, man diskuterar. Röken stiger i ringlar mot de målade valven, där studenter från fordom, "Burchenschaftare" och andra, se ned på kollegerna från i dag. Hör, nu spelar kappellet åter upp.

"Die Gäss'chen in Jena sind dunkel und krumm..."

Där utanför den gamla källaren sover nu torget, stilla och mörkt och nästan öde. Blott bronsgubben Hanfrid, alla jenkinska studenters skyddspatron och universitetets grundare, vakar — med svärd och lagbok! Men en solig dag, när där är marknad på det gamla torget, när alla de stora parasollen i rött, i blått, i gult äro uppspända över stånden, som trängas runt Hanfrid och överallt, där det kan finnas en ledig plats — vilken trängsel! En ständig ström av människor. Där komma de unga fruarna med fina små korgar, där brokiga virkade överkast ligga ordentligt och tyskt husmoderligt tillrätta, de unga, nygifta fruarna med små behändiga hushåll! Och se där, en mora från bergen! Med stort hushåll och många att rusta för, det kan man förstå. Hon knogar och knogar på en väldig korg, fastbunden på ryggen, överst ses t. o. m. en liten träbalja, det är för fisken. Barhuvad är hon, svartårig, mager och reslig som bergsbor mest, en vacker, kulturbetonad typ med gyllene ringar i öronen. Och se där! Där komma två vandrare timmermansgesäller — "Hamburger Zimmerleute" kallas de. Alltid komma de vandrare två och två, klädda i dräkter av svart manchestersammet — byxor, nedtill oerhört utsvängda, så att de fladdra ståtligt om benen — västar med täta rader av guldblänkande knappar — oerhört stora svarta slokhattar, alldeles extra tjusigt uppåtböjda. Under armen bära de sina ägodelar inlindade i ett knyete, vars yttre omhölje består av ett säckliknande skynke, fullmålat med tecken och figurer i rött och svart.

Över parasoll, över människomassor, över sorl och buller och köpsläende, ringlar mot skyn en tunn blå rök. Från rostarna, där korvarna ligga i svarta, osande rader — "Rost-Brat-Würste" — Jenas specialitet och stolthet! Där trängas de små gummorna och mumsa på de svartrostade korvarna, som de hålla i ett ituskuret bröd, — ryggkontarna deras spärta vägen ordentligt och akta sig den, som vägar sig för nära!

Runt om torget stå gamla gavelhus med små roliga fönster och blicka ned på kommersen och människoströmmen, som runnit där förbi — i dag liksom för hundra — för femhundra år sedan.

Jena är också de roliga gamla grändernas stad. De smala, smala gränderna. Det finnes de, som blott äro en meter breda. Krokiga gränder. Gränder med asfalt och gränder med kullersten. Och runt omkring på de ålderdomliga, höga, smala gavelhusen finner man minnestavlor, bärande bekanta namn: "Här levde

En solig dag när det är marknad...

Jena, Tysklands berömda studentstad — det vore bestämt något, som skulle locka våra nybakade till besök, när de läst denna skildring av Jena och studentlivet där.

och verkade Schiller." "Här bodde Schelling." "Nietsche." "Fritz Reuter." "Ebers" och många fler, som äro oss välbekanta.

Ofta se vi som bakgrund och slutkuliss, där den smala gatan slutar, ett på avstånd skymtande, högt och mäktigt berg, ett av alla de många toppiga kalkberg, som bilda en ring runt horisonten. Det är dessa berg — och även måhända Jenas soliga, skyddade läge i den djupa Saale-dalen — det sägs, att Jena av alla tyska städer har de flesta soldagarna — som givit Jena ett tycke av Italien. "Ecco la mia bella Firenze" lär Karl V ha utropat, när han gjorde sitt intåg i Jena. Och Ellen Key säger om Jenas berg: "Dessa runt dalen stående berg äga en linjeskönhet, som vore de danade av en öm konstnärns hand, och de bjuda en från morgon till afton ständigt ny skönhet."

Ytterst i raden ha vi Jenzig, höjande mot horisonten sin skarpa, vitkantade silhuett. Så komma de tre "Kirchberge". Och allra där högst uppe ligger Jenas "vårdtecken" Fuchsturm, det gamla riddartornet, över 1000-årigt, och därinvid — naturligtvis — ett litet Gasthaus. Däruppe vid Fuchsturm finner man bot för alla sina sorger, sägs det.

"Hielt dein Weib Gardinenpredigt
Hattest Du verlust im Skat —"

skynda till Fuchsturm!

"Wenn Dir das Verhängnis schicket
Trübsal, Sorge, bittere Not. —"

töm då vid Fuchsturm en kanna öl. Och se, dina sorger äro tagna ifrån dig!

Det tredje i raden av Jenas berg "die Kernberge", är det vildaste, det, med den trotsigaste uppsynen av dem alla. Det höjer sina vita gigantiska klippformationer över de leende ängarna kring Saale och minner oss osökt om de vilda tyrolerbergen. Genom ängarna där nedanför slingrar sig en liten väg bort mot gamla roliga byar, Wöllnitz, Lobeda. Den vandrigen var en av de första Schiller gjorde i Jena, bort till Lobedaburg, "en vandring under sköna filosofiska samspråk".

En sällsam verklighetskänsla av det förgångna griper en i Jena. Schiller och Goethe komma en så nära i dessa trakter, där de själva levat större delen av sitt liv — mellan Jena och Goethes Weimar är nu blott en halvtimmes järnvägsresa — där de hämtat sin inspiration, omgivna av naturens skönhet och snillrika människor — där de älskat och verkat. I Wenigen-Jena ligger den gamla kyrkan, där Schiller och hans brud, Charlotte v. Lengefeld, vigdes. Övervuxen av vildvin och klängrosor, som bilda girlander och draperier runt dörrar och fönster, ligger den där, en utsökt liten idyll. Och inne i staden minner oss om Goethe särskilt det lilla Frommannsches Haus, över vars portal man läser hans ord: "Hier habe ich manche schöne Abende verlebt."

Studentlivet blomstrar i nutidens Jena kraftigt och glättigt, det romantiska studentlivet, med kårer, mensurer, "Schmisse" och allehanda upptåg. En stor procent av studenterna tillhöra någon "Verbindung", som alla ha sina egna kårhus. Av dessa fäster man sig särskilt vid arminernas måleriska gamla "Burgkeller", Dömens närmaste granne. Där går det glatt och lustigt till, ofta ser man i fönstren arminernas purpurroda mössor, eller deras "Füchse", som ha sina små röda kalotter helt överbroderade med blomster i silver och guld. En svensk student måste finna detta liv med dueller och upptåg barnligt och främmande. Men här är det tradition, blodig tradition — ju flere "Schmisse", skrämor och ärr man har, ju finare är det, visande manna-mod och tapperhet.

Som universitet betraktat anses Jena nu för ett av de livaktigaste, iderikaste i nutidens Tyskland. Mycket har universitetet att tacka den ävenledes i Jena belägna, rika Zeiss-stiftelsen, de stora optiska fabrikererna, som årligen lämna betydande summor både till Jena stad och dess universitet, där stiftelsen bl. a. bekostar ett stort antal professurer.

I Jena finns nu också något man kunde kalla en "Internationell klubb" — i ordets bästa betydelse. Rudolf-Eucken-Haus. Det är den för några år sedan avlidne filosofen och nobelpristagaren Rudolf Eucken, som donerat sin villa och sitt vackra, kulturbetonade hem till ett "ungdomens hus", en samlingsplats, där studenter från olika nationer, raser och åskådningar kunna träffa varandra och lära känna varandra. Hela villan och dess rika bibliotek står dagligen öppet för alla studerande. Dessutom få varje onsdagsafton under terminerna och varje söndagsmiddag de utländska studerande, som finnas vid universitetet och en del turvis utvalda kårer, inbjudan — till en musikafton — till en "Heimat-Abend in engem Kreise" — "Herr. stud. Fang-Si-

(Forts. sid. 599.)

TVÅ VITA MÖSSOR

Av

MARGIT PALMÆR.

TVÅ VITA MÖSSOR, TVÅ BARA NACKAR, två blå cheviotkostymer, den ena visserligen avslutad med kjol, den andra med långbyxor — men silhuetterna på de båda ungdomar, som travade Brännkyrkogatan uppför, liknade dock varandra nästan som två bär.

De två vita mössorna var nyss erövrade — nu återstod endast en värld att erövrade.

Ungdomarna hade just hunnit upp till krönet på den gamla Besvärbacken och slog in på någon av de små gränderna, som ledde ner till Skinnarviksbergen. Under dem låg en av världens vackraste städer, över dem spände en mjölkvit vårkvällshimmel sitt magnifika storsegel.

Den ena av de två studenterna — den i kjol — pustade. Den andra — den i byxor — sneglade på kamraten med en smula skadeglädje:

— Är du *redan* trött? Och jag skulle kunna gå flera mil, jag!

Kjolstudenten fnös:

— Nej, jag är inte det minsta trött. Jag suckade för att... för att världen är så stor och Lasse så liten.

— Är nu det något att sucka för — jag tycker det vore värre om det var tvärtom. För mig kan inte världen vara stor nog, om jag skall kunna andas i den. När man äntligen hunnit ur ett litet trångt skolrum behöver man en himmel, som är utan slut — och jord — och hav —

Ynglingen gjorde en väldig gest, bekrivande en båge runt honom och flickan. Men flickan tycktes icke särdeles imponerad, utan endast ryckte på axlarna.

— Hm — wozu dann? Man kann doch nur ein Kotlett essen, som tyskarna säger. Man är så glupsk på biffen, men man blir snart mätt. Och vad skall man sedan med allt det andra till?

— Ha det — ordna, bestämma över det. Först kan man lära känna allting, veta hur det rör sig, hur det fungerar — sedan ska man lära sig sköta det, få hela maskineriet att snurra efter sitt eget huvud.

— Så mycket besvär — och till vad glädje egentligen?

— Glädje, är det inte glädje att stå mitt i livets centrum och känna hur man håller allt i sitt fasta grepp? Ser du staden därnere — ynglingen omfattade Riddarholmen, Kungsholmen, staden mellan broarna och längre bort malmarna i en vid armrörelse —

En skiss om studentkamrater, vår och ungdomsdrömmar av författarinnan till den uppmärksamade debutboken "Studentska" häromåret.

ser du staden, ser du människorna, som irrar omkring som myror i stacken, tusen och åter tusen, bortåt en halv miljon sägs det. Tänk dig att en dag känna alla dessa människors ögon riktade emot sig, höra sitt namn på deras läppar, tvinga dem att röra sig efter sin egen vilja — skulle inte det vara glädje?

Flickan såg också staden, men hon såg något annat, såg smala ljuslösa gränder, såg trötta små gummor med ögon skumma av bekymmer, såg bleka, svältfödda barn. Hon skakade på huvudet:

— Ett namn — vad är ett namn? Några ljud, som ringer en stund i människornas öron och så tystnar. Några svarta bokstäver på ett papper, som försvinner efter en liten tid. Är det något att lägga ner sin bästa strävan på?

Ynglingen vände sitt vackra, solbrända ansikte mot flickan och såg en smula förgrymad ut:

— Inte är det *det* jag menar — det tomma ryktet. Nej, det är vad ett namn innefattar: detta att sakta men säkert ha stigit högre och högre, lämnat den ena klippavsatsen efter den andra och fått en allt större och vidare utsikt, tills man slutligen inte har något, som skymmer, utan ser ut över hela det myllrande människohavet, ser hur det hänger samman och kan dirigera det.

Men flickan skakade alltjämt på sitt ljushåriga huvud:

— Har du aldrig märkt, att när man klättrar upp för en brant eller ett berg trampar man inte ner någon — utom kanske lite gräs — och det kostar inte på någon annan än en själv. Men när man skall klättra bland människor, då kliver man inte på jord och stenar, då kliver man på levande kött och vägen går över sårade och fallna.

Nu var det den unge mannens tur att rycka på axlarna:

— Nå, om det är så, så har det varit så i alla tider, och vi kan ingenting göra åt det. Den starkaste segrar — även om det inte skulle behaga hennes nåd. Förresten, om du inte är nöjd med världen, som den är — säg själv hur du vill ha den!

Flickan i den skinande vita mössan log ett inåtvänt leende.

— Jag är rädd du inte skall uppskatta min värld mer än jag uppskattar din. Men jag skall ändå avslöja den. Vad jag begär är egentligen bara en — liten liten bit av din himmel och din jord — men en bit som jag får ha alldeles för mig själv, och...

Hon fick inte tala slut, ty kamraten avbröt henne:

— Så likt flickor! Bara de får ha "en liten vrå för sig själva" att pyssla och plåstra med angår det dem inte det minsta hur det går med världen i övrigt!

— Det har jag aldrig sagt!

En rodnad flammade upp på flickans kinder, färglösa av mycket läsande, och hon stirrade bistert på ynglingen, som dock icke lät sig avskräckas:

— Nej, men du menar det. För du ska förstå ha en liten man, och ett par ungar i den där vrån också.

— Nej, säger jag dig, nej!

— *Vad* ska du då med den till?

Han stirrade på henne, precis som om han icke i nio långa år lunkat med henne uppför skolarens långa och knaggliga backe utan sett henne för första gången i kväll.

— Jag sa ju att jag skulle ha den för mig själv!

— *Vad* skall en flicka göra mol allena i en vrå?

— Precis det samma som en pojke!

— Klättra?

— Nej. Vår väg går inte uppåt och inte heller neråt, den går rakt fram. Vi bryr oss inte om allt det där fina: utsikterna och överblickarna, samlandet inom oss — vi vill göra något.

— Men det vill naturligtvis vi också!

— Ja — men inte på samma sätt som vi. Ni vill göra något för att få ära och berömmelse, vi för att det ska göras.

— Varför märker man då så lite av vad ni gör?

— Asch — det är väl naturligt — därför att vi gör så pass lite väsen av det. Ser du staden därnere?

Ynglingen nickade till svar på den dumma frågan.

— Ja, jag menar inte hela staden, bara staden mellan broarna. Om du skulle få fria händer att göra med den vad du ville, då skulle du — — ja du skulle göra något med

Ill. G. Nordblad.

(Forts. sid. 603.)

PÅ TE HOS "THE UPPER TEN"

ANGENÄMA STUNDER I ANRIKA ENGELSKA HEM

EFTERMIDDAGSTÉET I ENGLAND är icke blott en institution, det är så gott som en ritual, och antingen det är en be- tjänt vid Grosvenor Square, som med mi- nen av en indifferent Buddha rullar in té- bordet till »her ladyship», eller det är en liten tröttkörd husmor i Bethnal Green som dukar fram den enkla måltiden av smör och bröd och »jam», så betecknas tédrick- kandet som ett angenämt avbrott i brådskan eller enformigheten. Londons hastiga puls avstannar för en timma, och varje bord på restaurangerna få sina kännetecknande dukar i blått, gult eller vitt, mot vilka det mörka lergodset hemtrevligt avtecknar sig. Vid tiden för eftermiddagstéet ha också de familjer, vilka så kunna, sitt »at home», en särskild veckodag, då de ta emot sina vänner och bekanta, och då det icke blott pratas, utan även diskuteras.

Så inbjödo lord och lady Cavendish Ben- tinck en del intresserade från International Council of Womens kongress till sitt vackra hem vid Queen Anne's Gate, där diskussionen kom att röra sig om Nationernas Förbund och en internatio- nell konvention för fångar. Lord Henry Bentinck, som representerar något av det bästa och förnämsta inom den engelska aristokratien, nämligen börd, för- enad med känsla av socialt ansvar och allmänna förpliktelser, är ordförande i den kända sammanslutningen »The Ho- ward League», vilken arbetar för ett reformerat straffväsende, och där han utfört ett mycket förtjänstfullt arbete. Lady Bentinck delar sin mans intres- sen, och makarnas hem med sin lugna och vackra dekorerings, med sitt lilla ut- sökta tavelgalleri och den fria utsikten över St. James' park, var ett bevis på att de bästa engelska hemmen visserligen utgöra ett slutet helt kring den egna familjekret- sen, men att de också ha fönstren öppna ut mot världen och låta de nya idéernas vindar blåsa sitt friska liv in i det engelskt traditionsbundna.

Av stort intresse för den som är svensk var att delta i den tébudning som lady Aberdeen, själv icke bosatt i London, ord- nade i sina vänners lord och lady Mount- batten hem i det ståtliga Brook House vid Park Lane. Lord Mountbatten är näm- ligen vår kronprinsessas yngste bror, och palatset vid Park Lane skänktes till lady Mountbatten av hennes morfar, den rike affärsmagnaten Cassel. Det har ett utom- ordentligt läge med utsikt över den del av Hyde Park, där de stora blomsterbäd- darna av tulpaner, påskliljor och gyllen- lack bi'da en angenäm kontrast mot gatans grå asfalt, och där man så långt blicken når, ser de bjärt gröna gräsmattorna un- der det pärlgrå Londondiset. Palatset självt äger en liten förtjusande trädgård, där vår- blommorna kanta stenmuren och persikoträ- den stå i blom.

Brook House byggdes av lady Aberde- ens far, lord Tweedmouth, hon tillbringa- de där sin barndom och där ägde även hennes bröllop rum. Hallen är imponeran- de med tvenne trappuppgångar i vit mar- mor, påminnande om entrén till kungliga

Hur det går till när Englands förnäma ladies intaga sitt traditionella "five o'clock tea" skil- dras här av författarinnan fru Gurli Hertz- man-Ericson, som gjort erfarenheter på ort och ställe, då hon var svensk delegat vid In- ternational Council of Womens kongress i London nyligen.

operan i Stockholm, och genom dörren till vänster kommer man in i det förmak, där lady Aberdeen tog emot sina gäster. Rum- met är hållet i en mörk stilart med brun- boaserade väggar och en matta i samma nyans. De guldfärgade siden- gardinerna förläna interiören ett intryck av kvällssol som ytterligare förstärkes av de gamla holländarna på väg- garna och den glimmande kol- elden. Möblerna äro i Lo- uis XV-stil, klädda med gamla franska gobeliner. Utan att vara ett praktgemak inger detta rum en känsla av något solitt och hemtrevligt.

Genom ett smalt galleri med gamla vackra Chippendales- möbler kommer man in i ett runt antichambre med metall- blå matta på golvet och guldfärgade draperier kring de bågformade fönstren. Lady Louis Mountbatten har namn om sig att vara en skönhet, vilket ingalunda jävas av det porträtt som hän- ger över den öppna spisen. Det framstäl- ler lady Mountbatten som brud, och ur de vita slöjorna framblickar ett ovanligt täckt och intagande flickansikte.

Matsalen, som man därefter kommer in i, gör ett mera pompöst och stelt intryck med sina speglar och marmorelare. På ena långsidan äro téborden dukade med silverkandelabrar och samovarer. Betjänter, vilka likna högt uppsatta ämbetsmän med sina förnäma ansikten och ordnar på frack- uppslagen, sörja för den materiella välfäg-

Och skulle jag sjunga en visa . . .

Och skulle jag sjunga en visa, där hjärtat fick tala fritt,

ej blev det om mörka lockar, ty håret var silvervitt, och handen var trött och rynkig, men blicken var djup och stor —

Och skulle jag sjunga en visa, nog blev det en hymn till Mor!

Och skulle jag sjunga en visa om det vackraste, som jag vet:

Jag tror nog ej att det bleve två människors hem- lighet —

om kärlek och lek och solsken, då livet förrinner lugnt. — —

Det blev om en valkig näve, som vänder en spade tungt!

Och skulle jag sjunga en visa om ett mål, som jag aldrig fann,

om det, som jag sökt och söker, om det, som jag aldrig fann,

ej blev det min barndoms drömmar om skimrande sagoslott —

det blev om en enda timme av rofylld ensamhet blott!

SIGNHILD JENNISCHE.

Lady Bentinck.

naden. Det serveras kaffe och té, sand- wiches och bakverk, orangeade, frukt och glace. På väggarna hänga några utsökta målningar av van Dyck, och vid pelarna och fönstren fäster man sig vid de höga kandelabrarna i brons.

Lady Aberdeen är en mycket omtänksam och vänlig värdinna, och lord Aberdeen är henne behjälplig med att visa gästerna omkring och sammanföra dem med var- andra. Det talas såpass lågmält att man icke besvärar av det surr, som annars brukar prägla internationella sammankomster, och bland damerna lägger man särskilt märke till ett par hinduiskor i guldfärgade och scharlakansröda dräkter, en ung dam från Birma med det svarta håret konstmässigt upptornat mitt på hjässan samt några flickor i rumänska och tjeckoslova- kiska folkdräkter.

Ett eftermiddagsté hos lady Nunburn- holme vid Berkeley Square hade en mera hemlik och intim prägel. Även här hade man tillfälle att beundra de engelska hem- mens lugna stilenhet och det rika inslag av blommor med vilka interiörerna livas upp. Hos lady Nunburntholme bestodo de i en smakfull sammansättning av svärds- liljor, påsk- och pingstliljor i skålar och glas, vackert kontrasterande mot de gamla skulpterade möblerna och uppsättningen av Sèvresporcelain i grönt och vitt på frisen över den öppna spisen. En pianist och en violi- nist bidrogo till underhållningen, ångan steg från samovarerna, téet spred sin fina och utsökta arom, och när man kom ut i den något kyliga och råa majluften, bar man med sig intrycket av hur intimt hela den engelska hemkulturen är förbunden med det som vi i Sverige benämna »five o'clock tea.» GURLI HERTZMAN-ERICSON.

Ekströms

Fästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

HÄVDATECKNERSKAN I TJUST

ETT BESÖK HOS ADA RYDSTRÖM PÅ SEGERSGÄRDE.

DET FINNS VÄL KNAPPAST NÅGOT stycke svenskt land, som fått en så kunnig och så kärleksfull beskrivning, som den småländska bygd, där Ada Rydströms fädernegård ligger som ett minnenas omhuldade tempel.

Hennes livs stora verk, »Boken om Tjust», har med sin nyligen utkomna sjunde del nått sin fullbordan, och som erkänsla för allt, vad hon genom detta arbete gjort för den förnäma gamla kulturen i Tjust och dess rika minnen, har fröken Rydström tilldelats den lika svårerövrade som välförtjänta utmärkelsen Illis quorum, vilken till henne överlämnades av Kalmar läns hövding på hennes 73-årsdag en fager söndag i maj.

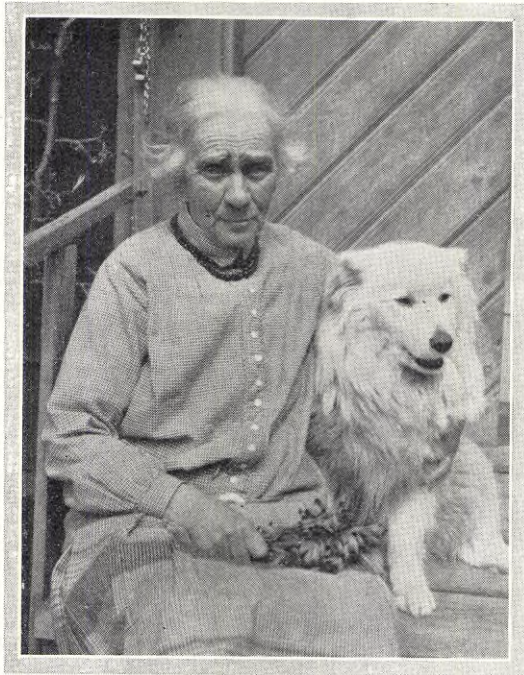
Jag har aldrig varit i Tjust och grep med begärlighet tillfället att kontrollera, om den mångbesjungna landsändan verkligen var så underbar, som det sagts mig. Från Västervik gungade bilen upp längs det långa, smala näs, som skiljer Gamlebyviken från havet, och efter halvannan mil — halvvägs mot Gamleby — nåddes Segersgårde. Och jag måste bekänna, att en mer hänförande belägenhet har jag aldrig sett. Man måste förstå, hur den, som här blivit född och uppvuxen, måste vara fången av detta underland. Fröken Rydströms kärlek till fädernegården kom också att växa ut till att omfatta hela denna bygd med dess enastående skönhet, dess vackra gamla gårdar, dess rika kultur, förnäma traditioner och gedigna människor.

Det är en rätt liten gård med en ganska anspråkslös, snart hundraårig huvudbyggnad, fylld av pietetsfullt vårdade minnen. Och vid ingången till Röda gästflygeln, som brukar bebos av en hel del känt folk, ärkebiskopsfamiljen bl. a., läser man det förvisso uppriktigt menade:

”Må trevnad och ro uti vänsällt bo du finna, vår välkomna gäst.”

Allting är gammaldags på Segersgårde, — »jag vill ha det gammaldags, därför att jag själv är gammaldags», säger fröken Rydström. Och fastän det är »omodernt» har hon kvar de många snäckorna kring trädgårdsgångarna, hemförda för länge sedan från fjärran länder. Och de passa verkligen förträffligt samman med det gamla stället.

Nästan orubbat står hemmet kvar sedan

Fröken Ada Rydström och hennes trogne följeslagare Björn.

Illis quorum tilldelades för någon tid sedan fröken Ada Rydström, Tjustbygdens hävdatecknerska. Ett besök i hennes vackra hem återkallar bilden av många kända personligheter och kulturepoker.

1850-talet. Hemtrevlig är matsalen där nere med sin vackra tennsamling, och de många teckningarna av JAG Acke, som nästan fylla väggarna. Ackes far, professor N. J. Andersson, den förste världsomsegelaren, bodde intill Segersgårde, och hans familj och den Rydströmska voro de intimaste vänner. Det är glada och lustiga episoder från barndom och ungdom, som Acke förevigat i dessa trevliga teckningar. Men även ett flertal målningar från hans senare dagar med motiv från Segersgårde liksom dukar av hans mor, född Tigerhielm, pryda det Rydströmska hemmet.

Den stora salongen en trappa upp med sin möbel i svart och guld andas gammaldags, rogivande hemtrevnad och är liksom de små rummen omkring fylld av vackra gamla ting och kära minnen, vilkas historia förtäljes och kommer den gamla ti-

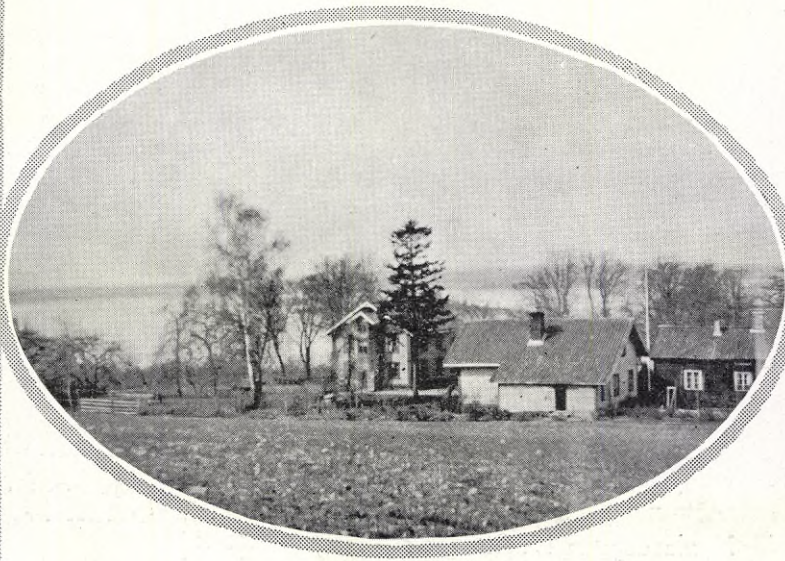
den att återuppstå frisk och levande. Där är fröken Rydströms mormors mormors reseschatull, där är delikata gamla porslinspjäser, vackra klockor, härliga gamla kopparsaker. Och där är porträtt och målningar av Johan Jolin, som liksom Onkel Adam hörde till familjens bästa vänner, och som icke endast var skådespelare och författare utan också en icke oäven artist. Där är en lustig karrikatur av fröken Rydströms far, ritad av Fritz von Dardel, och där finns framför allt ett kärleksfullt ordnat Ellen Keys hörn med porträtt från olika åldrar och andra minnen. Och det ger anledning till mycket berättande om barndomsåren på Sundsholm, där Ada Rydström och Ellen Keys syster voro den några år äldre Ellens första elever — och så fram genom åren och en allt fastare vänskap till Ellen Keys 75-årsdag, då endast hennes syster och Ada Rydström fingo besöka henne, och slutligen då barndomsvännen kallades till Ellen Keys dödsbädd, då hennes sista ord till henne voro: »Vi råkas vid föräldrarnas gravar på Västerviks kyrkogård.» Och så läser fröken Rydström för mig det vackra kapitlet om Ellen Key i sista delen av Tjustboken, detta verk, som blev till på Ellen Keys uppmaning.

På slutningen mot Gamlebyviken ligger den gamla gården med sin betagande utsikt över vatten och holmar mellan skir majgrönska. Och bakom står som en skyddande mur det höga, skogklädda urberget. Vandrar man dit upp, så går stigen fram mellan doftande gran och tall och björk, och här och där vid någon vacker utsiktspunkt står en bänk, inbjudande till vila. Högst upp får man klättra över bergknallarna — men lönen är värd mödan, ty däruppförån vårdkasberget, där man för länge sedan tände eldar att varna för analkande fiender, där ser man åt ena hållet Västerviks underbara skärgård så långt ögat kan nå och åt andra hållet över skogen Gamlebyviken med sina vackra gårdar längs stränderna. Vild och obändig är naturen häruppe, berg och moras, grottor och ättestupor bäddade i yppig grönska. Här är Habors klint, det imponerande bergsparti, som — tecknat av Edvard Forsström — pryder titelbladet på de sju Tjustböcker-

(Forts. sid. 624.)

F. v. Jätteasken på Sikars grav. — Segersgårde. — Detalj av matsalen med en del av den vackra tennsamlingen över ett allmogeskåp från 1760 av sällsynt typ.

K E D J A N S O M B R Y T E S

LÅT OSS BEHÅLLA »FRÖKEN».

MINA LÄSARE VETA, ATT MAN kan minnas sig själv i någon situation, som varit så oändligt tafatt och penibel, att den förföljer en, långt mer än saken synes värd, år ut och år in?

En sådan situation står inetsad i mitt minne: man hade gått ut sin skola, man var en fri och självständig människa och man träffade en av sina forna lärarinnor. Man hade lagt bort titlarna med henne, d. v. s. det var naturligtvis hon, som befäst ens inträde i de vuxnas skrå genom att göra sig till en jämlike, man skulle kalla henne Ellen. I stället för förut »tant» Ellen, som det brukades i den skolan. Det var Ellen Key. Vi älskade henne, vi voro förtroliga med henne, vi voro fria och naturliga i hennes sällskap, under hennes lektioner, och kunde just i denna inre ledighet suga upp allt vad hon ville lära oss. Men så var skolan slut och man skulle upphöjas och få lägga bort titlarna med sin lärarinna. Som det visst går till också med studenterna, som bli du med sina lärare på den stora hippan, när examen är tagen.

Ellen Key hade hållit ett föredrag, hon var omsvärmad, som alltid, och även jag kom dit, jag hade refererat henne och ville nu sälla mig till de andra. Hon var som alltid god och vänlig och hade ett mysande för var och en. Och jag sade: »Vill inte Ellen Key göra mig den glädjen att komma hem en dag och se hur jag har det?»

Jag kallade henne för Ellen Key. Inte för Ellen, inte för tant. Utan för- och tillnamn. Förbryllad, kallsvettig av förlägenhet, olycklig, stel. Allt för den olycksaliga tituleringens skull.

Hade man fått säga tant som under alla de gångna åren, då hade man varit glad och fri som förr. Eller »fröken», om det brukats. Fröken är ett hävdvunnet ord, fröken kyler inte, så som det användes av skolflickor. Sin fröken kan man svärma för, hon följer en genom hela ens uppväxt, hon är — fröken. Till och med »spelfröken» är det något visst med. Den spelfröken

vi ha i familjen, är gift och har nu två barn och spelfrökens man visar sig ibland. Men hon är »spelfröken» för oss alla. Som fröken är hon något förtroligt. Och fröken i skolåren intar en ställning, som inte är likt något annat under en flickas uppväxt: hon kräver kanske mer respekt än modern, om hon kan skapa respekt omkring sig, och hon kan med åren vinna en alldeles särskild tillgivenhet, just därigenom att man fått blicka in i det goda hjärtat bakom respekten.

Skall man nu — vilket ju sker av idel vänlighet — lägga bort det där fröken och kalla denna lärarinna vid ett namn, som man aldrig varit van att höra, då går det något bort. Vem är Maria eller Elisabeth? Det tar bort en nimbus, som man hellre velat behålla. Och följden blir att man kommer bort från sin fröken. Man blir mer eller mindre tafatt — det visar sig nämligen att jag alls inte varit ensam om den där förlamande tunghäftan den där gången. Och man tillgriper den omskrivningstaktik, som svenska språket har, när man känner sig sakna ett riktigt tilltalsord, man talar i »personlig person». Man vill säga,

Vad tycker Ni om Idun?

Denna fråga gör sig naturligtvis redaktionen ofta och det vore av stort värde för oss, om Iduns ärade prenumeranter och läsare ville låta oss veta sin mening. Detta för att Idun allt bättre och personligare skall kunna stå sin läsekrets till tjänst, vara till nytta och glädje. Säg oss vad Ni tycker bäst om i Idun och säg oss vad Ni tycker mindre om. Men säg det med namn och adress. Vi tacka på förhand.

förtroligt, men med den gamla respekten kvar, den som det kan ligga så mycken beundran i: »Är fröken glad att vara av med oss nu?» Man kan inte förmå sig att säga: Är Maria... utan det blir: »Det känns väl bra att vara av med oss?» Vilket får en smak av elakhet!

Detsamma gäller äldre umgängesvänner i ens familj, som man i många år kallat tant — ty det ordet finns än, rätt a n v ä n t, (att barn kalla främlingar tant och farbror är farligt och förkastligt) och det kan ha något av barndomsminnenas trygghet med sig. Så med ens är man mogen att kalla tant Malin, som kom så nyter och rar hem och hälsade på och som med åren inte blivit mindre nyter, för bara Malin. Och något av den goda värmen går bort.

Jag skulle en gång lägga bort titlarna med en äldre dam. Hon var elegant och söt och graciös, jag tyckte mig vara ohövelig om jag trots hennes sedan flera år vita hår, sade tant. Jag sade namnet — och det blev aldrig bra. Aldrig förtroligt. Det gick bort något.

I en bok läste jag om en hustru, som fann det otillbörligt att vara förtrolig med sin man — som hon nästan tillbad. Det låg något i det. Ett duande kan vara tommare, kyligare än vad man vill. Respekt utesluter inte kärlek. När fröken ber eleven kalla henne vid namn, då skolan är slut, då menar hon ju att hedra den unga flickan. Men med detta brytes, synes det mig, en kedja. Det gör så gott att få hålla fast vid något vant, att få hålla fast vid en epok i ens liv, som nu är slut. Hålla fast den med en tråd, i det man går vidare, och framför allt slippa krysta fram något nytt. Hela kontoret kan man väl för all del vara du med. Men »fröken», det är något särskilt. Fröken har sett mig slarvig, tårögd efter bannor, hon har berömt och tadlat mig och hjälpt till att rusta mig för livet — låt mig få ha henne kvar.

VERA v. KRÆMER.

E N F O S T E R M O R

I.

I mammas ställe var du mig, kära.
Din systers börda bar du i hjärtat
jämte den en mor har att bära.
Dubbelt deras tyngd skulle smärtat
dig, om du levte för egen ära.
Men du böjde din själ och du slet din kropp
för din systers outtalade hopp.
— En enda ting det ville begära,
ditt varma hjärta: att ge, att ge.
Så måste dess gruvliga offer ske:
— Du läste det till för egen vilja,
du kvävde dess rop på blodets begär;
och liksom kirurgen måste skilja
organet från soten med kniven
beslöt du den boten som skär,
men sargar och skär ett långt, långt liv.
Du kände din plikt, den var given
när »han» kom igen för att gilja,
ty var han ditt hjärta innerligt kär
och skulle du varit hans älskade vev.
Du bjöd det i stället till hem de små livet
som redan rymdes där.
Blir moderoffret genom sig självet belönt
var ditt, o fostermor, långt mer än skönt.

II.

Ett minne, älskade döda,
slutar aldrig glöda
i min själ. Var vår
när stararna rada
upp sig längs kopparträdarna
och mänskorna glada
lyssna till solbebadarna
slår det sin klösande klo
djupt i mitt hjärta. Var vår
kommer det åt min ro,
så att jag sakta gräter.
Då, kära, ser jag dig åter
forma din hand till lur
åt ditt döva öra,
och när jag minns hur du log
när du förmam en svag,
svag ton, ett litet embryo
till säng ropar smärtan ånyo
inom mig: o att du sluppte ut,
sluppte fri ur din bur,
bleve som jag en dag!
O att du mäktade höra
stararnas jubelkör
fullt som jag själv den hör,

om bara en enda kort minut,
vore det nog!
— Dock, en tröst jag bevarar,
den att den var du dog
inga starar
ännu anlänt.

III.

Ett löfte jag gav
dig, mor, det sista,
men var blev det av!
— Livet har skilt
mig från din grav
som från din kista
med sina tusen krav.
— Din kulle är tom.
Där gräset går vilt
sen fjorton år
där skulle ett hav
av ödmjuka snödroppeblom
ha mint om den eviga vår
ditt hjärta sprängdes av.

NILS LARSA WAANGE.

Brudslöjor och Diadem

Myrtenkronor bindas

Klädningsblommor

Ida Haglinds Eftr.

Norrlandsgatan 17, Stockholm

Norr 163 53

5:—

Ett gediget och billigt praktverk

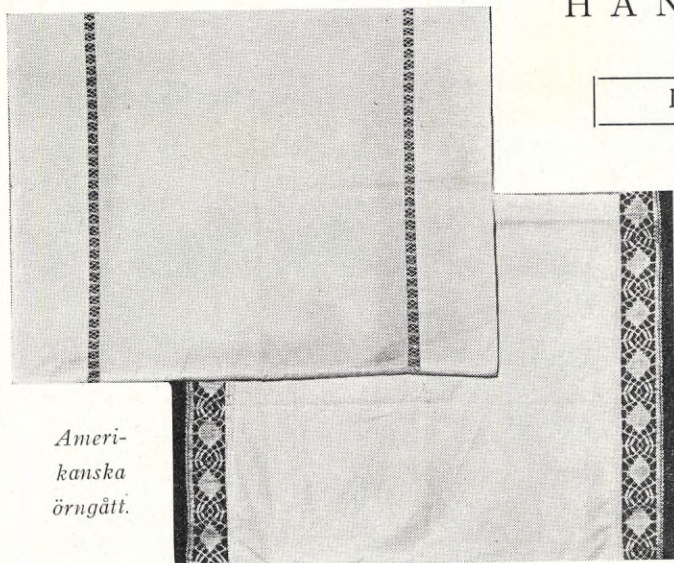
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.

Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

D E N N Ö D V Ä N D I G A L Y X E N

H A N D D U K A R O C H Ö R N G Ö T T

Ameri-
kanska
örngått.

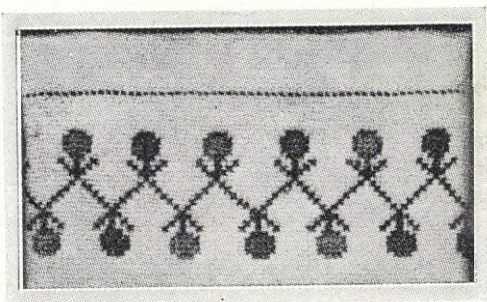
DEN NYTTIGA SIDAN.

ga timmar, så föllade hon för hand. Ty det är något visst med det.

Somliga ha nu gott handlag med vitsöm. Det går fort för dem. Och då, ifall de äro roade av det, borde de lägga ned omsorg på t. ex. handdukar. Sy ett motiv eller en bård på dem i korsstyg. Vi visa ett nätt litet motiv på var sida om namnet, det är sytt i rött och blått. Detta därför att handduken är randig i kulört! Och därtill äro hängarna av handvävda band! En hängare på var kortsida, naturligtvis, så att båda sidorna komma lika mycket till användning. De

SÄKERT ÄR DET MÅNGA, SOM I likhet med undertecknad aldrig kunna upphöra, inte bara att njuta av, utan också att hemligen förvånas över detta vita, rena, vi så allmänt omge oss med. Jag menar helt enkelt lakan, handdukar och örngått! Det finns många högt kultiverade folk, som aldrig använda vitt, tvättbart på detta sätt. Detta slösande sätt — när det är som det skall, kastar man ju lakan och örngått, när de se "trötta" ut. Och får igen det efter fem, sex veckor lika fräscht och vitt igen. Man behöver ju inte gå så långt, som det litet naivt heter i "Helgonet och narren", som ni naturligtvis alla ha läst, att den unga furstinnan (var hon inte det?) bytte rent var dag... Det där rotschildska spökar för oss västerlänningar som höjden av förnämhet.

Emellertid, just detta regelbundna slöseri med vitt, synes en person, som har annat arbete, vara tillräckligt. Jag menar — att det där vita inte precis behöver vara handfållat! Men jag vet en familj, där detta är ett ständigt, om än mildt, tvisteämne mellan man och hustru. Han fordrar att t. o. m. kökshanddukarna skola vara handfållade, för att inte tala om toalettditona! Nå, frun bryr sig nu inte om vad han "fordrar", han får fordra av hjärtans lust, hon syr på annat. Till och med handvävda dalhanddukar är i det huset maskinfållade. Men hade dygnet dubbelt så mån-

Korsstygnsbård i gult och
rosa för handdukar.

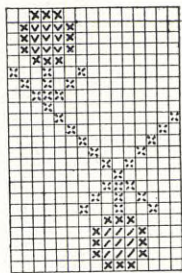

Diagram för korsstygns-
bården.

kulörta handdukarna äro ganska tju-
sande! Inte precis för att solket inte
syns, men då en enda barnnäve i has-
tigheten — ja, herrns i huset slarvigt
avtvättade tidningsläsning — ger en
ny handduk den mest kompromette-
rade svärta på ett enda ögonblick, då
kan det till omväxling vara skönt
med randigt vitt. Det torde vara
amerikanskt, att göra bårder — i
korsstyg — på handdukar, i synner-
het stora badhanddukar. Som pre-
sent är detta ovärderligt. Det blir
välkommet och är något utsökt i sitt
slag. Obs. Hängarna på de randiga
handdukarna äro sydda på olika sidor, det
handvävda, röda bandet blir då en dekoration
på vilken sida som vändes ut.

Från Amerika ha vi fått de behändiga mo-
dellerna till örngått, som numera börja tränga
in. Här finns inga band att knyta och
inte de besvärliga hörnen. Örngåttet är öp-
pet i båda sidor och går något litet utanför
kudden. Kudden är avlång, vilket är en bättre
modell än den tunga liksidiga, som kommer
en att ligga som i en backe. Själv har jag
i flera jular fått dylika örngått med äkta
hålsömmar på kortsidorna, som bilden visar,
och i olika storlekar till de större och mindre
kuddarna. Kudden glider aldrig ur, den är
lätt att trä i och denna typ kan dekoreras
på många sätt. Den är särskilt användbar då
man vill göra nytt av gammalt — en udd-
eller mellanspets i kanten, påsydd på maskin,
får då vanligen räcka för en sak, som dock
aldrig blir lika stark som nytt. En kudde att
ha i nackgropen, stoppad med fint dun och
med ett par tre örngått till, är en gåva de
flesta skulle vara glada åt. Även om det vore
den enda avlånga kudden i hushållet.

Även på de äldre, liksidiga örngåtten kan
man slopa banden. Örngått sitter bra ändå.
Banden dra — en kudde, som är för trångt
instoppad, blir hård. Och — om banden icke
äro krusade var gång, så äro de icke vackra.
Krusade, handfållade linneband.

Manuskript, som insändas till Idun, skola, även
om de undertecknas med signatur, vara försedda med
namn, adress och returporto. För anonyma försän-
delser ansvaras icke.

Brev till redaktionen skola sändas under adress:
Iduns redaktion, och ej ställas till enskild redak-
tionsmedlem.

Linne var det. Hör ni till dem, som få
frossbrytningar av bomull, måste ni ha hellin-
ne. (Jag har sett en gång en bädd med siden-
lakan — övermåttan rysligt och ofräscht!)
Men en bra bomullsvävnad är mycket starka-
re. Och det är roligare att ha sina hålsöm-
pydda örngått och lakan längre, för allt ar-
bete som nedlagts på dem. Linne håller sig
dock rent längre — ligger ni och läser mor-
gontidningen innan ni stiger upp? Då vet ni.

Till lätt knypplade mellanspetsar till bädd-
linnet skall jag återkomma. Små motiv, vir-
kade rundlar etc. äro lätta att fälla in i hör-
nen på de rektangulära örngåtten.

Märkning är inte ur modet (fast som igen-
känning tjänar den inte mycket till, man mis-
ter lika väl märkta som omärkta saker).
Märkningen blir mera en dekoration, men det

Kulört handduk med hän-
gare av handvävda band
och korsstygnsmonogram.

Redig och klar typ av
märkbokstäver.

visar sig att det är litet svårt att i handeln
få tag i så klara, "flotta" monogram, man
brukar vilja ha, trots att en viss modärnit
finns att få i vissa böcker. (Utmärkt vackra
korsstygnsmotiv finns däremot nu överallt i
handeln!) Den typ av broderade bokstäver,
som det här lämnas ett prov på, är tacksam.
Med den allra minsta ritkunnet torde man
kunna konstruera fram de bokstäver man be-
höver. Typen är bra för servetter, näsdukar
och handdukar — i det senare fallet i ganska
stort format. Till scarves, sydda med täta
kedjestygn i silke, äro dessa bokstäver paranta
och lämpliga.

Jag tror att etiketten med vilka bokstäver,
man märker, är på väg att försvinna. Förr
märkte man det man fick med sig i utstyrseln,
med sina flickinitialer, och det senare komna
med det nya namnet. Vilket föreföll litet takt-
löst mot ens äktenskap... Numera har man
inte så stor utstyrsel, det riktiga är väl att
märka allt lika. Förbokstaven till hennes och
hans efternamn synes den som skriver detta
det rimligaste. Många arbetande kvinnor be-
hålla också numera sitt efternamn i samband
med det nya, det är en återgång till vad som
brukades på 1600-talet, då vi alltid läsa om de
dugliga fruarna under deras fäderneärvda
namn. Det skulle vara roligt att veta hur fru
lektor Valfrid Palmgren-Munch-Petersen
märker!

CECILIA MED NÄLEN.

Drick **Champis**

RING bryggerier och vattenfabriker.

Överallt —
men begär
det kallt!

Thyra Grafströms f. d. medarbetares textilförening
Vävnader - Mattor - Möbiltyger - Broderier

Västra Trädgårdsgatan 19 B. 1:sta ing. från Hamngatan.

TOTO OCH TOALETTER

EN TITT PÅ ULRIKSDAL.

Kapplöpningssäsongen har börjat och gjort en lyckad start i strålande sol, varvid också lämpligt tillfälle givits för damerna att utveckla värlig elegans. Bilden är inte så livlig som den i Paris eller London, men i stället vittnar de svenska damernas kapplöpningssmod om deras tycke för korrekt och diskret klädsel. Modin och Magnusson & Svensson, foto.

Ett spännande lopp på Ulriksdal.

Prinsessan Ingeborg — i beige-färgad kappa och filt-hatt — och prins Carl j.or.

D:r Torsten Fogelquist — med döttrar — är en flitig kapplöpningssbesökare.

Friherrinnan Lily von Essen, f. Piper, maka till ryttmästaren W. von Essen, sågs i en beige-färgad kappa med charmant nertzbesäts.

Överdirektör Albert Lindström och hans dotter, fru Eva Dickson, som bär en beige-färgad kappa och klädning i blankt beige siden.

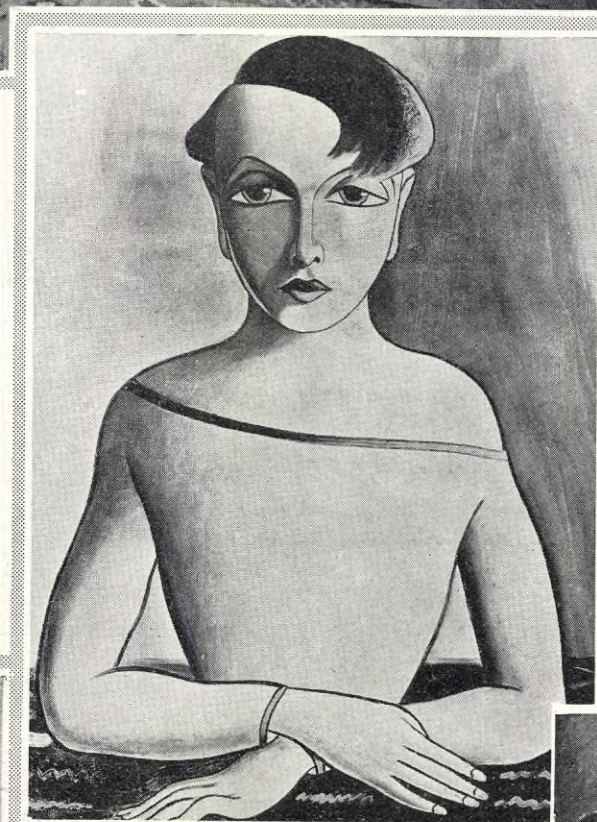
Grevinnan Estelle Bernadotte saknas naturligtvis inte på en kapplöpning och ses i sällskap med hovmarskalk Nils Rudebeck.

SVENSK KONST OCH UTLÄNDSK

NÅGRA INTRESSANTA UTSTÄLLNINGAR.

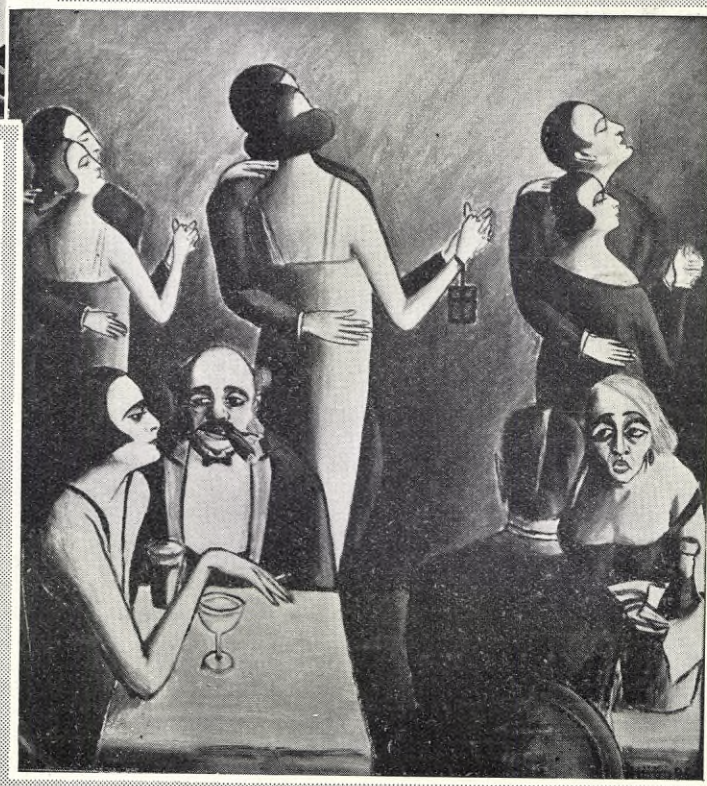
Rumänsk hemslöjd utställes för närvarande i Stockholm i Galleri Modern. Här är en bild från rumänska generalkonsuln Prins Karadjas hem, där både modern och antik rumänsk textil är samlad.

Ung parisiska. Av Pio Joris. Italienska utställningen.

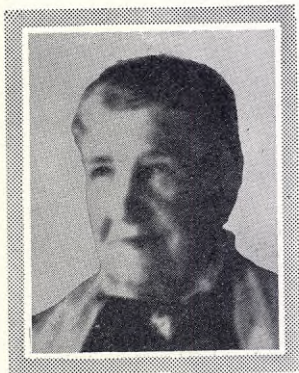

Fiskarpojkar. Av Francesco Lojacano. Italienska utställningen.

Dansen. Av Birger Höög.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LOVISA PETERSSON.
F. Erikson, Västerås. Maka
till byggmästaren Aug.
Pettersson.
80 år den 26 maj.

ELIN RICHTER.
F. Bernhardt, Stockholm. Änka
efter brukspatronen Gustaf
Richter.
75 år den 23 maj.

KARIN SILVERSTOLPE.
F. Westin, Stockholm. Änka
efter justitierådet Karl Silver-
stolpe.
75 år den 25 maj.

MARIE JERN.
F. Lischke, Stockholm. Maka
till grosshandlaren Carl Jern,
Stockholm.
75 år den 26 maj.

GERDA KOCKUM.
F. Hendeberg, Malmö. Maka
till f. d. godsägaren Christian
Kockum, Malmö.
70 år den 27 maj.

ANNA SUNDBERG.
Fröken, Ramsle. F. d. tele-
grafkommissarie. Dotter till
rektor Abraham Sundberg,
Östersund och hans maka, f.
Petre.
65 år den 26 maj.

MIMMI NORRBY.
F. Kinnman, Stockholm. Maka
till föreståndaren vid Diako-
nissanstalten å Ersta, hovpre-
dikanten teol. dr Johannes
Norrby.
60 år den 16 maj.

JENNY DOLFE.
F. Johansson, Göteborg. Ma-
ka till grosshandlaren Anders
Dolfe, Göteborg.
60 år den 22 maj.

SIGRID GRAUERS.
F. Ekelund, Oskarshamn. Ma-
ka till borgmästaren i Oskars-
hamn Henning Grauers.
60 år den 24 maj.

ESTHER ENGSTRÖM.
F. Hartman, Stockholm. Ma-
ka till f. d. marindirektören
Ivar Engström, Stockholm.
60 år den 25 maj.

HEDVIG CEDERIN.
F. Grönhagen, Stockholm. Än-
ka efter direktören Hjalmar
Cederin, Stockholm.
60 år den 28 maj.

OTTILIA STAAFF.
Fröken, Sundsvall. Folkkol-
lärarinna. Dotter till kom-
missionslantmätaren L. I.
Staaff.
60 år den 28 maj.

MARIA ZACCO.
F. Tholander, Gävle. Maka
till Gävle stads byggnadschef,
kaptenen i Väg- och Vatten-
byggnadskåren C. Y. Zacco.
50 år den 23 maj.

ADA KÖHLER.
F. Ahnström, Stockholm. Ma-
ka till direktören Bruno Köh-
ler, Stockholm.
50 år den 24 maj.

MINNIE KUYLEN-
STIERNA.
F. Kellgren, Stockholm. Maka
till majoren Carl Kuylen-
stierna.
50 år den 26 maj.

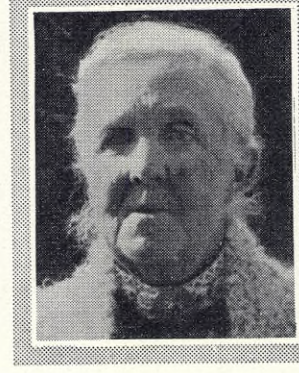
SVENDA GRÖNHAGEN.
F. Lindgren, Månseryd, Jön-
köping. Maka till godsägaren
Albert Grönhagen, Månseryd.
50 år den 27 maj.

EBBA LUNDBÄCK.
F. Engström, Mackmyra. Ma-
ka till bruksdisponenten Einar
Lundbäck, Mackmyra.
50 år den 27 maj.

THILDA SEGERSTEDT †.
F. Westman, Tidarsrum. Än-
ka efter komministern i
Törnsfall Erik Segerstedt.
* 1834. † den 9 maj.

THINDA EHRENKRONA †
F. von Post, Västerås. Änka
efter kaptenen friherre Paul
Ehrenkrona.
* 1847. † den 4 maj.

ELIN BERGLUND †.
F. Carlson, Hillared. Maka
till handlanden J. E. Berg-
lund, Hillared.
* 1870. † den 19 april.

Rumford Hastbullar.

50 gr. strösocker
1 ägg
50 gr. smör
5 st. kardemummor

1½ dcl. mjölk
270 gr. vetemjöl
3 tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Sockret och ägget vispas tillsammans, smöret röres, kardemumman stötes fint och tillsättes jämte mjölken och det med mjölet siktade bakpulvret. Av degen formas med sked små klickar, som läggas på smord plåt. De bestros med socker och mandel och gräddas genast i varm ugn omkring 15 minuter.

Bröllop firades onsdagen den 24 april mellan vice auditören *Richard Laurin* och fröken *Gertrud Melin*, dotter till landskamreraren *Gustaf Melin*, Visby, och hans maka, född *Jansson*. (Lindén, hovfoto.)

I Oscarskyrkan sammanvigdes fredagen den 26 april löjtnanten vid Vendes Artilleriregemente greve *Björn Hamilton* och fröken *Barbro Pauli*, dotter till ryttmästaren *Ake Pauli* och hans framtidna maka, född *Lindblom*. Bilden visar brudparet med tärnor och marskalkar: fröknarna *Beth Tam*, *Greta Lindmark*, *Ann-Mari Nyblom*, *Viveka von Essen*, *Ann-Mari Hamilton*, *Adrienne von Rosen*, *Irma Arundson*, *Helena Buxhoevden* och *Ulla Meyerson*, löjtnanterna *E. Ewe*, *H. Hanson*, *Folke Gisslander*, direktör *Pierre Fränckel*, frih. *Jan Banér*, hr *Clas Pauli*, kapten *Ake Hök*, frih. *Eugen Beck-Friis*, löjtnant *Gösta Pauli*, löjtnant *Lars Gösta Hägglöf*, greve *Clarence von Rosen*, greve *Bengt Hamilton*, brandkapten *Anders Grill*. (Jäger, hovfoto.)

Lördagen den 11 maj vigdes i Oscarskyrkan i Stockholm medicine licentiat *Ulf Nordwall* och fröken *Gunnel Slöör*, dotter till direktören *Hugo Slöör* och fru *Hildur Slöör*. (Lamm, hovfoto.)

I Engelbrektskyrkan sammanvigdes lördagen den 11 maj civilingenjören *Ivar Bergensträhle* och fröken *Ingegerd Leffler*, dotter till professorn vid Tekniska högskolan *J. A. Leffler* och hans maka, född *Nauclér*. (Lamm, hovfoto.)

Den lilla staden med de stora männen.

(Forts. fr. sid. 590.)

Sun spricht über seine Heimat: Shantung". — eller "den svenske operasångaren Strandberg sjunger svenska folkvisor" — blott att nämna en del "program" för dessa synnerligen angenäma upplevelser från en främmande lärdomsrets.

Den ståtliga gamla professorskan Eucken är sådana kvällar tillika med sin dotter värdinna i Eucken-Haus — ofta för bortåt ett hundratal personer. Man finner där japaner och kineser, egyptier och turkar, mexikanare och spanjorer. Och så naturligtvis tyska studenter — även studentkor ehuru de äro i

minoritet. Man bjuds på te eller Bier, man bildar små kottier, man röker, man pratar och diskuterar. Man är så intresserad av Sverige. Å, man vill så gärna resa dit. Det finns en svensk lektor vid universitetet och ganska många tyska studenter läsa för sitt nöjes skull "det svåra svenska språket". "Jag skall snart hålla föredrag om Stockholms skärgård från Gävle till Norrköping", anförtror mig en ung studentska med glada, mörka ögon. "Det är så svårt, berätta litet för mig." Och nästan varje sommar hålles i Jena kurser för skandinaver — med stolthet hör man, att svenskarna voro den av alla nationer, som efter kriget först inbjöds till sommarkurs i Jena.

En sak för oss svenskar synnerligen angenäm och "hemvan" är, att man i Jena mycket väl kan få köpa hårt bröd "Knäcke-Brot", som är ganska dyrt, men anses såsom delikatess och "hälsobröd". En ung student frågade mig en gång: "Han måste allt vara bra förmögen, den där doktor Knäcke?" Att ta för givet att ett "hälsobröd" måste vara upfunnet av en "Doktor" och bära hans namn — det ligger så nära till hands i en romantisk liten tysk studentstad, där alla som framtidens skimrande mål se, att så småningom själva få sin "Doktor".

KARIN BENNER.

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Tiderna igenom
komma Edra

Dirigold-bordbestick

att förläna Eder glädje och tillfredsställelse.

Om Ni emellanåt putsar
Edert DIRIGOLD med
*Dirigold-puts*extrakt,
kommer det att städse sprida
glans o. trevnad i Edert hem.

Begär prospekt från
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

Försäljning i Stockholm: **Birger Jarlsg. 26**
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

EN GÅNG FÖR LÅNGE SEDAN FÖRETOG Anna Lagerlöf en resa i Sönderjylland, då tyskt. Hon kom från södra Danmark väl närmast från Askovs folkhögskola, uppfylld av sönderjysk patriotism. Hon reste med några vänner, och när det lilla sällskapet stannade i en då tysk stad, beslöt hon offra komforten på idéernas altare. Medan hennes vänner slogo sig ner på bästa hotellet, naturligtvis tyskt, uppsökte hon ett enklare härbärge i förmodan att det var danskt, och tillbragte där en sömlös natt på en hård bädd. Att det sedan kom i dagen, att även detta lokus ägdes av tyskar ger endast ödets ironi åt en historia, som icke bara är väcker utan även betecknande för sin huvudperson.

Anna Lagerlöf är en ovanligt utpräglad personlighet. "Akkordens aand" har alltid varit henne främmande. Att en sådan människa icke kan undgå strid är självklart, men i detta sammanhang må nämnas, att hon aldrig kämpat för egen fördel, alltid för en idé. Har hon någon gång stritt för en sak, har det varit med blanka vapen. Det är något av gammalsvensk resning över hennes personlighet.

Åt att värna den svenska flickskolan har hon offrat sina krafter, åt den har hon vikt sin gärning. Med avsikt hava dessa höga ord valts. Att undervisa betecknade för henne intet yrke utan ett kall.

Efter genomgången kurs vid Kungl. högre lärarinneseminariet, dit hon sökte samtidigt med sin stora fränka Selma Lagerlöf, som berättar därom i "Två spådomar" i "Troll och människor", kom hon till Anna Rönströms skola i Lund. Av henne tog hon avgörande pedagogiska intryck, ty i hennes skola fann hon redan tillämpade idéer och uppslag, som årtionden senare kommit upp i diskussionen. Mellan dessa båda utvecklade sig en livslång vän-

Anna Lagerlöf.
65 år den 26 maj 1929.

skap, som säkert icke bara var givande från den äldres sida.

Anna Lagerlöfs pedagogiska huvudinsats kom dock att ägnas hembygden. Ännu ung sattes hon i spetsen för sin hemstad Kristinehamns flickskola, och det har sagts, att hon skapat denna läroanstalt. Mycken entusiasm, stärkt i umgänget med Anna Rönström, omsattes här i ett vackert och troget arbete. Som chef var hon representativ, och hennes framträdanden i talarestolen vid avslutningar och högtidligheter präglades av solennitet och festi-

vit. Särskilt blev småskolan hennes skötebarn. Liksom hon för barnen ville ge hemmets prägel åt skolan, ville hon även så för sina lärarinnor. En sällsynt hemtrevnad präglade det kollegiala umgänget vid Anna Lagerlöfs skola. Själv bildade hon naturligtvis medelpunkten i kretsen, och den som varit gäst hos henne, måste säga sig, att hon i själva verket skulle gjort sig utmärkt som värdinna i en litterär salong. Hon har en ovanlig gåva att verka stimulerande, en fin bildning, rika intressen, och så det bästa: en förmåga att nå in till det mänskliga hos skilda kategorier. Trots sitt värmländska kynne har hon sålunda visat en sällsynt förståelse för det säregna i skånsk natur och skånskt lynne. Så har det heller icke blivit hembygden utan åter Lund, som hägnat hennes senare år, den lilla staden, som man enligt Strindberg alltid kommer tillbaka till. Efter något år vid Afzeli skola i Stockholm återvände hon till Anna Rönströms läroverk, denna gång biträdande henne vid ledningen av detta.

Man brukar vid en dag som denna gärna tala om jubilarens ungdomlighet. Här vore de orden icke tomt artiga. Anna Lagerlöf äger temperamentets oförbrännelighet. Hon har aldrig tänkt på att spara sina gåvor och krafter, och hon har aldrig behövt det, de ha räckt. Hennes generositet är icke vanlig i en småsnål värld, hennes urbanitet bottnar i aristokratisk frihet från all upplåsthet.

Hon har starka litterära intressen. Sålunda har hon framträtt som lycklig tillfällighetsdiktare. Hennes huvudinsats inom vitterheten har dock säkert förnämligast utgjorts av vackra släktminnen. Nu är att hoppas, att hennes tid må kunna ägnas åt utarbetandet av en illuster släkts krönika.

A. B—n.

När min pojke och flicka tar studenten . . .

(Forts. fr. sid. 585.)

voro spända, iakttagelsen abnormt skärpt, alla möjliga likgiltiga detaljer uppfattades ofrivilligt av ögon och öron med onödigt intresse — de voro avledare för den elektricitet, varmed vi voro laddade. Men frukosten smakade bra, och när vi samlades i skolan på måndagsmorgonen, fanns det ingen panik, endast spänning. Jag tror, att med undantag för några av de svagaste, hade vi alla egentligen mera nyfikenhet än oro.

Åtta stycken prövades första dagen. De övriga sju voro avundsamma. Man tror alltid — kanske icke utan orsak —, att det är farligare att komma i efterhand. Att vänta på en fara frestar nerverna. Är man modig idag, kan man likväl bli feg i morgon, om man inte är tillräckligt nervstark, d. v. s. frisk och sund eller fräck, d. v. s. spelare, mystiker eller förfalskare.

Examen började med kristendom. Lektor Lars Nilsson, den beskedlige skåningen — som vi tyvärr också haft till lärare i svenska — förhörde oss. Det gick galant. Vi tittade i smyg på varann. Skulle det hela bli så enkelt? Då var ju studentexamen skoj. En vanlig lektion kunde vara svårare. Ånej, det var bara hans snällhet, han var ju den "lättaste". Men det var en lugnande, en mycket lugnande början. Det är en ouppskattlig hjälp för de oroliga, för klassens svagaste element, om studentexamen får börja med ett ämne, vars lärare icke är nervös, icke är ung och ovan, icke är sjuk, elak, otålig. Så fortgick examen, och vi förhördes både i våra bästa och våra sämsta ämnen.

Med ett undantag voro alla lärarna gamla och vana. Hur olika humörer de än hade, var ingen irriterad eller irriterande. Därtill kom, att censorerna icke ingreppo störande. Det enda felet var, att nästan allt berodde på minnet: årtal, formler, paradigm o. s. v. Wägner, som var en både klok och välvillig man, undvek skickligt att sätta allt på spel med för mycket årtal. I det fallet synda tyvärr både

lärare, censorer och universitetsexaminatorer med goda minnen oerhört. Den som inte kan hålla regentlängder, böjningsmönster, eller kemiska, fysiska och matematiska formler i sin hågkomst i hur stora kvantiteter som helst, han får emellertid i alla examina tämligen fåfängt sucka efter förståndsfrågor, som flera av oss gjorde.

Undantaget bland lärarna var en ung licentiat, som på hösten t. v. efterträtt lektorn i franska och engelska, vilken hastigt avlidit. Det var licentiatens allra första lärarplats, och han var så generad, så nervös och oredig, att han var en veritabel olycka. Han raserade vad som var obefäst, och även de styvaste lyckades han göra ganska oskickliga. Censorerna uppskattade honom dock efter förtjänst.

Stämningen steg. Vi började skämta på mellanstunderna. Ett dumt svar eller en okunnig tystnad föreföll inte ödesdiger. Spänningen släppte sitt tag för de allra flesta. Det var som en lycklig slump hade hjälpt än den ene, än den andre till att visa verklig kunskap. Någon osäkerhet fanns här och där för ett enstaka ämne, men hoppet frodades och växte. Så var äntligen det sista förhöret över, lärare och censorer försvunno in i kollegierummet, en halvtimme gick i en väntan, som inte innebar någon skälva. Vi hade klart för oss, att alla utom en hade gått igenom, och denne, en tjugutvårig smålänning hade aldrig haft stora förhoppningar. Han under rättades om sitt öde och försvann, vi andra fingo stiga in i kollegierummet, mottogo den glada underrättelsen, lyckönskades och tryckte allas händer. Så störtade vi ut, de gamla mössorna kastades bort, de nya, vita sattes på och genom den öppnade stora porten stormade vi fram till släkt och vänner, hissades, fingo blommor, omfamningar och kyssar — alldeles som nu. Så ordnade vi oss i led och tågade sjungande sörmlänningen Herman Säterbergs "Sjungom studentens lyckliga dag!" från den gamla skolan, Storgatan nedåt till brunnen på Stora torget. Där dracks ur järnskoporna den traditionella avskedsdrycken av den gamla källans klara, friska vatten — och så skildes vi åt. Var och en förenade sig med

sina närmaste i den varma, soliga eftermiddagens gränslösa, sorglösa, molnlösa glädje.

*

Och nu har jag sett min son och hans kamrater samtliga vinna den vita mössan. Förberedelserna ha varit alldeles som våra; den största nervositeten gällde skrivningarna: svenska — hu! hu! hu! —, latin hu! hu! — matematik hu! tyska hu! En sällning sker. De överlevande fortsätta. Här i Stockholm behöver man inte vänta så länge på examen, här vet man förut, att de första dagarna äro huvudstadens och inrättar sig därefter. Allt är klappat och klart med repetitionerna, möjligen med undantag för något ämne. Ingen sträckbänk med långväntan och avslappning av arbetsförmågan. Det är en oerhörd fördel framför landsorten.

I veckotal har det arbetats för full maskin. Nätterna ha tagits till hjälp, dock så vitt jag vet utan snus och vattenbaljor. Ett ämne har stått för sig: historien. Den har det knappast lönat sig att läsa, det är fyra århundraden med massor av årtal och fakta att magasinera i redan överfyllda hjärnor. Det är omöjligt att jämte allt annat slå fast denna massa uppgifter, det obegränsade kan icke hållas kvar i minnet. De andra ämnena åter ha erbjudit begränsade uppgifter, de ha därför fått alla ansträngningarna.

Schemat görs upp. Sina bästa ämnen får man i regel inte förhör på — skolämnena äro ju flera än på min tid —, och det är en lycklig slump, om man slipper något av dem, där man känner sig svagare, t. ex. historien. Man kunde ju råka ut för just detta, och censorn bestämmer, att man skall bli förhörd på Danmarks historia, som knappast förekommit under skoltimmarna. Spänningen är i alla fall densamma som förr. Att man skall "köra", som det heter nu, tror man ju egentligen inte, men ändå . . . Den sista nattens sömn är inte den allra bästa. På morgonen av den stora dagen är allvaret stort, hyn något blekare än vanligt. Klockan nio börjar examen och fortgår till tolv med fyra ämnen avverkade under växlande framgång. En och en halv timmes lunchrast. Det är en helt annan yngling, som

Till present åt Mor på Mors dag

(sista söndagen i maj)

är den lilla vackra boken

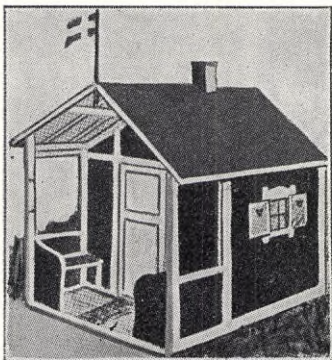
Mors dag

synnerligen lämplig.

Den innehåller i år berättelser och dikter av *Vira Eklund, Ivan Oljelund, Elisabeth Hjelmqvist, Albert Viksten* och *Vilhelm Moberg*. Omslagsteckning och vinjetter av *Helfrid Selldin*.

Priset är endast 50 öre.

Lindblads Förlag - Uppsala

“LEKSTUGAN“

2 mtr lång, 1,40 mtr bred sammanfällbar, målad ut- och invändigt, tapetserad samt taket belagt med asfaltpapp. — Sändes emballerad direkt från fabriken till kronor 145:—.

A.-B. Västerås Träförädling

Västerås.

Tel. 4 & 231.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blot omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Några droppar COPIN

flytande bonvax

gör Ert parkettgolv som nytt

1 kg:s burk 4 kr., 1/2 kg. 2:25 kr.

Ej eldfarligt. — Luktat ej.

T. Olsens F. A. B.,

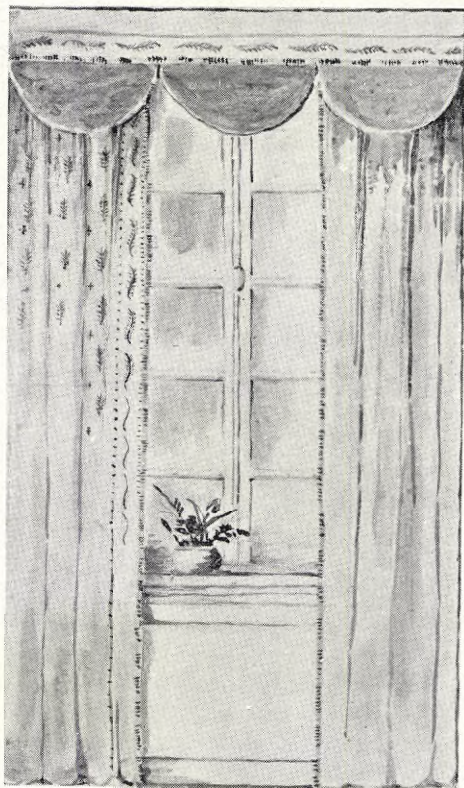
Munkbron 11, Stockholm. ☪

jag råkar då, än den som jag skildes från vid Norra Latins grindar på morgonen. Jag får höra, att det hela hade haft en förunderlig likhet med vanliga lektioner. Matematik och svenska voro inte krångligare än vanligt, och på samma sätt fortsatte det under de tre förhören mellan halv två och 3,45. De texter, som förelades i de främmande språken voro inte svårare än de, som man övat sig på förut, om det också förekommit specialiteter med växtnamn eller fiskeritermer, som ingen kände till. Precis som på min tid var även nu flertalet av den uppfattningen, att denna studentexamen, som motsågs med en sådan spänning, inte alls motsvarade den nervositet, den oro, som den förorsakat. Man hade, som det hette i den gamla Strixhistorien, kunskaper över. Det var inte de få examenstimmarnas slump, som avgjorde utgången. Det var dock de många årens arbete, som fällde utslaget — kanske till och med i större utsträckning än vid de prov, som vi i allmänhet bli underkastade. Kunskaperna äro visserligen inte allt, de måste sammanhållas av vilja och kraft, när det gäller de stora proven är det aldrig intelligensen ensam, som vinner seger.

Scrutiniet äger rum — så slås portarna upp: en stor samling vita mössor blir synlig. Åter Säterbergs Studentsång, åter stormar en ynglingaskara ut från skolan till sina lyckliga närmaste, hissas och blomsterhöljes. Här är granare firning än i småstaden för länge sedan: stora ballonger, granna trumpeter, mera och finare blommor, långfart genom staden i bilar och på kärror. Men stämningen från förr är densamma. En gammal student har än en gång upplevat sin stora dag, än en gång känt den nybakade studentens molnlösa, sorglösa, gränslösa glädje, efter att ha delat den hårdande spänningen, den onödiga oron, den avgörande kraftansträngningens lidelsefulla patos. Inget väsentligt tycks mig ha förändrats.

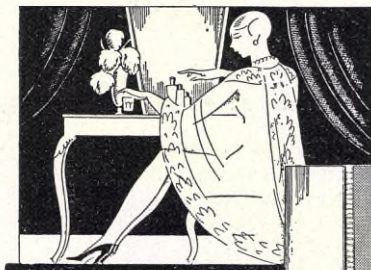
Ruben G:son Berg.

Vackra lättsydda gardiner.

Mönster från Julie Wener.

Gardinerna äro 260 cm. långa och c:a 90 cm. breda av mycket fin crémefärgad kongressväv. Upp-

En hudcrème

med två egenskaper.

Gahns Faréna-Crème tillverkas så, att den lämpar sig såväl till dag- som nattcrème, och den innehåller verkligen hög havrehalt. Gahns Faréna-Crème tillför huden även den erforderliga näringen samt motverkar uppkomsten av rynkor och narighet. Hudvårnaden bibehålles fast och jämn — hyn får en mattvit teint och ett ungdomligt utseende.

Massera in crèmen väl i huden innan Ni går till sängs, torka bort den med en mjuk duk, och Gahns Faréna-Crème har upplöst och avlägsnat alla föroreningar. Innan Ni går ut på morgonen bör Ni använda Gahns Faréna-Crème för ansikte, hals och armar. Den skyddar mot vådrets skadliga inverkan och bildar ett utmärkt underlag för puder.

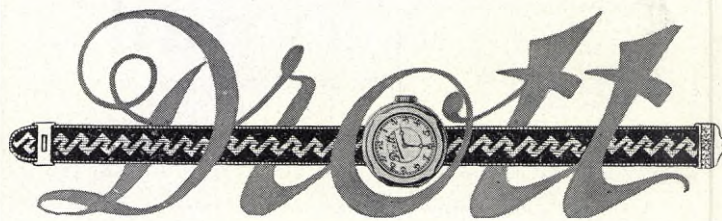
Gahns
Upsala

Kungl. Hovleverantör

FARÉNA
HAVRE-CRÈME

Till salu överallt
i tuber à kr. 1:—
i burkar à kr. 2:50
i lyxburkar à kr. 5:—

Eleganta o. rättgående. DE BILLIGASTE AV DE BÄTTRE ARMB.-UREN. Försilvrade ankarverk, 15 rubiner. Guldbelagda boetter. 10 års garanti, från 35 kr. 14 karats fr. 55 kr. Moderna former o. band. Säljas und. garanti av Urmakare.

På Mors Dag

är Cloettas nya Nermans-kartong "Till Mor"

säkerligen

en välkommen gåva.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helms. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—.

Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Vi inbuda
till jämförelse av in- och utlandets förnämsta toalett-tvålar och våga påstå, att

Björktvål

Prins av Parma

är överlägsen i att förlåna hyn friskhet och ungdomlig skönhet. Björkbalsamisk, överfettad och sammetslen, med björkens friskhet och rosens doft.

Björksaften, naturens förnämsta skönhetsmedel i förening med finaste väst-oljor och balsamiska ämnen, vetenskapligt sammansatta under kontroll av Professor Håkan Sandqvist, har gjort denna skönhets-tvål till vår tids förnämsta

Ungdomlig skönhet — Eder belöning.

Pris 75 öre.

FABRIKS BOLAGET PARMA - STOCKHOLM

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade

Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Östersund 130 - Hudiksvall 532 - Hernösand 13 -
Sundsvall 3003 - Umeå 141 - Skellefteå 93 - Piteå 30 -
Luleå Namnanrop: Aktiebolaget Nyberg.

Vart Ni än skall,
har Ni bruk
för en lättgå-
ende och ele-
gant velociped
från

WIKLUNDS

STOCKHOLM.

GLOBOL
det enda verkligt effektiva, modernaste
och trevligaste medlet för absolut ofelbart

utrotande av malen
dess larver och ägg!

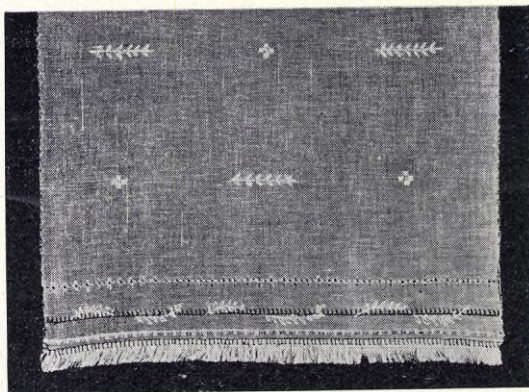
Påsar å 18 öre för direkt upphängning i
garderober, hos alla välsort. färghandlare.

SVENSKA BRUKSKONTORET A.-B.
Skeppsbron 24, Stockholm 2.

SYDSVENSKA BANKEN

Ställning den 30 april 1929.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	4,583,901: 47	Aktiekapital	34,000,000: —
Obligationer	15,346,178: 18	Depositions- o. kapital- räkningar	69,401,481: 86
Fastigheter	6,762,591: 75	Sparkasseräkningar	35,313,420: 67
Inventarier	100: —	Check o. uppsägnings- räkningar	24,322,242: 11
Låneräkning	64,339,228: 46	Postremissväxlaräkning	3,059,536: 95
Växlar	52,952,789: 89	Inhemska banker	10,625,609: 55
Checkräkning	22,199,088: 90	Utländska banker och bankirer	9,845,421: 26
Inhemska banker	278,570: 89	Andra räkningar	5,588,542: 98
Utländska banker och bankirer	4,553,289: 51		
Andra räkningar	21,140,516: 33		
	Kronor 192,156,255: 38		Kronor 192,156,255: 38

till ett överstycke, 150 cm. långt eller lika långt
som fönstrets bredd, veckat på tvären.

Broderas med beige & mullvadsfärgat mouliné-
garn i stjälk-, languette- & öglestygn.

Vill man få en elegantare prägel på gardinen i
sin helhet kan man göra en lambrequin i kulört si-
den i rummets färg och anordna det såsom ritnin-
gen visar.

Pris för 1 luft gardiner, uppritade och påbörjade
med material Kr. 38:— . Av merceriserat tyg Kr.
33:— pr luft. Rekvideras genom Iduns Handarb-
avdelning, Stockholm. Sändes mot postförskott.

Vid event. beställning torde fönstrets bredd upp-
givas.

Fröken Stina Norblad, dotter till arkitekt Allan Nor-
blad, i en klädning av svart spetstyg med handbrode-
rade blommor i olika färger. Från Lejamagasinet.
(Lenkert, foto.)

Lejamagasinet visade nyligen en utvald samling av
sitt stora lager vår- och sommartoaletter vid ett an-
genämt eftermiddagsté på Royal. Det var glans och
stämning över denna uppvisning, man kunde beundra
både mannekängernas och publikens elegans.

Blommiga, luftiga sommarklädningar svävade förbi
i tilltalande modeller från Paris och Wien, man såg
små chica segel- och sportdräkter, elegant korrekta
förmiddagsklädningar i de moderna färgerna rött,
lindblomsgrönt, beige o. s. v. — att utkora någon
särskild i samlingen vore för mycket begärt, t. o. m.
av ett ambitiöst pennskaft. Vi rekommendera egen-
händigt besök vid Norrmalmstorg.

60 år.

60 år fyllde söndagen den 12 maj fröken Ellen
Heijkorn, musikdirektör och sånglärarinna vid Stock-
holms Folkskolor.

Mest känd för en större allmänhet är fröken Heij-
korn såsom kompositör till en hel serie populära och
älskliga sånger.

Den mest kända av dessa sånger torde nog vara
"Mor, lilla mor", vilken säkerligen i de flesta hem,
där Mors dag firas, fortfarande bibehåller sin popu-
laritet. Sången ifråga har även nått ut över Sveri-
ges gränser, i det den översatts till engelska språket.

Bland övriga fröken Heijkorns kompositioner må
nämnas "Liten Karins vaggvisa", "Vallflickans visa",
"Rida Rankeben", "Mormors blommor", "Linnéan"
m. fl. samt hennes senaste till föregående jul ut-
komna "Du, mitt land".

**Det kommer
några vänner**

Ni ber dem stiga in men
är kanske i förlägenhet
över att inte ha någon-
ting att bjuda på.

Vid ett sådant tillfälle
skulle Ni ha en ask
Turbanpraliner hemma.
Caps utsökt delikata
praliner i den där lilla
välkända, ljusröda ask-
en med en turbanklädd
yngling.

Det är godsaker som
alla tycka om.

Ha därför alltid hemma
en ask

CAP
Turban-praliner

Krantz

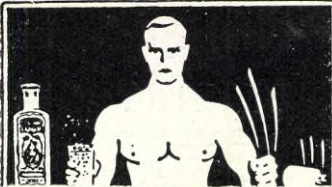

Landets äldsta fabrik för tillverk-
ning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande
alla våra tillverkningar, sändes på
begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

Fruktsalt-Samarin

och ingenting annat! Ett par glas dagligen befordrar hälsan och utför en invärtes rengöring, avlägsnar från kroppen otjänliga ämnen, utdriver den skadliga urinsyran samt rensar och uppfriskar blodet, det sätter Er i god form.

Pris pr flaska Kr. 2:50. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

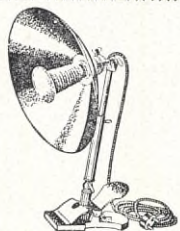
Cederroths Tekn. Fabrik, Stockholm.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

Jofurol-Bad, en nikotinhaltig vätska, befriar Edra rumsväxter snabbt och effektivt från de skadegörande parasiterna. Sedan gammalt det enda verkliga utrotningsmedlet.

GÖR ETT FÖRSÖK!
Finnes i flaskor från Kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer.

"Glory"

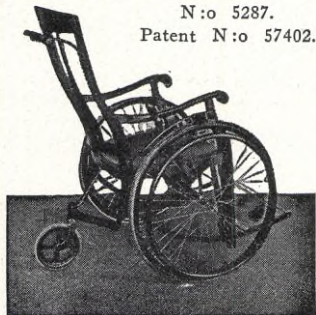
bestrålningsskåpa för ultra-röda strålar.

Nutidens förnämsta medel mot reumatiska och katarrala sjukdomar. Utförligt prospekt gratis o. franco på begäran. Erhålles genom våra återförsäljare ell. direkt från

GRAHAM BROTHERS
STOCKHOLM.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I Ö —

Ellen Heijkorn.

Z. Topelius bekanta näpna barnvisa "Nu så kommer julen", tonsattes av henne såsom hennes första komposition år 1901, och sjunges bland de små i skolorna.

Den fläkt av poesi som utmärker fröken Heijkorns kompositioner återfinnes på visst sätt i hennes tillbakadragna och blygsamma, men ytterligt hjärtevinnande och älskvärda personlighet. I första hand inspirerad av orden i de sånger hon tonsatt, har hon vid naturens eget hjärta fångat sina tonbilder och stämningar. Från hagar och blommande ängar, vid solnedgångar, på ensliga strövtåg i Värmlands tysta skogar (i vilket landskap hon under många år haft sitt sommarhem), har sökt och funnit uttryck för vad som rör sig inom henne.

Jubilaren uppvaktades på födelsedagen av en talrik släkt- och vänkrets och fick mottaga många överväldigande bevis på hägkomst och minnesgodhet. Bl. a. överlämnades en charmant takkrona, gåva från lärarepersonalen vid en av de skolor, där fröken Heijkorn, som i år avgår med pension, verkat såsom sånglärarinna.

I. N.

Två vita mössor.

(Forts. fr. sid. 591.)

den, som gjorde dig väldigt beundrad och ryktbar. Sak samma vad förresten...

Ynglingen nickade: Ja — än du då?

— Jag — å jag skulle riva hela rasket, om husen vore aldrig så ålderdomsskröpliga och ärevördiga, och bygga breda, soliga gator och parker med gräsmattor, där barnen fick leka, och de gamla sola sig. Sak samma sen om någon visste i fall det var jag, som gjort det eller ej. Där har du min värld!

Den unge mannen skakade på huvudet:

— Brr! En bra ledsam värld.

— Flickan såg nedåt, hon hade blivit blek igen, och såg trött ut. Sade, liksom generad över sin etusiasm nyss.

— Vet du, det börjar bli kallt — vi borde gå hem.

Ynglingen såg lättad ut.

— Ja, du har rätt. Vi borde gå hem — och begrunda varandras världar!

Flickan såg vädjande på ynglingen, liksom ville hon be honom om något.

— Får — får vi sällskap?

— Nej, inte i kväll. Jag är rädd jag inte skulle trivas riktigt i din värld. Eller du i min.

— Som du vill då. Adjö och tack för ikväll.

— Tack själv!

De skildes med ett handslag. Två vita mössor, två bara nackar, två cheviotkostymer gled i sär och gick, den ena tillbaka till norr, den andra längre in åt söder.

Två vita mössor — två vitsippor, som vuxit upp, knoppats och slagit ut tillsammans, och som plötsligt visade sig som genom ett under ha skapat var sin värld omkring sig.

Till vem hörde framtiden?

MARGIT PALMÆR.

Skydda
Er själv
på detta sätt

ty

»Ingen är helt fri.»

Kanske *Ni* är en av dem, som lida av transpiration, utan att själv veta om det. Ty den obehagliga odören, som följer, märker *Ni* ej själv, men *Er* omgivning märker den och reagerar däremot.

Genom att vid morgontoiletten pudra utsatta kroppsdelar med Caprice Ströpulver, förhindrar *Ni* **för hela dagen** allt obehag av transpiration. Detta puder förstör nämligen odören, utan att hindra den för kroppen nödvändiga utdunstningen. — Omedelbart efter pudringen kan *Ni* taga på klänningen, utan att riskera att den fläckas, som av andra transpirationsmedel.

Kom ihåg detta:
Ingen är helt fri.

Caprice

S T R Ö P U L V E R

I eleganta, emaljerade, stora ströburkar å 1:50, samt i refraichöraskar å 75 öre.

PARFYMERI F. PAULI, STOCKHOLM

När nerverna krångla

och när man känner sig orolig, bör man ta ett par Somnogantabletter. Somnogan är enl. utlåtande av *Professor Håkan Sandqvist*, vid Kungl. Farm. Institutet, Stockholm, ett fullständigt oskadligt och så gott som omedelbart

nervlugnande och rogivande medel. Finnes på apoteken i rör om 20 tabl. å kr. 2:50, i fickförpackningar om 4 tabl. å 50 öre.

Somnogan

En klädning,

hur välsydd och elegant den än må vara, kommer aldrig till sin rätt, om icke figuren uppbares av en välsittande korsett eller höfthållare. I Twilfit, Nybrog. 11, tillfredsställas de högsta anspråk på eleganta och välsittande korsetter, corseletter och höfthållare.

Ni bör magra

bliva slank och modern och förbättra Ert allmänna välbefinnande utan att behöva tillgripa vare sig diet, kroppsövningar eller medicin. Synligt resultat redan efter fem dagar. Ni kan lätt själv reglera avmagringskuren att gälla hela kroppen eller endast viss del. Tillskriv Fru Christiane Christiansen, 45 Nørregade, Köpenhamn K. 7, som gratis sänder Eder upplysningar om ett verksamt medel, lätt att följa i hemlighet. Medlet är ett verkligt mirakel.

Svält ej

Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Förbindelse önskas

med innehavare av stickmaskiner (även rundmaskiner) intresserade för hemarbetsförtjänst. Svar med uppgift om maskinens ålder, fabrikat, finlek, längd m. m. samt vad slags arbete utföres, till "Stickning 8", A.-B. Svenska Telegrambyråns Annonssavdelning, Stockholm f. v. b.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm.

Samtliga preparat finnes på alla apotek.

"BABYUTSTYRLAR"

verkl. förstkl., kompl. utst. kr. 7, extra fin kr. 9, lyxutt., handarb., kr. 12, bärsmantel kr. 3, d:o m. handarb. kr. 4.50. Lakan och örngott av noblessväv, äkta knyppl. spetsar kr. 7. Mönster följer. Clara Lindqvist, Kvarngat. 20, Borås.

Hävdatecknerskan i Tjust.

(Forts. fr. sid. 593.)

na. Hit förlägger man med mycket starka skäl sagan om Hagbard och Signe, de unga kungabarnen, som sökte döden tillsammans. Habor är Hagbard på folkspråket, och Signe var dotter till kung Sikar. Sedan urminnes tider hette Segersgårde Sikarsgierde, och forngraven på höjden ovan gården kallas Sikars grav. Den har fått förbli orörd tack vare jätteasken, som växer på densamma. Rörde man asken, som växer över död man, så skulle det komma olycka åstad, tror folket. Att denna saga från vikingatiden finnes i bygden i en muntlig tradition, upptecknad för länge sedan av fröken Rydströms far, är kanske det bästa beviset för att vi här ha den rätta Habors klint och Sikars grav. Segersgårde är f. ö. som egendom så gammal, att den hörde till Folkungaättens Tjustgods.

Runt om vid vikar och stränder ligga de gamla gårdarna, vilkas öden fröken Rydström skildrat i sitt stora verk. Och nu berättar hon om dem, historier och sägner, människor och händelser, livet på de gamla herregårdarna, vänner som stått henne nära. Det blir till en krönika, som man aldrig tröttnar att lyssna till.

Under de stora, hägnande träden sitta vi, medan vårskymningen faller över skog och sjö kring Segersgårde, denna minnenas rika boning, där Ada Rydström njuter sitt välfortjänta otium efter ett liv fyllt av arbete, forskande och upptecknande. Med kraft och energi har hon skött och utvecklat sin kära egendom — den vackra fruktträd-

En verkligt elegant Sommarhatt

kan Ni göra själv av Eder gamla sommarhatt med den svenska stråhattfernissan

"PANAMA"

som är sol- och vattenäkt och besitter verkligt god täckkraft. Den tillhandahålles i 15 utsökta kulörer i välsorterade färgaffärer eller direkt från fabrikanten.

Pris pr flaska med pensel Kr. 1:—

KOPALAKTIEBOLAGET
STOCKHOLM

Engros genom
A.-B. Alfort & Cronholm, Stockholm

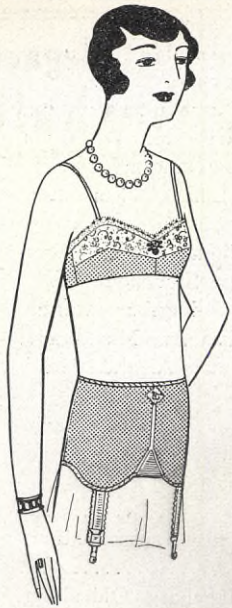
Bestående värde

har endast den verkligt fullgoda kvaliteten. Se därför till när Ni köper nysilver att det bär

ett garantimärke, bakom vilket vi ställa hela vår mångåriga erfarenhet och vårt genom samvetsgrannhet förvärvade anseende.

GULDSMEDS AKTIEBOLAGET I STOCKHOLM
INGA EGNA BUTIKER. VÅRA FABRIKAT FINNAS HOS VARJE GULDSMED

Använd vår mycket omtyckta

BRÖSTHÅLLARE, N:o 266, av spetstyll och rosa silkestrikå. Kr. 4.85

HÖFTHÅLLARE, N:o 6674, av rosa dräll, knäppes i sidan med hakar, 2 par strumpeband. Kr. 3.75

Butterick
MONSTERAFFÄR

Drottninggatan 57, Stockholm.

Till landsorten mot postf. + porto.

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
" i Göteborg: Chalmersgat. 20.

Scherf

MILANESE-UNDERKLÄDER

gården på slutningen mot sjön är hennes eget verk — och under tiden har Boken om Tjust vuxit fram. Mera välförtjänt och lämplig än här kan inskriptionen på den gyllene medaljen ej vara: Illis quorum meruere labores — åt dem som genom sitt arbete gjort sig därav förtjänte.
A. F—k.

Kryssordstävlan i n:r 21.

Vågräta ord: 1. Rovfågel. 3. Spratt och något för murare. 7. Får soldaten. 9. Akvavit. 12. Dispyt. 13. Ävja. 14. Kring Visby. 16. Ärtört. 18. Musikinstrument. 20. Käril för barn. 22. Lugn plats. 23. Djurhammar, ev. invånare i grannland. 25. Räkneord. 26. Ett av de mjukare träslagen. 27. Sinne. 28. Skrikande fågel. 29. Ord som mången har svårt att fördrå. 31. Underrättelse och befallning. 33. Företeelse under kallare årstider. 34. Tidsförkortning. 35. Avsett att locka dem som leva i vatten. 36. Kan vara dur. 37. Verb. 38. Ett förbund. 39. Föregås av avi. 40. Mäter man med i Kina. 41. Verktyg och långa. 42. I Schweiz. 43. Fås från en buske. 44. Är tyngande. 46. Deltagare i domstolsförhandling. 49. Mansnamn. 50. Ättelängd. 52. Ett ord som betyder gåva och ofta finns på kransar. 53. Är riddaren i sagan. 55. En sorts bostad. 57. Lätt att bryta. 58. I våningen. 59. A. E. Norden-skiöld och Sven Hedin. 62. Krydda. 63. Den sista april. 64. Användes av glasmästaren.

Lodräta ord: 1. Att spela på. 2. Vändpunkt. 3. Ett tillägg. 4. Egenskap hos spets. 5. Utan fruktan och oro. 6. För damer. 7. Dunkel. 8. Hund. 10. Fågel som räknas till de skadliga. 11. Måttförkortning. 12. På extremiteten. 15. Kvinna som plockade ax på Boas åker. 17. Endast en dröm. 18. Tjänlig. 19. Kuststad i Norge. 21. Möbel som ofta nämnes amerikansk. 23. Råa sällars levnadssätt. 24. Voro Romulus och Remus. 26. Den första oskyldigt lidande människan. 30. Komma till insikt om. 32. Brukar skrivas i brev. 35. Flod söder om Östersjön. 45. Fås ur gruvor. 47. Är ofta med på bröllop. 48. Skönt för det kvalda sinnet. 49. Blandning som drickes. 50. En som föder upp. 51. Stalin. 53. Hölje och båt. 54. Fantasifoster eller skaldeverk. 56. Uttrycker agenten. 58. Räkneförkortning. 60. Inför domstolen. 61. Nöt.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 21".

Lösning.

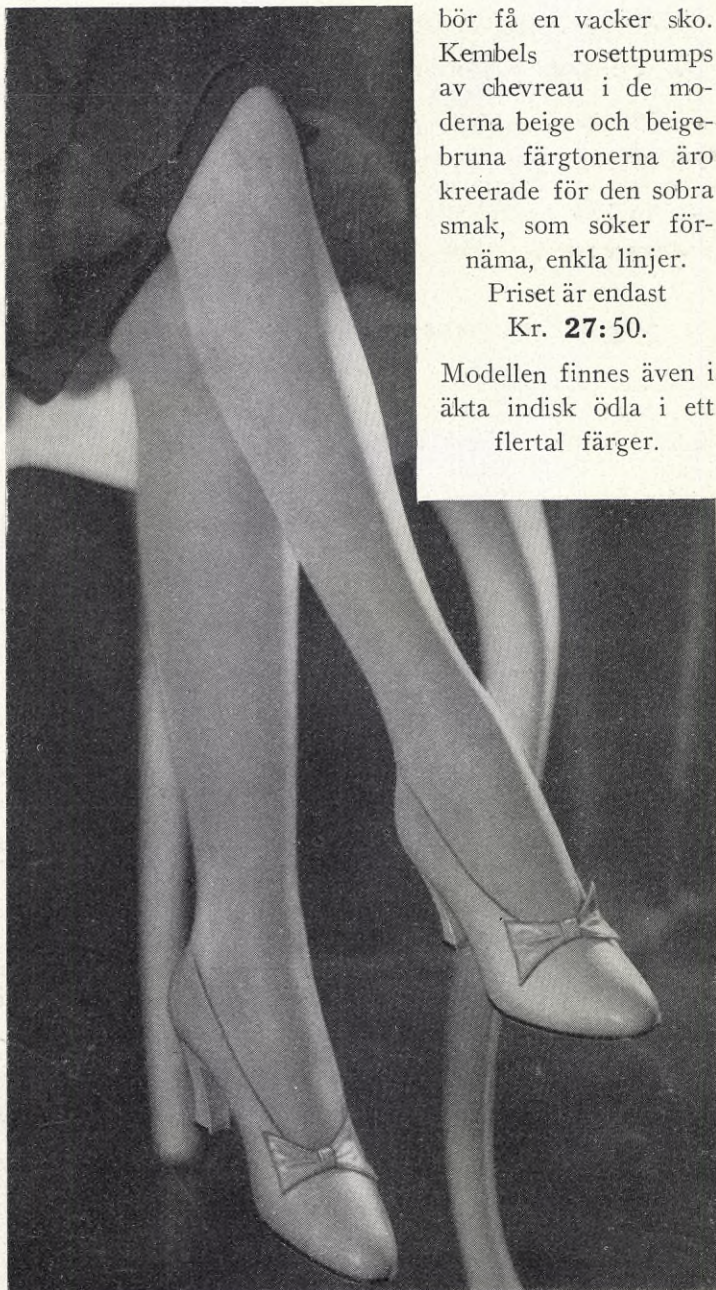
Kryssordstävlan i n:r 15.

Vågräta ord: 1. Nervsjukdom. 9. Ära. 10. Rör. 11. Nätlare. 13. Ett. 15. Tal. 16. Gol. 18. Noak. 20. Slak. 21. Ok. 22. Ro. 24. Apa. 25. Mär. 26. Ar. 27. Da. 28. Erik. 31. Isum. 33. Ris. 34. Kub. 36. Tom. 37. Teologi. 40. Ers. 41. Eon. 42. Ekla-terande.

Lodräta ord: 1. Nyrenoverade. 2. Ränta. 3. Vrå. 4. Satt. 5. Ural. 6. Kör. 7. Dregla. 8. Mjölkkam-mare. 12. Lag. 14. Tok. 17. O. a. 19. Kräk. 20. Spri. 23. Or. 24. Aa. 25. Mistel. 27. Duo. 29. Ri. 30. Jul. 32. Stinn. 34. Kost. 35. Boer. 38. Era. 39. Goa.

Fru Greta Billström, Karlsborg, och Gully Swan, Säffle, vinna vardera 13 kronor.

En vacker fot

bör få en vacker sko. Kembels rosettpumps av chevreaux i de moderna beige och beige-bruna färgtonerna äro kreerade för den sobra smak, som söker förnåma, enkla linjer.

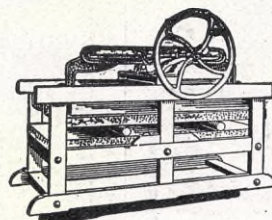
Priset är endast
Kr. 27:50.

Modellen finnes även i äkta indisk odla i ett flertal färger.

Kembels

65 DROTTNINGGATAN
3 STORA NYGATAN

5 HAMNGATAN
6 B S:T PAULSGATAN

KOCKUMS

Äkta tvättkläderna! Med Kockums maskinmangel går arbetet lättare, tvätten blir vackrare, och den slites mindre än vid mangling på vridmangel.

KOCKUMS JERNVERK - KALLINGE

Scen och Film

"Fem ångestfyllda dagar" gav Röda Kvarns premiärpublik två långtråkiga timmar, eller nära nog, om man bortser från Ouvertyren och den omväxlande journalen — rätt ska vara rätt. Motivet till de ångestfyllda dagarna är urgammalt: en äkta man, som vill offra sig för att ingen skugga skall falla på hans hustru, men även ett gammalt motiv brukar kunna förnyas under en skicklig hand. Icke så här.

Filmens italienska inslag med Maria Jacobini som den tragiska hjältinnan och Gabriel Gabrio som den nattsvarte boven förlänade inte det hela mera naturlighet och trovärdighet. "Tacka vet jag verkligheten", sade folkets röst — en ung röst — då publiken strömmade ut i majkvällen. Och i det här fallet var det nog så sant som det var sagt.

Eth. K.

Redovisning.

"Födelsedagen" har sedan redovisningen i nr 17 mottagit följande bidrag:

Trspt Kr. 6,704:46

Fröken Tekla Jungmarker, Lidköping	2:—
Fru Lisa Danielsen, Helle- kis	2:—
Fru T. Eurén, Uppsala ..	5:—
Fru Elin Sjöberg, Sunds- vall	3:—
Fru Hanna Sköld, Stock- holm	2:—
Fru Ewa Ehrensträhle, Bruzaholm	2:—
Fru Greta Carlsson, Avesta	1:—
Fru E. Sundin, Stockholm	5:—
Fru Elisabeth Gustafsson, Odensala	2:—
Fru Signe Rydholm, Frän- sta	1:—
Doktorinnan M. Bohmans- son, Malmö	2:—
Fru Anna Lagerström, Skinnskatteberg	1:—
Fröken A. von Hermans- son, Stockholm	2:—
Doktorinnan Anna Trollén, Jönköping	5:—
Överstinnan A. Bratt, Stockholm	2:—

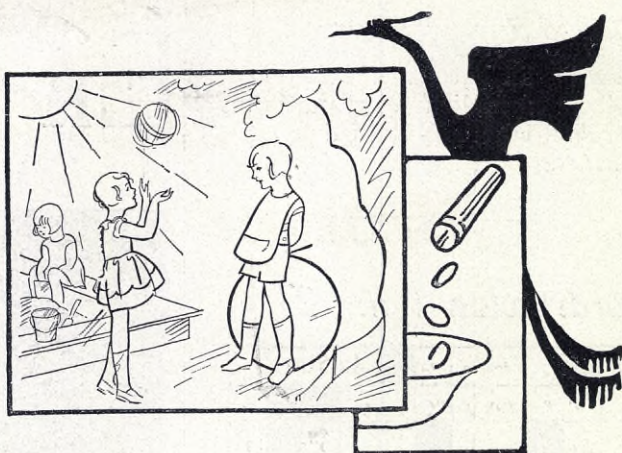
VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro

Hoita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

BARN VÄXA SNART UR,

och lilla minsta syster har det inte så roligt, då hon måste springa omkring i de större flickornas avlagda klänningar.

Men när mamma färgar om klänningen med Fenix Hemfärger, blir det faktiskt en ny klänning hon får. Fenix Hemfärger äro i tabletter och därför trevliga och renliga att handskas med. När man vet, att en tablett räcker till 50 gram tyg, är det den enklaste sak i världen att räkna ut precis hur många tabletter, man skall taga till varje färgning. Härigenom undviker man allt slöseri med färg. Det är därför en Fenix-färgning blir så billig.

Det finns 30 olika Fenix-färger att välja på, och ett glasrör med 10 tabletter kostar bara 75 öre. Finnas hos färghandlare m. fl.

FENIX

HEMFÄRGER I TABLETTER

En Fenix-färgning går lika lätt som en vanlig tvätt.

En utsökt läckerhet är

GÖTEBORGS KEX

Tidur

A. F., Strängnäs	2:—
Fru Gerda Widman, Kungsängen	5:—
Fru B. af Klinteberg, Lund	1:—
Grevinnan H. Berg von Linde, Önnestad	2:—
Fru Linnéa Suno-Eng- ström, Visby	5:—
Amiralinnan Dika Lager- crantz, Stockholm	5:—
Landshövdingenskan Marian- ne Ekman, Mariestad..	2:—
Lärarynna Alfhilda Lund- gren, Härnösand	5:—
Fru Elin Thomée, Malmö	3:—
Fru Ida Bjurberg, Umeå	2:—
Fröken G. Jochnick, Li- dingö	10:—
Fru Louise Jansson, Munk- fors	1:—
Fru Ingeborg Oldenburg, Saltsjöbaden	2:—
Fröken Märtha Sköld, Stockholm	2:—
Fru Hildur Boström, Hid	2:—
Fru Rosa Ljunggren, Göte- borg	2:—
Fröken Signe Ström, Stockholm	2:—
Fröken Jenny Svanström, Enskede	5:—
Fru Else Silfverstolpe, Strömsholm	3:—

Trspt Kr. 6,802:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannoligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Ännu, i allmänhet taget, ger svensken gärna ut, vad han genom sin idoghet förvärvat..., hellre färdig till ständigt nya mödor än att spara sig dem genom omtanke.
Geijer.

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med fin

Choklad & Konfekt

väg. ½ kg

endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten mot postförskott.

PERCY E LUCK & Co.

STOCKHOLM.

Att vara bondkvinna är icke lätt.

Efterskörd i en diskussion.

I ett tidigare nr i år innehöll *Idun* en intervju med fru Sigrid von Schultz, som skildrade sina intryck av bondkvinnornas hårda och slitsamma arbete sådant hon erfarit det under sina valresor runt landet för högerpartiet. En prästfru, sign. Una, gjorde mot denna skildring ett inlägg, där hon i ljusare färger än fru v. S. tecknade bondkvinnornas lott. Av utrymmesskäl kommo ytterligare inlägg i denna fråga att stå över — på begäran och då saken är väl värd att uppmärksammas införas post festum här ett par inlägg i utdrag. De äro gemälen till sign. Una.

Först ett varmt tack till fru Sigrid von Schultz för Eder skildring av bondkvinnans liv! Det är så ytterst sällsynt att någon icke-jordbrukarekvinna vill göra sig besvär med att sätta sig in i våra förhållanden, att det gör dubbelt gott i hjärtat att läsa sådana ord fulla av sakkänedom och mänskokoarlek. Teckningen av bondkvinnans liv är icke överdriven, tvärtom.

Till sign Una vill jag säga, att Ni umgås nog endast på herrgårdar, där passar Eder skildring in. Men vet Ni ej att den största % av Sveriges bönder utgöres av småbrukare, ägare av 5—50 tunnland och där under. Låt mig skissera en småbrukarehustrus dag för er. Gården består av 15—25 tunnland mager åker, mosse och dylikt samt skogsmark. Kl. 5 på sommarn stiger hustrun upp, ofta långt ifrån fullsövd, ty har man 8—10 barn i ålder ½—14 år eller bara 4—5 st. små så blir ej sömnen ostörd. Ut och mjölka 7 à 8 kor, gödsla ut, släppa ut dem i hagen. (Har Una mjölkat någon gång? Känt hur armar och händer domna, hur styva knäna kännas, då man stiger upp från pallen?) Sen in att koka kaffe och sätta fram lite frukost, kläda de minsta. Skynda sig att ställa lite iordning i stugan, kanske hinna tvätta potatisen till midnatten och vara färdig snarast möjligt följa mannen i skördearbete eller rensa rovor o. d. Vid middag har man kanske någon eller några kor att gå och leta upp i hagen och middagsmjölka, sen man varit inne och satt potatisgrytan på elden. Man steker några fläskbitar, försöker få i sig några bitar själv, så gott man hinner mellan att hjälpa barnen tillräta. Efter middagen kanske mannen lägger sig en stund att vila middag. Då gäller det för

hustrun att "sno sig", fordra kalvarna, grisarna, hönsen, laga i ordning eftermiddagskaffet, som ofta tages med ut, byta på de minsta, tvätta upp en barntvätt och så vara färdig följa mannen igen. Kanske hon hunnit sätta en deg att baka ut i kväll då barnen kommit i säng. Sen hålla på ute till kl. 7 à 8 på kvällen med avbrott för kaffedrickningen. Därefter mjölkning igen. Efter mjölkningen kokar hon kanske en gryta rågmjölgröt till familjen. Är hon ej för trött kanske hon tvättar barnen men ofta ha de redan krupit ner, ofta få de lägga sig som de äro. Sen har hon disken av mjölkställ och servis, grytor o. d. I de flesta fall saknas både vatten, avlopp, korkmattor o. d. de enklaste bekvämligheter. Lägg härtill lappning och stoppning, detta de mindre bemedlades plågoris, så undrar jag hur ofta småbrukare och torparhustrun har 8 timmars arbetsdag. På vintern har hon visserligen ej utarbete, men då kör mannen på förtjänst i skogen, och då har hon fodringen av kor, svin, höns och kalvar vattning, ja ofta t. o. m. vedhuggning. Klart är med en sådan arbetsbörda att barnen redan i späda år få börja hjälpa till. Med stor barnaskara och hårt arbete, klen kost är hustrun ofta utarbetad vid 40 års ålder.

Utom alla dessa ovan uppräknade göromål väver ofta småbrukarehustrun under vintern och våren flera vävar, lakan, handdukar, mattor samt kläder till mannen, gardiner m. m. för att spara några kronor av den alltid magra kassan. Det är på jordbrukets tryckta läge, de låga priserna på de producerade varorna, som bondhustruns ofta tröstlösa ställning beror. Även om hon har en yngre flicka till hjälp som marmånaderna förändrar detta ej

saken. Hon måste i alla fall vara med jämt i arbetet och, så länge hon orkar, ta de tyngsta tagen själv.

Andras bekymmer äro alltid lätta att reda upp — i teorien åtminstone. Tror ej "glädjen blir så vacker och hårdig och sorgerna så sunda och starka" i sådana hem som det ovan skildrade. Bästa Una, läs Vira Eklunds "Joakim Karlsson och andra stutare" samt Jeppe Aakjærs och Skjoldborgs bondeskildringar, de äro sanna och inga romantiska skönmålningar.

Bondhustrun i Småland.

*

Med tillfredsställelse och glädje har undertecknad läst om de erfarenheter och rön angående bondkvinnors arbete och levnadsförhållanden, som fru von Schultz gjort under sina resor landet runt.

Och så kommer "Una" för att vederlägga fru Schultz. Det är hennes inlägg som givit mig anledning att skriva några ord i frågan.

Även jag kan säga, att jag sitter inne med en viss erfarenhet, då jag i tio år varit "reseinspektris" och under denna tid besökt cirka trehundra församlingar och fyra hundra olika fosterhem, de flesta småbrukare, stutare och torpare. Det är ju tyvärr endast sådana, som ta fosterbarn.

Det är mycket möjligt, att vad Una skriver om den församling, där hon har sin verksamhet, är med sanningen överensstämmande och i så fall ska Una varje kväll knäppa sina händer samman och tacka den gode Guden, att han varit så nådig att låta Una leva och verka just i den församlingen. Det är en lycka, som är större än Una kanske vet eller förstår.

Det finns nämligen så många

jordarbetarehem, som det är bara upprörande att se: jordgolv, trasiga, slängande tapeter, där grönt mögel skimrar bakom remsorna, trasiga tak där regnet silar in, — ja, jag har t. o. m. sett torpare, som satte upp säckväv över matbordet, medan de äto. Nu kan ju någon säga, att de kunna väl reparera. — Ja, för all del, om de orka sedan allt det nödvändiga arbetet är utfört och om de nu ha råd att anskaffa nödigt materiel.

Nu är det emellertid så, att det icke är alldeles säkert, att prästen i församlingen känner till, hur alla hans församlingsbor ha det. Han har i de flesta fall icke besökt deras hem. Som ex. vill jag anföra följande fall, icke enastående i sitt slag: — En präst hade rekommenderat en ofärdig, gammal kvinna, som bodde ensam i en liten stuga, att få ta ett fosterbarn. När inspektrisen kom dit, så befanns hemmet i det miserablaste skick. Exteriören var jämmerlig, ty kåken var fallfärdig, och interiören var ännu värre. Frånsett att det var jordgolv och att rummet saknade rapping och tapeter, så såg man matrester, potatisskal, sillben, diskar, höns, grisar, bolstrar, täcken, smutsiga kläder, skodon — allt i den älskligaste och intimaste röra — och allt nedsmutsat av hönsen! Inspektrisen ansåg det bjuda emot hennes samvetsplikt att låta ett litet barn uppfostras i detta elände, så hon gjorde anmärkning på hemmet.

Fullt så svåra är naturligtvis inte alla hem, ty där det finns en frisk och stark kvinna, som vill arbeta, så håller hon ju undan den värsta smutsen, men hon är ju bara en människa, så hennes krafter äro uttöbara — och hon kan inte göra underverk. — Jordbruksarbetarhemmen äro icke sådana, att vi svenskar kunna vara

stolta över dem, — utan tvärtom. Men det människomaterial, som bor i dessa hem och som utför jordbruksarbetet, det kunna vi vara omätligt stolta över!

Una tycks särskilt framhålla de större bönderna. Ja, där finns väl ingen nöd eller brist. Men från storbonden ned till staturen och torparen finns många, många ekonomiska klassindelningar, och som var och en i sina förhållanden har det både arbetsamt, beklämsamt och glädjefullt.

Så var det de vackra och dyrbara presenterna, som Una framhållit. Men var någonstans kan man säga att skenet bedrar, om icke just här! Det där "listsystemet" har ju så mycket talats om, att ytterligare ordande där om är onödigt, — dock, det är icke alls sagt, att man alltid har råd till att skriva på en sådan där lista, men det finns ett dumt måste, och det måste synes vara lika tvingande i staden som på landet.

Una talar också om de stora festerna. Ja, för all del men ävud där finns ett konventionellt måste inom den förnämre lantbrukarebefolkningen, åtminstone — dock vem är det, som får bära festens tunga — dess arbete — slitet och släpet, — dess ekonomi, ty sedan måste ju sparas — sparas — sparas, — om ej kvinnan!

Så ha vi också agitationen, som Una talar om. Här vare då sagt, att jag av intresse framkastat några frågor för att höra vilka politiska åsikter etc. man haft i de hem jag besökt, — och i de flesta fall har man inte några åsikter alls. Den vanliga pessimistiska frasen har varit, "det gör alldeles det samma, vem som regerar eller inte regerar, ty vi ha det lika dåligt i alla fall". — Men där agitatorer varit, om dessa nu varit höger eller vänster så ha de alla haft den stora fördelen med sig, att de lärt jordbruksarbetarna att tänka, att reflektera, att uppmärksamt läsa såväl böcker som tidningar, och de ha till slut insett att livet borde ge dem annat än arbete, mat sömn, brännvin, och att de ej bör sätta massor av barn till världen.

Säkert är, att jordbruksarbetarnas förhållanden äro brännande och borde snarast få en tillfredsställande lösning. Att avfärda detta med axelryckningar och medlidsamma leenden, eller goda löften, eller påståenden att det icke är så svårt, det är icke klokt.

Vi behöva kvinnor, som se med öppna ögon, som ej blunda för obehagligheterna, därför att det skulle kosta dem en smula arbete utöver det utstakade programmet.

E. G.

Skydda barnens ömtåliga hud

NIVEA-CREME skyddar huden mot sol, ljus, luft

med NIVEA-CREME. Det, som ställer denna creme långt över de vanliga «skönhetscremerna», är innehållet av Eucerit. Det är detta ämne, som gör att huden trots solens och luftens uttorkande verkan bibehåller sig frisk och smidig.

NIVEA-CREME

inte blott skyddar huden mot solens brand, utan den äger dessutom en överraskande förmåga att förstärka luftens och ljusets brynande inverkan på huden. — Först genom bruket av NIVEA-CREME kan man bli riktigt solbränd.

Generalagentur för Sverige: A. SANDSTRÖM & CO. GÖTEBORG

NIVEA-CREME i askar à kr. 0.50, 1.20 och 2.40, i tuber à kr. 0.90, 1.50

Använd VIOLAS HUDGRÊMÉTVAL N:o 33, "vacker-hy-framtrollaren". Säljes överallt à 50 öre.

FÖRENINGSNYTT.

Rösträttens jubileumskongress i Berlin.

Den internationella rösträttsalliansen högtidlighåller sitt 25-årsjubileum i juni på samma plats där den bildades — Berlin.

Den 12 juni samlas centralstyrelsen och alla alliansens kommittéer. Den 13 ger Mrs Ashby, ordföranden, middag för dem. Den 14—16 upptagas av kommittésammanträden. Den 17 öppnas kongressen av ordf. som håller högtidstalet. Mrs Chapman Catt talar om rösträttens 25-åriga segertåg. Kl. 1 ger staden Berlin lunch för delegerade och dagen avslutas med en stor konsert. De övriga kongressdagarna lägga kommittéerna fram sina resolutioner och redogörelser för sin verksamhet. Under hela kongressstiden 12—22 företagas utflykter i Berlin och dess omgivning, ordnas sällskapsaftnar, studeras sociala verk och institutioner, museer m. m. under sakkunnig ledning, finns tillfälle att gå på teatrarna, konserter etc. Operan ger galaföreställning den 20 juni.

Även andra än delegerade kunna delta. Fru lektor Jenny Velander, S:t Eriksgatan 4, Stock-

holm, håller på att undersöka möjligheterna att samla deltagarna från Sverige i en sällskapsresa för att förbilliga både resan och vistelsen i utlandet. För dem som så önska utsträcker färden till Prag och Österrike med samma studiemål, allt under den förutsättningen att ett tillräckligt antal deltagare anmäla sig i god tid. Denna grupp skulle vara hemma igen den 30 juni. Tåg kl. III, båt kl. II 30 kr. per person och dag insändes före den 3 juni till fru Velander, men så snart deltagarna äro samlade väljes ett ekonomiskt utskott som handhar kassan.

En vädjan till svenska hem.

Utom sol och frisk luft behöver ett barn närande mat för att utvecklas kroppsligen. Lika nödvändigt är det, att barnet har någon kärleksfull människa att hålla sig till. Det finns många barn i Solna, som sakna det som är väsentligt för deras sunda tillväxt. Till förstadssamhällena kring Stockholm, icke minst till Solna, söka sig ofta de fattiga familjerna. Arbetslösheten är i år minst lika kännbar som föregående år, och utan ett mål om dagen i skolans

barnbespisning skulle säkert många av barnen ha dukat under. Somliga av dem ha under årens lopp mottagits av "far och mor" i ett välvilligt sommarhem och där funnit en god hjälp och ett kraftigt stöd. Det betyder mycket för deras framtid att så länge som möjligt få behålla sambandet med sitt andra hem, och vi våga därför vädja till dem som redan slösat mycken kärlek på Solna-barn att icke förtrötta.

Till andra som förr ej haft sommarhem från Solna rikta vi vår fråga: Skulle det icke vara möjligt, att något av dessa i ett eller annat avseende nödställda barn under ett par sommarmånader finge en tillflykt hos Eder?

Anmälningar från gamla och nya sommarhem mottagas med största tacksamhet snarast möjligt under adress: Barnavårdsbyrån i Solna, Solnagården, Råsunda. Alla barn undersökas före avresan av läkare. Resekostnader betalas av Barnavårdsbyrån.

För Barnavårdsbyrån i Solna.

Daniel Ekelund,
f. d. Landssekreterare,
ordf. i Styrelsen.

Lars Barkman,
Konsulent, ordf. i arbetsutskottet.

Tyra Lundholm,
Byråns föreståndarinna.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Rynkor.

N:r 28. Vill Fru Skönhetsdoktorn vara god säga mig vad jag skall göra för att få bort lodrätgående rynkor på överläppen? Någon närande och utfyllande, (men inte hårbefordrande) crème kanske? 48 år.

Svar: Massera med en roterande rörelse av fingertopparna över rynkorna och använd därvid någon god hudcrème.

Men som det är lättare att förebygga rynkor än att taga bort redan befintliga, kan ni använda följande medel mot för tidiga rynkor: 4½ gr. pulvr. alun, 42 gr. tjock mandelmjolk, 48 gr. rosenvatten.

Alunen upplöses i rosenvattnet, som sedan under jämn omrörning blandas med mandelmjölken. (Se nedan.)

Mandelmjolk för toaletten: 30 mandlar skällas, skalas och stötas i mortel och 2½ del. rosenvatten tillsättes. Under rörningen ilägges en sockerbit för att hindra oljan att skilja sig från vattnet och rörningen fortsättes kraftigt. Silas genom ylleduk och parfymeras med någon essens.

Generande hårväxt.

N:r 29. Vad skall man göra med generande hårväxt, som med blekning av 12 % vätesuperoxid blivit rätt ljus? Svarta Sara.

Svar: Se svaret på frågan 21 2) i n:r 15.

Smala ben.

N:r 30. Bästa Fru Skönhetsdoktor! Finnes i dessa kroppskulturens dagar något effektivt medel mot alltför smala ben? Är eljest vid lagom hull men benen äro förtvivlat smala

Sorgsen 37-åring.

Svar: Ni måste utveckla och stärka benmuskulerna genom dagliga gymnastiska rörelser. En bra rörelse är att medan man gör sin toalett morgon och afton gå på tå utan skor på fötterna. Detta stärker även hälfoten.

En annan rörelse är knäböjning upprepade gånger, medan man håller händerna i sidorna och höjer sig på tå.

Brun hy och röda händer.

N:r 31. 1) Vill Idun vara god lämna anvisning på något blekande medel för brun hy? Har använt gurkmjolk samt en beskrivning innehållande mjölksocker m. m. dock utan resultat.

(Forts. å sid. 511.)

Där gingo tre jäntor

Där gingo tre jäntor i solen... Och alla så trallade de... De glädde sig åt sommarens ljuvlighet och de kände sig så belåtna i medvetandet om sina fräscha sommarklänningar.

Förr i världen var det ett problem att hålla sommarstassen ren och snygg. Tvättmetoden var ju så tung och besvärlig och inte visste man om resultatet skulle bli lyckat eller om färgerna skulle slå i. Den tiden är förbi. Numera tvättar man bekvämt och enkelt, fort och billigt med Persil. Plagg av siden, ylle eller andra färgade tyger tvättas endast i kall Persillag.

Följ den enkla bruksanvisningen på paketet, som garanterar Eder ett ypperligt resultat.

Persil säljes endast i originalpaket à 50 öre, finnes ej i lös vikt.

För all slags tvätt — använd uteslutande

Persil

Henkel

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

"Svenska folket

i helg och söcken"

använder

FALU-ÄTTIKA

NÄR POTATISFÖRRÅDET BÖRJAR TRYTA.

Innan den färska potatisen blir färdig, så att den kan användas till vardagsbruk, kommer ofta en tid, då förrådet av fjolårspotatisen börjar sina eller den gamla potatisen blir dålig och mindre smaklig. Det är då lämpligt att ersätta potatisen i matsedlarna med sådana födoämnen som makaroner och risgryn. De innehålla båda mycken näring och kunna tillagas på många olika sätt till verkligt smakliga rätter. Det enklaste sättet att tillaga dessa födoämnen är givetvis att koka dem i saltat vatten, låta dem rinna av, smaksätta dem och sedan servera dem alldeles som potatis till kött och fiskrätter, men när de innehålla betydligt mycket mera näring än potatisen, äro de även lämpliga att servera med grönsaker. Riset smaksättes med fördel med curry, det kan även smaksättas med riven ost och tomatpuré. De båda senare tillsatserna äro ju även som bekant brukliga för makaroner. Nedan givas några utförliga beskrifningar på rätter där ris eller makaroner förekomma i olika kombinationer.

Makaronigratin med ansjovis och tomater (för 6 pers.).

200 gr. makaroner, vatten, salt, 12 ansjovisar, 2 hårdkokta ägg, ½ kg. tomater, ½ kkp fint stötta skorpor, 100 gr. smör.

Makaronerna kokas 20 min. i rikligt med saltat vatten. De silas upp, få rinna av väl och blandas med hälften av smöret. I en väl smord gratinlåda lägger man först hälften av makaronerna, sedan ett lager med rensade ansjovisfiléer och hackat ägg och ovanpå detta ett lager tomatkivor. Härfter lägges änyo lager av makaroner, ansjovis och ägg samt överst tomatkivor. Dessa beströs med stötta skorpor och beläggas med resten av smöret i små floccar. Anrättningen sättes i varm ugn, tills den fått vacker färg och blivit genomvarm. I stället för ansjovis kan man använda böckling eller rökt sill.

Makaronipudding med dill och räkor (för 6 pers.).

200 gr. makaroner, vatten, salt, 50 gr. smör, 200 gr. räkor (el. i liten burk hummer), 1 kn. dill, 3 ägg, 1½ kkp gräddmjölk.

Makaronerna kokas mjuka i rikligt med saltat

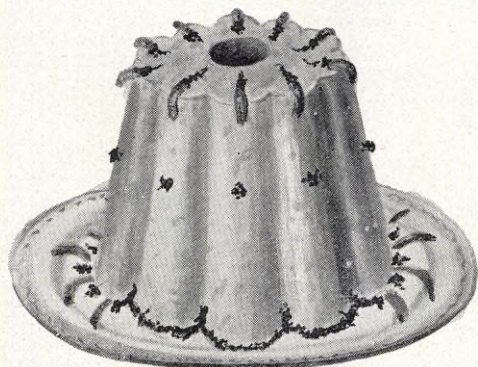
vatten, silas upp, få rinna av väl och blandas med smöret. Räkorna rensas och blandas in jämte finhackad dill, söndervispade ägg och mjölk. Massan lägges i väl smord och bröad kokform med lock. Puddingformen sättes i vattenbad att koka 1-1½ timme. Den stjälpes upp, garneras med räkor och hackad dill, se bilden, och serveras med dill- el. kaprissås eller också med kokta grönsaker.

Makaronipudding med grönsaker.

tillagas som föregående, men räkor och dill utbytas mot kokta grönsaker. Puddingen serveras med tomat- eller svampsås.

God makaronirätt (för 6 pers.).

150 gr. makaroner, vatten, salt, 75 gr. smör, 1 stor portug. lök, 2 dcl. tomatpuré, salt, vitp.

Makaronipudding med dill och räkor.

Makaronerna kokas mjuka (c:a 20 min.) i rikligt med saltat vatten, silas upp och få rinna av väl. Löken skalas, skäres i skivor och brynes lätt i smöret; tomatpurén tillsättes och får koka 5-10 min. Härfter inblandas makaronerna, och massan avsmakas väl med salt och vitp.

Rätten serveras upplagd i krans på varmt serveringsfat med grönsaker eller kött i mitten.

Stekt ris med lök (för 6 pers.).

50 gr. smör, 1 stor portug. lök, 200 gr. risgryn, buljong, salt, 1-2 msk. riven ost, 1 dcl. tomatpuré, 1 dcl. rödvin (eller vitt vin).

Löken skalas, hackas och brynes lätt i smöret; riset tillsättes och får under rörning sakta koka i

Riskotletter garnerade med tomatkivor och kuler av persiljesmör.

löksmöret c:a 15 min., då tillsättes buljong litet i sänder, tills grynen äro färdiga. Salt, ost, tomatpuré och vin tillsätts, och allsammans får ett uppkok.

Anrättningen kan serveras till kött men serveras även som ensamrätt, då man brukar blanda upp den med svamp. Även kan den fyllas i krustader eller morotskrustader och serveras som förut nämnts.

Riskotletter (för 6 pers.).

2 kkp. risgryn, 1 lit. mjölk, vatten, salt, vitp., 2 ägg, 1 portug. lök, 1-2 kkp. st. skorpor, 100 gr. smör.

Risgrynen kokas i mjölk och vatten till en fast gröt. Denna kryddas väl med brynt lök, salt och vitp. och blandas med söndervispade ägg. Smeten formas i kotletter, vilka vändas i fint stötta skorpor och stekas vackert bruna i smör. De kunna serveras med kokta el. stuvade grönsaker. Eventuellt kan man garnera dem med en tomatkiva och en kula persiljesmör på varje kotlett, se bilden, eller med två ansjovisfiléer i kors.

Risrand med grönsaker (för 6 pers.).

2 kkp. risgryn, vatten, salt, 100 gr. smör, kokta blandade grönsaker.

Risgrynen kokas 25-35 min. i rikligt med saltat vatten. Spadet silas ifrån, och grynen få rinna av

EN KUNGLIG FERNISSA

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÄRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

väl. De blandas med smöret och smaksättes med salt samt lägges upp i krans på varmt serveringsfat. Eller också packas riset i kransform, hålles varmt i vattenbad och stjälpes upp. I mitten placeras kokt blomkål, kokta morötter och kokta spenatblad i grupper. Vilka kokta grönsaker som helst kunna användas, och anrättningen serveras med tomatås, svampsås eller smält smör. I risranden kan man annars servera stuvningar av kött, fisk, grönsaker eller svamp.

Ägg i risbädd (för 6 pers.).

1½ kkp risgryn, vatten, salt, 50 gr. margarin, 2 msk. riven ost, 6 ägg.

Risgrynen kokas på vanligt sätt, få rinna av väl och blandas med smöret. I en väl smord gratinlåda eller på eldfast fat upplägges riset. I detta göres lagom stora fördjupningar för äggen, som hålles i hela. Osten strös över, och anrättningen sättes i ugnen, tills äggen nätt och jämnt stannat.

Riset kan blandas med tomatpuré och brynt lök eller svamp eller curry. Eller också kan *steckt ris med lök* (se ovan) användas. Annars kan runt äggen läggas t. ex. en tunn krans av kaviar, kapris el. d.

Rissallad med lax och ägg (för 6 pers.).

1 kkp risgryn, vatten, salt, 1 rå äggula, 1 hårdkokt, ¼ tsk vitp., ½ msk. socker, 1 tsk. senap, 1-2 msk. ättika, 1½ dcl. tjock grädde, 100 gr. salt lax, 2 hårdkokta ägg.

Äggulorna läggas i en skål och gnidas med en träsked tillsammans med kryddorna. Ättikan tillsättes litet i sänder, och sist inblandas grädden försiktigt. Den urvattnade laxen skäres i strimlor, varav en del sparas till garnering. Äggen skäras i skivor, och några av de vackraste sparas likaså. Resten av lax och ägg jämte de kokta och kalla grynen blandas försiktigt med såsen. Salladen lägges på serveringsfat och garneras med laxstrimlor, äggskivor och persilja.

Denna sallad kan givetvis ändras genom olika tillsatser.

I stället för ris kan makaroner användas.

Prova vår avkännare
högt uppskattade

**KLASS II
PILSNER**

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrtornets Fiskbullar

Tillverkade av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvaliteten - Gul etikett - finnes alltid i lager fiskbullar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

EKSTRÖMS VANILIN-SOCKER

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

GUMMESONS KONSTHANDEL

Sstrandvägen 17, Stockholm

BAGERIER:

LEKSANDBAGERIET

Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod

Birger Jarls gatan 53

BAND, SPETSGARNITYR OCH SCARVES:

Sucksdorffs Bandhandel

Hamngatan 38.

SUNDINS

65 DROTTNINGGATAN 65

damfriseri

FLAGGOR:

Stockholms Flaggfabrik

Ny adr.: Grevturegat. 35.
71816. Ö. 1941.

FOTOGRAF:

SANDELS JOR

Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29

GARN & HANDARBETE:

Systrarna Hultgren

Birger Jarls gatan 13, 2 tr.

KAFFE:

Två utmärkta kaffeblandningar
Special Kr. 4: —. Extra Kr. 4: 40
KAFFEHADELN KVARNEN
Skepparegatan 53 A. — Tel. Ö. 7256.
Extra finmalet kaffe för bryggning.
Hemsändes.

KLÄDESVAROR:

DAVID SÖDERMAN

DROTTNINGGATAN 22

MODEMAGASIN:

Firma Gerda Janson & Co
Inneh.: Ebba Olson & Gerda Janson.
Drottninggatan 45.

OPTIKER:

Clara Ekström

Jakobstorg 3

SKODON:

JERNS

DROTTNINGGATAN 35

SMÖR, OST, ÄGG:

Ph. Engfeldts Smöraffär

Östermalmstorg 2.

SNÖRMAKERI:

Mattssons

KLARBERGSGAT. 52

SPETSAR:

De Förenade Spetsfabrikernas FÖRSÄLJNINGSLOKAL

Grevturegatan 13

TENNVAROR:

TENN

i gamla och nya stilar.
TENNSTUGAN
Nybrogatan 6. Tel. Ö. 96.

UNDERKLÄDER, STRUMPOR & CORSETTER:

Eva Magasinet

Biblioteksgatan 11 - Kungsgatan 29

IDUNS KÖKSALMANACKA.

(26 maj—1 juni).

SÖNDAG. Frukost: Griljerad kalvbräss med spenat; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Avredd buljong med murklor. Stekt fylld kalvrullad i gelé med marinerade grönsaker. Gräddkaka med sylt.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Sillgratin; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Makaronikotletter med kokta grönsaker och tomatås. Enkel katrinplommonkaka.

TISDAG. Frukost: Postflingor med mjölk. Griljerad salt lax med stuvad potatis; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Små köttjårpar med grönsallad, gurka och potatis. Rabarberkräm med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Stuvade ägg i snäckor; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Kokt gös med smält smör, hackat ägg och kokt potatis. Manna-grynstårta.

TORS DAG. Frukost: Havremustvälling. Kall fisk och grönsaker i majonnäs; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Grönsoppa. Små pastejer med murkelsås.

FREDAG. Frukost: Fiskbullar i tomatås; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Kokt höns med ris och curry. Kokta aprikoser i vaniljkräm.

LÖRDAG. Frukost: Skinklåda. Havregrynsgröt; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, vetebröd. — **Middag:** Frityrkokt fisk med grönsallad i skarpsås och potatis. Sur mjölk med pepparkakor.

Stekt fylld kalvrullad i gelé (för 8 pers.). 1½ kg. benfritt kalvkött av steken i en stor skiva, 75 gr. smör, 1 stor kn. persilja, 2 msk. kraftigt hopkokt tomatpuré, 1 liten rödlök, ½ dcl. vinättika, salt, vitp.

Till stekning: 50 gr. smör, kokande buljong el. vatten.

Gelé: 1 lit. stark klar buljong, 12 blad gelatin.
Rödlöken skalas, finhackas och kokas sakta under lock i vinättikan, tills denna kokat in till hälften, varefter löken silas bort. Smöret arbetas tillsammans med den finhackade persiljan, tomatpurén och den kallnade lökättikan. Köttet ansas, bultas och överstänkes lätt med salt och ättika. Smörblandningen bredes ut väl på köttet, och detta rullas till en fast rulle som bindes om med snören. Köttet stekes härpå på vanligt sätt och får kallna under lätt press.

Till köttgeléet löser man upp gelatinet i buljongen. Om så behövs klaras denna med äggvita. Geléet smakas av väl och får svalna. Köttrolladen befrias från snören och skäres i jämna, tunna skivor, vilka läggs ihop på serveringsfat, så rullen ser hel ut igen. Geléet hälls på litet i sänder och får stelna mellan varje gång. Det sista geléet bör, när det hälls över, vara halvflytande. När rulladen blivit helt glaserad, putsar man bort geléet som runnit på sidorna. Här kan man nu placera någon grönsallad eller marinerade grönsaker.

Marinerade grönsaker (för 8 pers.). 2 medelstora blomkålshuvud, 1 lit. sockerärter el. andra grönsaker, 4—6 knippor späda morötter, vatten, salt.

Marinad: 6 msk. matolja, 3 msk. vin- eller fruktättika, ½ tsk. salt, ¼ tsk. vitp., 2 tsk. socker, 1 knapp tsk. senap.

Grönsakerna ansas och kokas mjuka var för sig i saltat vatten, få rinna av väl och kallna. De läggs var för sig på djupa tallrikar och begjutas med marinad; under minst ½ timmes tid bör man då och då ösa över lagen, som samlas i botten på tallriken. Grönsakerna placeras sedan i grupper omkring köttet på serveringsfatet.

Gräddkaka (för 6 pers.). 6 dcl. tjock grädd, 6 ägg, 2 msk. socker, 150 gr. vetemjöl.

Grädden, som gärna får vara något syrlig, vispas till skum. Äggulorna tillsätts en i sänder, och mjölet arbetas in. Sist inblandas försiktigt de till hårt skum slagna vitorna. Smeten lägges i väl smord pajform och gräddas i knappt medelvarm ugn ¾—1 timme.

Serveras omedelbart med sylt.

Enkel katrinplommonkaka (för 6 pers.). 3 ägg, 125 gr. socker, ½ lit. god mjölk, ½ kkp fint stötta skorpor, 1½ msk. vaniljsocker, 200 gr. katrinplommon, 20 sötmandlar.

Plommonen kokas och kärnas ur samt läggs i botten av en väl smord pajform. Mandeln skällas och skäres i strimlor, vilka läggs bland plommonen. Skorporna blötas upp väl i litet av mjölken. Äggulor och socker samt vaniljsocker vispas, tills blandningen blir ljus och tjock, då inblandas skorpsmeten jämte resten av mjölken. Sist tillsätts de till hårt skum slagna vitorna. Smeten hälls över i formen och sättes in i ugnen tills kakan stannat. Serveras med grädd.

Stuvade ägg i snäckor (för 6 pers.). 4 ägg, 40 gr. smör, 3 msk. mjöl, 4 dcl. mjölk, salt, vitp., socker, 1 äggula, 1 msk. riven ost, 1 msk. finstötta skorpor, 6 ansjovisar.

Äggen hårdkokas, skalas och skäras i små tärningar. Smör och mjöl fräsas tillsammans i en kastrull, mjölken spädes på litet i sänder, och stuvningen får koka 10 min. Den smakas av väl, och äggulan arbetas in. Sist inblandas försiktigt äggtärningarna. Smeten delas ut i väl smorda snäckskal (eller småformar). En rensad ansjovis lägges i kors överst i varje snäcka, och ovanpå strös en blandning av riven ost och stötta skorpor. Snäckorna sättas härpå i het ugn tills rätten fått färg.

Små pastejer med svampsås (för 6 pers.). 2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 2 kkp. gräddmjölk, 5 ägg, salt, vitp., socker.

Till formarna: 1 msk. smör, fint stötta skorpor.

Till servering: Stuvade murklor eler annan svamp.

Smör och mjöl fräsas tillsammans i en kastrull, gräddmjölken spädes på litet i sänder under flitig rörning och får koka 10 min. När mesta hettan avgått inarbetas äggulorna en i sänder. Massan smakas av med salt, vitp. och socker, och sist tillsätts äggvitorna slagna till hårt skum. Små pastejformar smörjas med smör och beströvs med stötta skorpor. Smeten hälls i, och formarna ställas i en långpanna med varmt vatten. Smörpapper lägges över, och pannan sättes in i god ugnsvärme, tills pastejerna känns färdiga. De läggs då upp på varmt serveringsfat med svamp- el. grönsaksstuvning på mitten.

Mjölk - Smör - Grädd

Telefon för återförsäljare:

N. 7041, V. 7041

VIKTUALIER, KONSERVER OCH MEJERIPRODUKTER:

Charlotta Holmberg & Son

Hötorget 9. Tel. 5 78, N. 45 06.

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör "BOBIN" köpa vår patentrade bobin-växel.

Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk. Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

baka

vetebröd, skorpor
sockerkaka m.fl.
brödsorter

med
**REYMERSHOLMS
KRON OLJA**

SVENSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565, N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Huru brygges

Mumma?

De gamle hade sina meoder att bereda välsmakande måltidsdrycker. En sådan dryck var s. k. Mumma, som tillredes på följande sätt: Man löser 1 à 2 matskedar strösocker i en halvbutelj öl eller pilsner. Då sockret är väl löst tillsättes en halvbutelj Carnegie Porter. Det hela blandas väl, varvid ett starkt brunt skum härrörande från portern synes på ytan av blandningskärlet. Vackrast presenterar sig denna dryck i en glastillbringare.

**Inför genom
Stockholms Läkareförening
Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
Pedagogisk Gymnastik**

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.
Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkliniken.
Sturegatan 62, Stockholm.
R. T. 75025. N. 8301.
För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar

Dr A. Karsten
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

(Forts. fr. sid. 508.)

Svaret på frågan N:r 15 lämpar sig ej för mig, ty man kan ju ej anbringa vadd och gasbinda över hela ansiktet.

2) Såg en fråga i senaste Idun-numret angående röda händer. Som jag i flera år lidit av denna åkomma (ej frost) och misslyckats med alla salvor kanske jag nu genom Idun kan få något botemedel.
Olga J.

Svar: 1) Är det endast för gasbindans skull, som det i svaret på

LEDIGA PLATSER

Elever

i gobelinvävnad (1 frielev) emottagas hos Amelie Fjæstad, Arvika, Rackstad.

**Husmoders-
befattningen**

vid länslasarettet i Borås, som under närmaste tiden kommer att inflytta i nya byggnader, kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 oktober 1929 eller tidigare efter överenskommelse. Förslag till ny lönestat är under utarbetande, varför närmare upplysningar rörande löneförhållanden kunna erhållas å lasarettets kontor, telefon III, säkrast kl. 11-13. Ansökan åtföljd av merit- och tjänsteförteckning, ålders- och friskbetyg samt fotografi insändes före d. 15 nästkommande juni till

Lasarettsdirektionen,
Borås.

**PLATSER
SÖKANDE**

Ung dam

önskar under som. komma till skärgården ell. egendom för meddel. av fransk konversation samt ev. deltaga i husliga göromål. Svar till "L. W.", N. K:s Annonsbyrå.

Kvinnl. Fil. Kand.

m. tyska, engelska o. franska som huvudämnen, som vikarierat i skolor och som har goda rek., sök. till sommaren lämpligt arb. (att läsa med barn några tim. om dagen, som guvern. el. dyl.), helst i Sthlm el. närh. Sv. till "Eget arbete några timmar dagligen", Iduns exp., Stockholm.

ifrågan 15 omnämnda medlet inte lämpar sig, så kan ni gott låta bli vadden och gasbindan, som endast anbringas för att salvan ej skall smeta ifrån sig. Egentligen är den salvan avsedd för bruna fläckar men är i allmänhet blekande. Dock bör uppehåll göras i behandlingen emellanåt, så att huden ej blir irriterad, och salvan må ej komma åt ögonbryn och hår.

2) Om händerna ej äro röda av frost, beror obehaget antagligen på dålig blodcirkulation. Denna befördras genom att ett par gånger om dagen göra hand- och armrörelser. När händerna kännas kalla och frusna, kan ni gnida dem med kamfersprit och eau de cologne i lika delar.

Fru Skönhetsdoktorn.

FRÅGOR OCH SVAR!

Guldbröllop.

Fråga: Min mans föräldrar skola fira sitt guldbröllop i vårt hem. Ha tänkt inbjuda min mans syster och mina egna föräldrar och syster till middag. Vore tacksam få veta hur placeringen vid ett långbord bör vara.

Guldbröllop.

Svar: Ett förslag är att guldbröllopsparet placeras mitt på ena långsidan av bordet med sonen (värden) bredvid modern och värdinnans mor bredvid guldbrudgummen. Mitt emot på andra långsidan sätter värdinnan med sin far till vänster och en nära släkting, hustru, med sin dam till höger. Sedan placeras de övriga släktingarna som det bäst lämpar sig.

Ett annat förslag är att sonen (värden) sitter mitt emot sina föräldrar med värdinnans mor på sin högra sida, och värdinnan sitter till höger om sin svärfar med sin far på vänster sida etc. etc.

Pension.

Fråga: Ogift tjänarinna, 60 år, har nyligen drabbats av hjärnblödning och blivit högerrättad förlamad. Förbättring utesluten. Har under sin tjänarinnetid samlat ett kapital på 9,000.— kr. Har ingen som helst annan inkomst än räntekomsten på sitt kapital. Är skriven i Stockholm och vårdas hos burgna anhöriga. 1) Är hon pensionsberättigad? 2) Hur stor pension?

Intresserad.

Svar: 1) Ja. Ansökan om folkpension skall ingivas hos vederbörande pensionsnämnds ordförande, eventuellt hos Pensionsnämndens upplysnings- och registerbyrå, Stora Nygatan 2 B kl. 11-13, varest nödiga formulär tillhandahållas och biträde lämnas vid ansökans uppsättande. Ansökan skall i detta fall, då sökanden torde vara urståndsatt att själv skriva, undertecknas av 2 personer väl insatta i sökandens förhållanden. Deras namnunderskrifter skola vederbörligen bevitnas. 2) Pensionens storlek kommer att belöpa sig till dels c:a 16 % ränta på gjorda inbetalningar (s. k. avgiftspension) dels ett tillägg, som under givna förutsättningar blir 24 kr., allt per år.

Märkning.

Fråga: Var god och upplys mig om vilket som är modernast att placera namnet på lakan i mitten under fallen eller i hörnet samt namnets storlek i det senare fallet. Ävenså namnets storlek på dukar, servietter och toaletthanddukar,

och om på dessa senare namnen sättes i hörnet eller på mitten?
Git 29.

Svar: Var namnet skall placeras beror uteslutande på hur plagget vid manglingen skall vikas. Vikes det i tre delar, bör namnet vara på mitten. Vikes det i fyra delar, sättes namnet helst i ett hörn. I båda fallen bör namnet ej vara i höjd mer än 3 à 4 cm. De jättestora märkbokstäverna äro bortlagda för länge sedan.

Tjårfläckar.

Fråga: Huru få bort tjårsalva på underkläder?

Förstörda underkläder.

Svar: Fläckarna ingnidas med fotogén och sedan tvättas kläderna som vanligt.

Dalaklocka.

Fråga: Från vilken tid förskriver sig en Dala-klocka, som bär inskriptionen: Per Andersson, Mora? Finnes någon litteratur om Dalaklockor?
Gabriella.

Svar: Om klockan är gammal, kan den vara från mitten av förra århundradet, ty av dem som tillverkades i slutet av 1700-talet finnas inga kvar.

Nordiska muséet har givit ut en bok: *Urmakare i Sverige under äldre tider*, av Elis Sidenblad. Den har en avdelning om Moraklockor, men någon Per Andersson står ej nämd. Detta hindrar ej att klockan kan vara äkta, ty tillverkning av golvklockor bedrivs som hemslöjd i Mora.

Den nämnda boken torde numera vara svår att anskaffa och är mycket dyr. Möjligt är att en ny upplaga utgives.

Barnmorska.

Fråga: Var utbildas barnmorskor?

Hur lång tid tar utbildningen? Vilka äro inträdesfordringarna?
A-d.

Svar: Ansökan ställes till Barnmorskeanstalten å Södra Barnbördshuset, Stockholm, eller till Södra Barnmorskeanstalten å Göteborgs Barnbördshus. Tryckta formulär för ansökan erhållas från Medicinalstyrelsen, Stockholm. — Utbildningstiden är 2 år. Eleverna bo inom anstalten.

Angående inträdesfordringarna, minst folkskolebildning. Vana vid sjukvård äger företräde. Se för övrigt Svensk författningssamling 1921 n:r 635 § 11.

Badorter.

Fråga: Vad finnes för trevliga badorter vid danska kusten, där 2 damer lämpligen kunde tillbringa sin semester (14 dagar) i början på juli?

Har hört det skall finnas en trevlig badort vid namn "Gilleleje" eller dyl. men vet inte adr.
Idunvån.

Svar: Vid kusten utetter Sundet och vidare på norra kusten av Sjælland finnes fullt med badorter.

Gilleleje ligger på Själlands nordligaste udde med utsikt mot Kullen i Sverige samt öppna havet. Där är gott om hotell och pensionat.

Andra badorter äro Aalgaard och Hornbæk mellan Helsingör och Gilleleje.

Närmare Köpenhamn: Humlebæk, Espergærde, Snekkersten m. fl.

Diverse frågor.

Fråga: 1) Vad betyda de i tidningsnotiser av t. ex. administrativ art ofta förekommande uttrycken HB och Snb?

2) Var kan man få mineralprov undersökta? Ungefärlig kostnad?

3) Hur tilltalar man en biskop?
Prenumerant.

Svar: 1) Utan att man vet i vilket sammanhang dessa förkort-

Helpension för flickor, Herrsättra skola, Carlberga, Södertälje
mottager elever på flickskolans alla stadier. Normal-skolekompetens. Moderna metoder och individuell undervisning. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. Hemlik atmosfär. Stärkande friluftsliv. Nybyggnad med bl. a. tidsenlig gymnastiksal, slöjd- och sjukrum under uppförande. Närmare genom
ANNA SUNDIN,
Förestånd.
Tel. Södertälje 532.

Res till Jena!

Feriekurs 1-29 juli under medverkan av univ.-professorer. Föreläsning öfver tysk litt., filosofi, konst m. m. Praktiska kurser. Sång- och musikprogram. "Autorenabende" — Ernst Zahn m. fl. Utflykter. Sällsk.resor fr. Sverige (25 % rabatt). Illustr. prosp. gratis o. franco. Univ. lektor Engberg, Postfach 163, Jena. Bästa tillfälle att förkovra sig i tyska språket!

Franska Feriekurser i Champéry

(1,070 m. över havet.)
(Waliser-Alperna, franska Schweiz.)

Utomordentligt tillfälle till snabbt och praktiskt inlärande av franska språket under sommarferierna (Juli-September) för studerande och lärare, manliga och kvinnliga. Praktiskt läge, modern inredning. Utomordentlig förplägnad. Sport och utflykter.
Prospekt och upplysningar genom Dr. Mauritz Asplund, Solnavägen 117, Stockholm. Tel. 816 81.

I sjukgymnastik,

massage och övriga fysikaliska behandlingsmetoder börjar ny kurs 20 september. Grundlig och billig utbildning. Låga levnadsomkostn. Anm. snarast erforderligt, enär pågående kurs var övertecknad. Begär prospekt!
MALMÖ-ZANDER-INSTITUTET.

Koncentrera
Eder
annonsering för Skåne
på
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNALLPOSTEN.
Södra Sveriges mest anlidade
annonsorgan.

LÄSARINNORNAS SPALT

SVAR.

Som svar på förfrågan angående den lilla sången: "Lilla blomma, som doftar i höstsolens brus" beder undertecknad få meddela att densamma är författad av framlidne redaktör Kjellander i Motala, och han har tillägnat samma till sin moder. Jag har träffat förf.-kompositören personligen i Motala och sett hans lilla mamma som han omfattade med en rörande kärlek. *A. J.*

Svar till "En lidande".

Eder fråga är en ren läkarfråga och kan ej besvaras i dessa spalter.

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten:

- Arboga:** Arboga-Posten.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Bollnäs:** Tidningen Ljusnan.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falkenberg:** Hallands Nyheter.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gävle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Tidningen Halland.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Köping:** Bärgslagsbladet.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mjölby:** Mjölby Tidning.
- Mora:** Mora Tidning.
- Motala:** Motala Tidning.
- Nyköping:** Södermanlands Läns Tidning.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skara:** Skaraborgs Läns Tidning.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Strömstad:** Strömstads Tidning.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Söderköping:** Söderköpings-Posten.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Sölvesborg:** Sölvesborgs-Tidningen.
- Tranås:** Tranås Tidning.
- Trälleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Ulricehamn:** Ulricehamns Tidning.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Vadstena:** Östgöta-Bladet.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsborgs Läns Annonsblad.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks Allehanda.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

... och kom ihåg, mina damer,
att till ett väldukat bord hör
ovillkorligen vackert brutna ser-
vietter — av hellinne förstås,
något annat duger ej...

ALMEDAHLS duktyger och servietter hava
under generationer varit uppskattade på grund
av utsökt vackra mönster, härlig glans och gedigen
kvalitet — en kvalitet fullt jämförbar med bästa
utländska tillverkningar.

Almedahls namn är en verklig garanti för en
tip-top vara.

Almedahls

Duktyger och Servietter.

Gyllenhammars

HAVRE-GRÖT

vill allihop ha
till frukost

2¹/₂
öre

En portion gröt
kostar endast

2¹/₂
öre

Det är resandens ensak

vilka restauranter han besöker
i Stockholm, men han väljer
med förkärlek de på grund
av sina billiga priser och
sitt goda kök så populära
Saras restauranter.

S.A.R.A.

MÖDRAR! "Califig" är ett pålitligt laxativ för barn.

Alla barn tycka om "Califig" — Californisk Fikon-Syrup — på grund av dess behagliga smak och taga den gärna även vid feber, kväljningar och förstoppning. Intet annat laxativ sätter deras lilla ömtåliga mage i så god ordning. Det lugnar magen och kommer lever och tarmar att arbeta utan knip eller för stark verkan. Miljontals mödrar i hela världen lita på detta milda och oskadliga laxativ. De veta, att en tesked "Califig" i dag är nog för att barnet i morgon skall vara glatt och friskt. Det innehåller inga narkotiska eller stillande gifter.

Begär alltid "Califig"! Bruksanvisning för barn av alla åldrar och för vuxna finnes tryckt på varje flaska. Förvissa Er om att ni får "Califig"! Det kan erhållas på alla apotek.